

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ  
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ  
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

**ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ  
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ - ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ – ΔΙΑΣΠΑΣΗ  
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:  
ΜΟΥΡΑ ΟΛΓΑ  
ΚΟΛΙΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:  
ΖΑΡΚΑΛΗΣ ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ**



## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ**

### **ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

#### **Διάκριση μεταξύ μετατροπής και συγχώνευση εταιριών**

Συχνά οι επιχειρήσεις αλλάζουν νομική μορφή. Η αλλαγή του νομικού τύπου μιας επιχειρήσεως μπορεί να γίνει είτε με μετατροπή ( π.χ. ατομική επιχείρηση ή ομόρρυθμη εταιρία μετατρέπεται σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη εταιρία) είτε με συγχώνευση ( δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις συγχωνεύονται σε μία εταιρία κοκ ). Πρόσφατα, με το Π.Δ. 498/87, εισήχθη και ο θεσμός της διασπάσεως ανωνύμων εταιριών, που επίσης επιφέρει αλλαγή στη νομική μορφή των επιχειρήσεων, αφού δημιουργεί νέα νομικά πρόσωπα.

Οι λόγοι που επιβάλλουν αυτές τις αλλαγές είναι πολλοί, κυρίως οικονομικοί, αλλά και απλώς νομικοί. Έτσι, μετατρέπεται μια προσωπική εταιρία σε ανώνυμη εταιρία για να αποκτήσει περισσότερο βαρύνουσα εμφάνιση, μεγαλύτερη πιστοληπτική ικανότητα, αυξημένη εμπέλεια δράσεως κλπ. συγχωνεύονται δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις σε μια, συνήθως ανώτερου βαθμού (π.χ. δύο προσωπικές εταιρίες σε ανώνυμη εταιρία ), με σκοπό τη συγκέντρωση οικονομικών και άλλων μέσων για τη δημιουργία ισχυρότερων μονάδων. Αλλά, μπορεί να γίνει μετατροπή επιχειρήσεως σε διαφορετικό νομικό τύπο με σκοπό τον περιορισμό της ευθύνης του επιχειρηματία, τη δημιουργία δυνατοτήτων εύκολης μεταβίβασης του κεφαλαίου κ.α.. Έτσι μια ατομική επιχείρηση ή προσωπική εταιρία μετατρέπεται σε ανώνυμη εταιρία για να μην ευθύνονται οι επιχειρηματίες πέραν των εισφορών τους ή για να μπορούν να μεταβιβάζουν εύκολα οι μέτοχοι τα εταιρικά τους μερίδια ( που εκφράζονται με ανώνυμους τίτλους ,τις μετοχές ).

Δεν υπάρχουν διατάξεις στον εμπορικό νόμο ή σε άλλο νομοθέτημα, που να ρυθμίζουν τη μετατροπή ή τη συγχώνευση προσωπικών εταιριών σε προσωπικές εταιρίες. Το άρθρο 53 του 3190/55 ρυθμίζει τη μετατροπή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας σε Ε.Π.Ε. και το άρθρο 67 του Κ.Ν. 2190/20 αναφέρει ότι και επί μετατροπής προσωπικής εταιρείας σε ανώνυμη εταιρεία εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 53 του Ν.3190/55.

Η μετατροπή της οποιαδήποτε εταιρίας σε άλλο εταιρικό τύπο γίνεται κατόπιν αποφάσεως της μετατρεπόμενης, δηλαδή, με μονομερή δικαιοπραξία αυτής και σε αυτό διαφέρει από την συγχώνευση, η οποία είναι σύμβαση δύο ή περισσότερων προσώπων νομικών (βασικά εταιριών). Οπωσδήποτε και σε κάθε περίπτωση απαιτείται προηγούμενη σχετική απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων κάθε εταιρίας που μετατρέπεται ή συγχωνεύεται. Η μετατροπή από Ο.Ε. σε Ε.Ε. και το αντίθετο μπορεί να γίνει και με ιδιωτικό συμφωνητικό, εκτός αν μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων της περιλαμβάνεται ακίνητα (άρθρο 369 Α.Κ.). Η συγχώνευση, όμως ,απαιτείται να γίνεται πάντοτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο (άρθρο 367 Α.Κ.).

Άρα η συγχώνευση προϋποθέτει συμφωνία ανάμεσα σε δύο τουλάχιστον εταιρικές επιχειρήσεις, άρα είναι σύμβαση, ενώ η μετατροπή δεν είναι σύμβαση αφού γίνεται με τη θέληση ενός μόνο προσώπου δηλαδή μιας μόνο εταιρίας. Στη συγχώνευση μεταβάλλεται η οικονομική κατάσταση της εταιρίας, ενώ στη μετατροπή δεν υπάρχει μεταβολή της οικονομικής κατάστασης της εταιρίας.

#### **Μετατροπή και συγχώνευση : Γενική νομολογία**

Η μετατροπή του ενός τύπου εταιρίας σε άλλο πολλές φορές επιβάλλεται είτε από τις νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν στο μεταξύ κατά τη διάρκεια της εταιρικής ζωής, όπως είναι η αύξηση της εταιρικής περιουσίας ή η ανάληψη νέων αντιπροσωπιών κ.λπ., είτε

από τον ίδιο τον νόμο, όταν απαιτεί την ύπαρξη ορισμένης ποσότητας κεφαλαίου για ορισμένα είδη εταιριών.

Η μετατροπή της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. και αντιστρόφως επιτρέπεται και ρυθμίζεται με το άρθρο 51 του ν. 3190/55. Αντίθετα η μετατροπή της Ο.Ε. και Ε.Ε. σε Α.Ε. δεν ρυθμίζεται από τον νόμο, αλλά επιτρέπεται από την νομολογία, η δε μετατροπή της Α.Ε. σε Ο.Ε. και Ε.Ε. αφορά ειδική περίπτωση απ προέκυψε από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των Α.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν. 3190/55.

Για να μετατραπεί μια Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. απαιτούνται: α) απόφαση της γενικής καταστατικής συνέλευσης, η οποία πρέπει να περιβληθεί τον τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου και να περιέχει τα βασικά στοιχεία σύστασης και λειτουργίας της Ε.Π.Ε. β) να εγκριθεί η απόφαση από την αρμόδια νομαρχία γ) να τηρηθούν οι προβλεπόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας.

Οι πράξεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για τη μετατροπή, δεν υπόκεινται στην καταβολή τέλους ή φόρου ή άλλου δικαιώματος υπέρ του δημοσίου, εφόσον δεν μεταβάλλεται το ενεργητικό και το παθητικό της εταιρίας και όλοι οι μέτοχοι της Α.Ε. μετέχουν στην Ε.Π.Ε. ως εταίροι.

Για να μετατραπεί αντιστρόφως μια Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. απαιτούνται οι ίδιες πιο πάνω διατυπώσεις και ακόμη να γίνει εκτίμηση των εισφορών σε είδος της εταιρικής περιουσίας από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20.

Η μετατροπή της Α.Ε. σε Ο.Ε. και Ε.Ε. ακολουθείται με βάση το άρθρο 66 του Ν. 3190/55, η δε μετατροπή της Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε ανώνυμη πρέπει να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 67 του ίδιου νόμου.

Σήμερα έπειτα από την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. η συγχώνευση των Α.Ε. η οποία προβλέπεται από το Ν. 2190/20, επιβάλλεται, για να δημιουργηθούν μεγάλες οικονομικές μονάδες, ικανές να ανταγωνιστούν τις ξένες επιχειρήσεις των κρατών μελών της Ε.Ε. οι οποίες θα απολαμβάνουν τα ίδια πλεονεκτήματα, όπως και οι Ελληνικές.

Με τη συγχώνευση επιτυγχάνεται η ένωση της περιουσίας δύο ή περισσότερων εταιριών χωρίς προηγούμενη λύση και εκκαθάριση. Η νέα εταιρία που δημιουργείται αποκτά όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευμένων εταιριών και συνεχίζει ης εκκρεμείς υποθέσεις τους.

Ο Ν. 2190/20 αναφέρεται μόνο στη συγχώνευση των Α.Ε. και συνεπώς δεν μπορεί να γίνει συγχώνευση των Α.Ε. με Ε.Π.Ε. ή με Ο.Ε. ή Ε.Ε. εκτός εάν οι δεύτερες μετατραπούν σε Α.Ε.

Συνεπώς παρουσιάζει μεγάλη σημασία η επιλογή του κατάλληλου τύπου εταιρικής συγκρότησης και οι λόγοι που οδηγούν μια εταιρία σε μετασχηματισμό. Σε ορισμένες περιπτώσεις η νομοθεσία περιορίζει τη δυνατότητα επιλογής νομικού τύπου. Έτσι για τη δημιουργία ασφαλιστικής επιχειρήσεως ή τράπεζας ή εταιρίας επενδύσεων χαρτοφυλακίου απαιτείται από το νόμο η μορφή της Α.Ε.

Στις περιπτώσεις όπου η επιλογή είναι δυνατή πρέπει να σταθμίζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε τύπου. Όσο ευρύτερος είναι ο οικονομικός χώρος μέσα στον οποίο πρόκειται να δράσει ορισμένη επιχείρηση, τόσο η επιτυχώς συντονισμένη συλλογική επιχειρηματική προσπάθεια μπορεί να έχει ευμενέστερα αποτελέσματα για τους φορείς των παραγωγικών μέσων και για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, σε σύγκριση με την ατομική επιχειρηματική προσπάθεια. Η επιχειρησιακή συγκρότηση με μορφή Α.Ε. παρέχει μεγαλύτερη ευχέρεια συγκεντρώσεως κεφαλαίου έναντι της ατομικής επιχείρησης, ενώ υστερεί όσον αφορά στην ταχύτητα λήψεως αποφάσεων.

## **Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μετατροπής και συγχωνεύσεως επιχειρήσεων**

Η μετατροπή και η συγχώνευση επιχειρήσεων οδηγούν - κατά κανόνα - στη δημιουργία ισχυρότερων και ανώτερης οργανωτικής μορφής οικονομικών μονάδων. Από τις ενέργειες αυτές προκύπτουν, φυσικά, για τις νεοδημιουργούμενες επιχειρήσεις πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα με σαφώς υπερέχοντα τα πρώτα.

*Πλεονεκτήματα από τη μετατροπή και συγχώνευση επιχειρήσεων:*

α) Το πρώτο πλεονέκτημα είναι η δημιουργία ισχυρότερης οικονομικής μονάδας με ευρύτερη απήχηση στην αγορά, αύξηση της πιστοληπτικής ικανότητας και γενικά βελτίωση του όλου κλίματος γύρω από την επιχείρηση.

β) Ενίσχυση της επιχειρήσεως σε μέσα και πρόσωπα. Επιτυγχάνεται συγκέντρωση κεφαλαίου και εισόδος νέων επιχειρηματικών στελεχών (νέο αίμα) στην οικονομική μονάδα.

γ) Φορολογικά πλεονεκτήματα. Εφόσον η μετατροπή και η συγχώνευση γίνει με βάση τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων (Ν.Δ. 1297/72, άρθρα 1-5 Ν. 2166/93) επιτυγχάνονται σπουδαία φορολογικά πλεονεκτήματα. Έτσι, απαλλάσσονται από κάθε φόρο ή τέλος υπέρ του δημοσίου ή τρίτων η σύμβαση μετατροπής ή συγχωνεύσεως, η εισφορά και η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και κάθε άλλη σχετική συμφωνία ή πράξη. Ακίνητα, που ανήκουν και χρησιμοποιούνται από τη συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη επιχείρηση και εισφέρονται στη νεοδημιουργούμενη εταιρία, απαλλάσσονται και από το φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων. Η προκύπτουσα υπεραξία κατά τη συγχώνευση ή μετατροπή δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος κατά το χρόνο του μετασχηματισμού. Τα υπάρχοντα στις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις ευεργετήματα αναπτυξιακών νόμων μεταφέρονται στις προκύπτουσες από τη μετατροπή ή συγχώνευση εταιρίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 § 5 του πρόσφατου νόμου 2992/2002: Κατά το μετασχηματισμό επιχειρήσεων (μετατροπή, συγχώνευση) με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93 ή του άρθρου 16 § 5 του Ν. 2515/97 (πιστωτικά ιδρύματα), η μεταφερόμενη στον ισολογισμό της νέας εταιρίας ζημία - και κατά το ποσό που τυχόν δεν συμψηφίζεται με κέρδη υφιστάμενα κατά το μετασχηματισμό - συμψηφίζεται με τα προκύπτοντα κέρδη αυτής των επομένων δύο (2) χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς.

Οι ημεδαπές Α.Ε. και Ε.Π.Ε., οι οποίες προέρχονται από μετασχηματισμό (μετατροπή, συγχώνευση) άλλων επιχειρήσεων με το Ν.Δ. 1297/72 ή το Ν. 2166/93, που ολοκληρώνεται μέχρι 31/12/2004, δικαιούνται να σχηματίσουν αφορολόγητο αποθεματικό από τα αδιανέμητα κέρδη των χρήσεων 2002-2005, εφόσον υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 3 § 1 του Ν. 2601/98.

δ) Περιορισμός της ευθύνης των ιδιοκτητών της επιχειρήσεως (για τα χρέη αυτής προς τρίτους) μέχρι του ποσού του κεφαλαίου συμμετοχής τους. Το πλεονέκτημα αυτό προκύπτει, εφόσον η μετατροπή ή η συγχώνευση καταλήγει σε Ε.Π.Ε. ή ανώνυμη εταιρία, που είναι και ο κανόνας.

ε) Δυνατότητα συνεχίσεως της επιχειρήσεως από άλλα πρόσωπα, σε περίπτωση θανάτου ή αποχωρήσεως του ή των ιδρυτών. Στην περίπτωση μάλιστα της ανώνυμης εταιρίας η διαδικασία αυτή γίνεται (χωρίς πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και σχετικά μικρότερο κόστος) με τη μεταβίβαση των μετοχών.

στ) Επίτευξη μεγαλύτερου βαθμού οργανώσεως τόσο στην παραγωγή, όσο και στη διαχείριση.

### *Μειονεκτήματα από την μετατροπή και την συγχώνευση επιχειρήσεων*

α) Ο προσωπικός έλεγχος του επιχειρηματία πάνω στην επιχείρησή του χαλαρώνει. Όσο πιο μεγάλη είναι η οικονομική μονάδα, τόσο αυξάνει και η χαλάρωση μέχρι του σημείου της τέλει ανυπαρξίας ελέγχου των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε πολύ μεγάλες ανώνυμες εταιρίες με διασπορά των μετοχών τους. .

β) Μείωση της ευελιξίας, που υπάρχει στις μικρές επιχειρήσεις, όπου ο επιχειρηματίας παίρνει άτυπα και ταχύτατα τις αποφάσεις του.

γ) Μεγαλύτερη γραφειοκρατία (οργανωμένο λογιστήριο κ.λπ. υπηρεσίες), και περισσότεροι έλεγχοι (εσωτερικοί και εξωτερικοί) επί των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Οι περισσότεροι και διασταυρούμενοι έλεγχοι, πάντως, είναι για την επιχείρηση πλεονέκτημα.

### **Οι μετασχηματισμοί επιχειρήσεων από φορολογική άποψη**

Στις διατάξεις των νόμων που ρυθμίζουν τις διάφορες περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η προκύπτουσα από το μετασχηματισμό (μετατροπή ή συγχώνευση) εταιρία αποκαλείται «νέα εταιρία». Η γενική φιλοσοφία, πάντως, των διατάξεων αυτών είναι ότι η από τη μετατροπή ή τη συγχώνευση προκύπτουσα εταιρία αποτελεί συνέχεια της μετατραπέυσης ή των συγχωνευθεισών εταιριών, όσον αφορά τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις αυτών.

#### *A) Υποχρεώσεις της νέας εταιρίας από τον Κ.Β.Σ.*

Με το καθεστώς του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Π:Δ. 99/77) είχε δοθεί η ερμηνεία ότι το νομικό πρόσωπο, που προέκυπε από τη μετατροπή ή τη συγχώνευση, εάν είχε τον τύπο της Ε.Π.Ε. ή της Α.Ε., ήταν στην πραγματικότητα νέα εταιρία και συνεπώς δε παρακολουθούνταν από τις υποχρεώσεις για τήρηση βιβλίων και στοιχείων, που είχαν οι μετασχηματισθείσες επιχειρήσεις. Έτσι, αν συγχωνεύονταν δύο επιχειρήσεις, από τις οποίες η μία ή και οι δύο είχαν υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης, η υποχρέωση αυτή δεν παρακολουθούσε και τη νέα εταιρία, που προέκυπε από τη συγχώνευση.

Και όχι μόνο αυτό, αλλά με την § 5 του άρθρου 21 του Ν. 2166/93 προστέθηκε παράγραφος 9 στο άρθρο 4 του Π.Δ. 186/92 που έχει ως εξής:

*«9. Σε περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η νέα εταιρία έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα αυτού (δηλ. του Π-Δ. 186/92), που είχε οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις ή κλάδους που μετασχηματίστηκαν».*

Μετά την παραπάνω νομοθετική ρύθμιση, δεν είναι πλέον δυνατή η αποφυγή της υποχρέωσης τήρησης βιβλίου αποθήκης από επιχειρήσεις που έχουν αυτήν την υποχρέωση με τη μέθοδο της συγχωνεύσεως και δημιουργίας νέου νομικού προσώπου.

#### *B) Υποχρεώσεις της νέας εταιρίας από πλευράς φορολογίας εισοδήματος*

Το θέμα αυτό είναι συνάρτηση της τύχης του αποτελέσματος της μεταβατικής περιόδου δηλαδή της περιόδου που μεσολαβεί από την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού της μετασχηματιζόμενης επιχείρησης βάση του οποίου θα γίνει η εκτίμηση των περιουσιακών της στοιχείων μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσεως του μετασχηματισμού.

## **Απαλλαγή εισφερομένων ακινήτων από Φ.Μ.Α..**

*Α) Απαλλαγή από το φόρο μεταβιβάσεως των εισφερομένων ακινήτων με το Ν.Δ. 1297/72 (άρθρο 3).*

- Τα ακίνητα που ανήκουν και χρησιμοποιούνται (ανεξάρτητα επί πόσο χρόνο) από τη συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη επιχείρηση, εισφερόμενα στη συγχωνεύουσα ή συνιστώμενη εταιρεία (Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.) απαλλάσσονται από το φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της συγχωνεύουσας ή της συνιστώμενης εταιρίας τουλάχιστον επί μία πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή (Σ.Ε. 75/2000).

- Η ανωτέρω απαλλαγή ισχύει και όταν το εισφερόμενο στη συγχωνεύουσα ή συνιστώμενη εταιρία ακίνητο είχε εισφερθεί κατά χρήση στη συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη εταιρία και αποδειγμένα είχε χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες αυτής επί μια πενταετία πριν τη συγχώνευση ή μετατροπή. Και εδώ απαιτείται όπως το εισφερόμενο ακίνητο χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της συγχωνεύουσας ή της συνιστώμενης εταιρίας επί μια πενταετία από τη συγχώνευση ή μετατροπή.

*Β) Απαλλαγή από το Φ.Μ.Α. προβλέπεται και σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων με το Ν. 2166/93 (άρθρο 3 παρ.1).*

*Γ) Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. με το άρθρο 67 του Κ.Ν.2190/90.*

Στην περίπτωση αυτή η εισφορά ακινήτων περιουσιακών στοιχείων της ΕΠΕ προς τη συνιστώμενη Α.Ε. δε συνιστά μεταβίβαση υποβαλλόμενη σε Φ.Μ.Α., γιατί δεν επέρχεται κατάλυση του νομικού προσώπου της πρώτης και ίδρυση νέας εταιρίας, αλλ' απλώς μεταβάλλεται ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας (απόφαση Συμβουλίου Επικρατείας 1776/1988).

*Δ) Μετατροπή Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε.*

Και με τη μετατροπή της προσωπικής εταιρείας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) σε Ε.Π.Ε. δεν επέρχεται κατάλυση του νομικού προσώπου της πρώτης και ίδρυση νέου της Ε.Π.Ε., αλλά μεταβάλλεται απλώς ο νομικός τύπος της υφιστάμενης προσωπικής εταιρίας σε Ε.Π.Ε. Συνεπώς, η εισφορά ακινήτων περιουσιακών στοιχείων της προσωπικής εταιρίας στη συνιστώμενη Ε.Π.Ε. δεν συνιστά μεταβίβαση κατά την έννοια του Α.Ν. 1521/50 υποβαλλόμενη στο φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων.

## **Φορολογία προκύπτουσας υπεραξίας κατά την εισφορά εταιρικών μεριδίων επί μετασχηματισμού επιχειρήσεως**

Κατά τον μετασχηματισμό επιχειρήσεως (μετατροπή, συγχώνευση) έχουμε εισφορά των περιουσιακών στοιχείων των μετασχηματιζομένων επιχειρήσεων στη νέα ή στην απορροφούσα εταιρία. Τα εισφερόμενα στοιχεία ανήκουν στους κυρίους (εταίρους) των μετασχηματιζομένων επιχειρήσεων και πρέπει να εκτιμηθούν από την Επιτροπή του άρθρου 9 του ΚΝ. 2190/20, οπότε, ενδεχομένως, θα προκύψει υπεραξία αυτών, που κατά νόμο θεωρείται εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και φορολογείται με συντελεστή 20%. Αυτό προβλέπει το άρθρο 13 §1 περίπτωση α' του Ν. 2238/94, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του Ν. 2459/97.

**Πότε θεωρείται ότι προκύπτει θέμα φορολογήσεως της τυχόν προκύπτουσας υπεραξίας από συμπληρωματικές εισφορές.**

Σύμφωνα, λοιπόν, με την άποψη της Διοικήσεως, όταν το κεφάλαιο της νέας εταιρίας που προκύπτει από το μετασχηματισμό (συγχώνευση, μετατροπή, διάσπαση) επιχειρήσεων ή της απορροφούσας εταιρίας είναι κατώτερο του απαιτούμενου από το νόμο ελαχίστου ορίου, μπορεί να συμπληρωθεί με πρόσθετες εισφορές σε μετρητά. Αν οι συμπληρωματικές εισφορές γίνουν από τους μετόχους ή εταίρους των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων δεν προκύπτει θέμα υπεραξίας. Αν, όμως, οι συμπληρωματικές εισφορές γίνουν από τρίτα πρόσωπα, τα οποία με την ενέργειά τους αυτή θα καταστούν μέτοχοι ή εταίροι της νέας από το μετασχηματισμό προερχόμενης εταιρίας, τότε ουσιαστικά θα έχουμε μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων στα πρόσωπα (τρίτους) που καταβάλλουν τις συμπληρωματικές εισφορές

*Φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 % επιβάλλεται μόνο στο επί πλέον κεφάλαιο από νέες εισφορές.*

Η υπ' αριθ. 1118094/πολ. 1388/28.12.2001 εγκύκλιος Υπ. Οικ., που εκδόθηκε για την ερμηνεία του άρθρου 5 του Ν. 2954/2001, όρισε ότι φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 % επιβάλλεται μόνον στο επί πλέον κεφάλαιο που προκύπτει από τυχόν νέες εισφορές. Αντίθετα, δεν επιβάλλεται τέτοιος φόρος στην τυχόν υπεραξία, που προκύπτει από την εκτίμηση της εισφερόμενης περιουσίας του μετασχηματιζόμενου προσώπου.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

### **◆ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ**

Όταν λέμε "**μετατροπή**" εννοούμε ότι η επιχείρηση συνεχίζει να λειτουργεί στο εξής με άλλη νομική μορφή, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση της επιχείρησης αυτής.

Η ατομική επιχείρηση ή η προσωπική εταιρία (Ο.Ε. και Ε.Ε.) μπορεί να μετατραπεί σε οποιοδήποτε άλλο είδος εταιρίας κάθε στιγμή. Κατά τη μετατροπή της ατομικής επιχείρησης σε εταιρία, αυτός που έχει την ατομική επιχείρηση, μπορεί να εισφέρει ή μόνο το ενεργητικό ή το ενεργητικό και το παθητικό της επιχείρησής του ή και μετρητά επιπλέον. Οι άλλοι που θα συμμετάσχουν στη νέα εταιρία, μπορούν να εισφέρουν τις εισφορές τους σε μετρητά ή και σε είδος.

Μπορεί και μια Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. να μετατραπεί σε άλλου είδους εταιρία, αλλά πιο συνηθισμένη όμως μορφή μετατροπής είναι η μετατροπή εκείνη από ατομική επιχείρηση ή από άλλου είδους εταιρία σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. Η μετατροπή αυτού του είδους έχει και φορολογικές απαλλαγές σύμφωνα με το Ν. 2166/93, ως κίνητρο για το σχηματισμό επιχειρήσεων μεγάλου κεφαλαίου όπως είναι π.χ. αυτές των Α.Ε. κλπ.

Η μετατροπή σε Α.Ε. μπορεί να γίνει σύμφωνα με το Ν. 2190/20 ή με βάση τις διατάξεις του Ν. 1297/72 (μέχρι 31.12.2002 άρθρο 6 παρ. 11 Ν. 2873/00) ή με βάση τα άρθρα 1 - 5 του Ν. 2166/93. Επίσης, η μετατροπή επιχειρήσεων άλλης νομικής μορφής σε Ε.Π.Ε. γίνεται με βάση το Ν. 3190/55 ή με βάση το Ν. 2166/24.8.93.

Σε περίπτωση μετατροπής επιχείρησης, η προερχόμενη από το μετασχηματισμό εταιρία έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Κ.Β.Σ. που είχε η επιχείρηση που μετασχηματίστηκε (Ν. 2166/93 άρθρο 21 παρ. 5). Δηλαδή, η επιχείρηση που προέρχεται από τη μετατροπή έχει υποχρέωση και πρέπει να τηρήσει αμέσως βιβλίο αποθήκης, εφόσον η επιχείρηση που μετατράπηκε είχε τέτοια υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης. Επίσης, σε περίπτωση μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., οι εκκρεμείς δίκες της Ε.Π.Ε. συνεχίζονται στο όνομα της Α.Ε. Τα ίδια ισχύουν (υποχρέωση τήρησης αποθήκης, εκκρεμείς δίκες κλπ.) και στην περίπτωση που μια Α.Ε. μετατρέπεται σε Ε.Π.Ε.

Σε περίπτωση μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. με βάση το άρθρο 67 του Ν. 2190/20, δεν συνεπάγεται μεταβολή φορέα και κατά συνέπεια, για τη μεταβίβαση της περιουσίας (ενεργητικού και παθητικού) είτε αυτή γίνεται με το συμβόλαιο μετατροπής είτε μεταγενέστερα με συμπληρωματική συμβολαιογραφική πράξη δεν οφείλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων (Εγκ. Υπ. Οικ. 1035603/238/Β 0013/Πολ. 1122/31.3.93).

Όταν η Α.Ε. ή η Ε.Π.Ε. προέρχεται από μετατροπή άλλου είδους επιχείρησης, τότε επιτρέπεται να καταχωρούνται τα έξοδα α' εγκατάστασης και οι αγορές που γίνονται μέχρι τη σύσταση της Α.Ε. ή της Ε.Π.Ε. σε διακεκριμένους λογαριασμούς των βιβλίων που τηρούνται από τη μετατρεπόμενη επιχείρηση. Οι εγγραφές αυτές θα μεταφερθούν τελικά στα βιβλία της συνιστώμενης Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. (Εγκ. Ε. 16455/πολ. 264/6.8.69, άρθρο 10 παρ. 2, 4 Εγκ. Κ.Β.Σ.).

**ΣΗΜ.:** α) Η μετατροπή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. γίνεται πάντα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και μετά από εκτίμηση του Ενεργητικού και του Παθητικού της Α.Ε. από την επιτροπή του άρθρου 9 (άρθρο 66 Ν. 2190/20). Το εταιρικό κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 18.000 ευρώ (άρθρο 4 Ν. 3190/55), εκτός αν η διαφορά αυτή καλυφτεί με νέες εισφορές των εταίρων. Ακολουθούν οι διατυπώσεις και οι δημοσιεύσεις των άρθρων 7β και 8 του Ν. 3190/59 και έτσι ολοκληρώνεται η μετατροπή

και συνεχίζει στο εξής να λειτουργεί η Α.Ε. με τη μορφή της Ε.Π.Ε. Η μετατροπή του είδους αυτού δεν μπορεί να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του Ν. 2166/93 ούτε του Ν.Δ. 1297/72.

β) Οι τεχνικές εργοληπτικές επιχειρήσεις, που είναι εγγεγραμμένες στο "Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων" και ασχολούνται με την εκτέλεση δημόσιων ή ιδιωτικών τεχνικών έργων, μπορούν να μετατραπούν ή να συγχωνευθούν με βάση το Ν. 2166/93, όχι όμως και οι επιχειρήσεις ανέγερσης και πώλησης οικοδομών ούτε και οι κτηματικές επιχειρήσεις (Εγκ. Υπ. Οικ. 1085968/πολ. 1216/26.7.96).

### **※ Περιπτώσεις μετατροπής επιχειρήσεων. Γνήσια και καταχρηστική μετατροπή**

Οι παρουσιαζόμενες στην πράξη περιπτώσεις μετατροπής επιχειρήσεων είναι:

α) Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρεία (ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη).

β) Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.).

γ) Μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε ανώνυμη εταιρεία.

δ) Μετατροπή Ο.Ε. σε Ε.Ε. και το αντίθετο.

ε) Μετατροπή προσωπικής εταιρείας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) σε Ε.Π.Ε. (άρθρο 53 Ν.3190/55).

στ) Μετατροπή προσωπικής εταιρείας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) σε Α.Ε. (άρθρο 67 § 2 Κ.Ν. 2190/20, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 Ν. 2239/95).

ζ) Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (άρθρο 67 § 1 Κ.Ν. 2190/20).

η) Μετατροπή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. άρθρα 51 Ν. 3190/55 και 66 Κ.Ν. 2190/20).

Δεν είναι όλες οι μνημονευόμενες περιπτώσεις της ίδιας σπουδαιότητας. Μερικές απ' αυτές είναι πολύ συνηθισμένες στην πράξη και άλλες απαντούν σπανιότερα. Η τελευταία, μάλιστα, μπορούμε να πούμε ότι δεν έχει σχεδόν καθόλου πρακτική εφαρμογή.

Ανάλογα, λοιπόν, με τη σπουδαιότητά της, κάθε περίπτωση εξετάζεται περισσότερο ή λιγότερο αναλυτικά.

#### *Γνήσια και καταχρηστική μετατροπή.*

Από τις παραπάνω οκτώ περιπτώσεις μετατροπής μόνο για τέσσερις υπάρχει ρητή αναφορά και ρύθμιση με διατάξεις της περί εταιρειών νομοθεσίας όπως σημειώνεται στις οικείες θέσεις. Για τις άλλες περιπτώσεις μετατροπής επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. γίνεται αναφορά στις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1297/72 και των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93. Πάντως, η έλλειψη ειδικών διατάξεων επί του μετασχηματισμού ορισμένων επιχειρηματικών μορφών δεν στάθηκε ικανή να εμποδίσει τις σχετικές συναλλαγές. Στην πράξη ακολουθήθηκαν οι προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις διαδικασίες μετασχηματισμού και για τις περιπτώσεις που ο νόμος σιωπούσε. Έτσι, προέκυψαν η καταχρηστική μετατροπή και η καταχρηστική συγχώνευση (περιπτώσεις που δεν ρυθμίζονται ρητά από το νόμο) παράλληλα με τη γνήσια μετατροπή και τη γνήσια συγχώνευση (που ρυθμίζονται με ειδικές διατάξεις).

### **※ Λογιστικές συνέπειες μετατροπής**

Στη λογιστική βιβλιογραφία γίνεται γενικώς δεκτό ότι κατά την μετατροπή μιας εταιρίας δεν διακόπτεται η διανυόμενη οικονομική χρήση, ούτε είναι αναγκαίο το κλείσιμο και το εκ νέου άνοιγμα των λογιστικών βιβλίων.

Σύμφωνα με αυτή την θεωρητικώς ορθή αντίληψη, οι λογιστικές παρεμβάσεις, κατά την μετατροπή μιας εταιρίας περιορίζονται στα εξής δυο σημεία:

α) προσαρμογή των λογαριασμών της μετατρεπόμενης επιχείρησης σύμφωνα με την αποτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της από την Επιτροπή του άρθρου 9 Ν. 2190, στις περιπτώσεις όπου η αποτίμηση αυτή επιβάλλεται.

β) διόρθωση του λογαριασμού 40 <Κεφάλαιο>(μετοχικό ή εταιρικό) καθώς και των αναλυτικών του, ώστε να απεικονισθεί η κατάσταση του κεφαλαίου με την νέα νομική μορφή της εταιρίας.

### **※ Πότε θεωρούνται καινούργια βιβλία στις μετατροπές**

Στις περιπτώσεις που μετατρέπεται Ο.Ε. σε Ε.Ε. ή Ε.Ε. σε Ο.Ε., καθώς και στις περιπτώσεις που μετατρέπεται Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. ή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. ή Ο.Ε. με γ' κατηγορίας βιβλία σε Α.Ε. με βάση το Ν. 2190/20 ή 3190/55, ανάλογα, τότε μόνο δεν θεωρούνται καινούργια βιβλία. Κατά συνέπεια, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις θεωρούνται καινούργια βιβλία.

Αυτό γίνεται διότι, στις περιπτώσεις μετατροπής Ο. Ε. σε Ε.Ε. και αντίστροφα ή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. και αντίστροφα, ή Ο.Ε. με γ' κατηγορίας βιβλία σε Α.Ε., δε γίνεται κατάλυση του παλιού νομικού προσώπου, αλλά θεωρείται ότι συνεχίζεται το ίδιο νομικό πρόσωπο με άλλη νομική μορφή (Διατ. Λ 13602/ πολ. 183/20.9.80, Στ. Ε. 3382/83). Στις παραπάνω αυτές περιπτώσεις δεν συντάσσεται ισολογισμός από τη μετατρεπόμενη εταιρία κατά το χρόνο της μετατροπής και ούτε η εισφορά ακινήτων θεωρείται μεταβίβαση, οπότε δεν καταβάλλεται Φ.Μ.Α., η υποχρέωση όμως τήρησης βιβλίου αποθήκης συνεχίζεται κανονικά (Στ. Ε. 1776/88, άρθρο 67 παρ. 1 Ν. 2190/20, γνωμ. 76/ 2.2.87 της Ν.Δ. του Υπ. Οικ.). Φυσικά, η μετατροπή σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. γίνεται μετά από εκτίμηση της περιουσίας από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 και όπως αυτά εκτιμούνται, απεικονίζονται στα βιβλία της νέας εταιρίας, ενώ οι αποσβέσεις υπολογίζονται πάνω στην αρχική αξία των παγίων αυτών στοιχείων και όχι πάνω στην αξία εκτίμησης από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 (Στ. Ε. 2197/91).

**ΣΗΜ.:** α) Δεν αλλάζει ο Α.Φ.Μ. της επιχείρησης, όταν αλλάζει η επωνυμία της, ούτε και όταν μετατρέπεται σε άλλης μορφής επιχείρηση, π.χ. παραμένει ο ίδιος Α.Φ.Μ. όταν μετατρέπεται Ο.Ε. σε Ε.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε. ή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. κλπ. (Εγκ. πολ. 2/87, πολ. 1120/27.4.98).

β) Σε περίπτωση άλλης επωνυμίας ή έδρας, στα στοιχεία πριν εκδοθούν διαγράφεται η παλιά επωνυμία ή η έδρα και μπαίνει η καινούργια με σφραγίδα ή εντύπως (Εγκ. Σ.1691/πο. 185/4.6.36).

γ) Σε περίπτωση μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. με βάση το άρθρο 67 του Ν. 2190/20 που δε γίνεται λύση της Ε.Π.Ε. και σύσταση της Α.Ε. (αλλά μεταβάλλεται απλώς, ο νομικός τύπος της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.), οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων της Ε.Π.Ε. που μεταφέρονται στην Α.Ε., υπολογίζονται πάνω στην αρχική αξία κτήσης, όπως αυτή εμφανίζεται στα βιβλία της Ε.Π.Ε. και όχι πάνω στην αξία των παγίων αυτών στοιχείων που προσδιορίστηκε από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 (Στ. Ε. 2197/91).

### **※ Σε ποιες μεταβιβάσεις επιχειρήσεων οφείλεται χαρτόσημο 2,40% και όχι Φ.Π.Α.**

1) Σε όλες τις περιπτώσεις που γίνεται μεταβίβαση επιχείρησης ή υποκαταστήματος

οποιασδήποτε μορφής (ατομικής, Ο.Ε. κλπ.), λόγω μετατροπής ή συγχώνευσης ή λόγω κάλυψης εταιρικής εισφοράς κατά τη σύσταση, δεν οφείλεται χαρτόσημο, διότι η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων τ επιχείρησης στις περιπτώσεις αυτές δε γίνεται λόγω πώλησης (Εγκ. 3/92 παρ. 12.2.4 Κ.Β.Σ., Διατ. Λ 13602/πολ. 183/20.9.80, άρθρο 5 παρ. 4 Ν. 2859/00, Εγκ. πολ. 1103/18.5.90, Εγκ. 1114089/πολ. 1277/2.11.75, Σ. 294/πολ. 24/88).

2) Σε όλες λοιπόν τις άλλες περιπτώσεις που γίνεται μεταβίβαση επιχείρησης ως συνόλου, κλάδου ή μέρους αυτής (ατομικής, Ο.Ε. κλπ.) λόγω πώλησης (και όχι λόγω μετατροπής ή συγχώνευσης) οφείλεται χαρτόσημο και ΟΓΑ 2,40% που υπολογίζεται πάνω στην καθαρή αξία της επιχείρησης (και όχι Φ.Π.Α.)(Στ. Ε. 1550/85, άρθρο 15 παρ. 1 α του ΚΝΤΧ). Στην περίπτωση αυτή, εκδίδεται ένα Δελτίο αποστολής - Τιμολόγιο πώλησης (και όχι απλό τιμολόγιο πώλησης), διότι θεωρείται χονδρική πώλησης (άρθρο 11 παρ. 1 και άρθρο 12 παρ.16 Κ.Β.Σ.), όπου αναγράφονται αναλυτικά κατ' είδος όλα τα στοιχεία του ενεργητικού, από τα οποία αφαιρούνται τα χρέη προς τρίτους και πάνω στη διαφορά που προκύπτει δηλαδή πάνω στην καθαρά θέση υπολογίζεται το χαρτόσημο 2,40% (Στ. Ε. 567/71, 1610/75, Υπ. σικ. Κ 5296/ πολ. 133/76. πολ. 24/88, πολ. 1103/90). Δηλαδή, ως "καθαρή θέση" παίρνεται το άθροισμα των ποσών από τους λογ/σμούς κεφάλαιο, αποθεματικά και κέρδη πριν αυτά διανεμηθούν στους εταίρους και πριν αυτά μεταφερθούν στην πίστωση των λογ/σμών των εταίρων. Οι παραπάνω μεταβιβάσεις δεν υπόκεινται ούτε σε Φ.Π.Α. ούτε και σε χαρτόσημο, όταν το πρόσωπο που μεταβιβάζει τα αγαθά ή το πρόσωπο που αποκτά αυτά, ενεργεί πράξεις για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης από το Φ.Π.Α. (π.χ. είναι πρόσωπο που απαλλάσσεται από την τήρηση βιβλίων κλπ.) (άρθρο 2 παρ. 16 Ν. 2093/92, άρθρο 22 παρ. 1 κθ Ν. 2859/00).

#### ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Ο.Ε. Η' Ε.Ε.**

Η ατομική επιχείρηση είναι η πιο απλή μορφή επιχειρηματικής δράσεως. Έτσι δε αντιμετωπίζεται και από τη νομοθεσία. Διευθύνεται αποκλειστικά από το φορέα της (ιδιοκτήτη), που είναι βασικό πρόσωπο. Έχει το μεγάλο προσόν της ευκινησίας, της ταχείας λήψεως αποφάσεων και της ικανότητας άμεσης προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνεχώς συνθήκες της αγοράς. Τούτο επειδή οι ιδιότητες του κυρίου, του διευθυντή και του υπεύθυνου της επιχειρήσεως συμπίπτουν στο αυτό (φυσικό) πρόσωπο.

Όμως, η ατομική επιχείρηση έχει και πολλά μειονεκτήματα. Το ένα και μοναδικό φυσικό πρόσωπο, που αποτελεί το φορέα της, δεν επιτρέπει την ανάπτυξη της πέρα από ορισμένα όρια, τα οποία -με τα σημερινά οικονομικά μεγέθη - θεωρούνται πολύ μικρά. Γι' αυτό και η μορφή της ατομικής επιχειρήσεως απαντά σήμερα σχεδόν αποκλειστικά σε επίπεδο μικρών επαγγελματιών. Σοβαρό, επίσης, μειονέκτημα αποτελεί το πρόβλημα της διαδοχής του επιχειρηματία και της συνεχίσεως της επιχειρήσεως, όταν οι κληρονόμοι δεν έχουν τις απαιτούμενες προς τούτο ικανότητες ή απλώς στερούνται ενδιαφέροντος.

Αντίθετα, η ένωση περισσότερων φυσικών προσώπων και των μέσων που έχουν αυτά στη διάθεσή τους, δημιουργούν οικονομικές μονάδες ισχυρές, ικανές ν' αντλήσουν μεγάλα κεφάλαια, να επιτύχουν γρήγορη ανάπτυξη και να αντιμετωπίσουν το συναγωνισμό της αγοράς.

Οι λόγοι που ωθούν τις ατομικές επιχειρήσεις να μετασχηματισθούν σε εταιρίες είναι οι εξής:

α) Η ανάγκη συνεργασίας περισσότερων φυσικών προσώπων, που διαθέτουν διαφορετικά προσόντα, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Π.χ. δύο φυσικά πρόσωπα, από τα οποία το ένα είναι κάτοχος τεχνικών γνώσεων και το άλλο οικονομικών

μέσων, συστήνουν προσωπική εταιρία ή Ε.Π.Ε. ή και Α.Ε.

β) Η ανάγκη να εξασφαλισθεί η συνέχιση της επιχειρήσεως όταν θα εκλείψει(πεθάνει ή αποσυρθεί) ο ιδρυτής αυτής.

γ) Η επιθυμία διασπάσεως του εισοδήματος που προκύπτει από την άσκηση της επιχειρήσεως σε περισσότερα φυσικά πρόσωπα και η από το λόγο αυτό ελάττωση της φορολογικής επιβαρύνσεως. Την τάση αυτή ενίσχυσε παλαιότερα σε μεγάλο βαθμό το σύστημα φορολογίας εισοδήματος. Τα τελευταία χρόνια με συνεχείς τροποποιήσεις της φορολογικής νομοθεσίας επιχειρείται η εξουδετέρωση των υπαρχουσών δυνατοτήτων διασπάσεως του εισοδήματος.

### ※ **Μετατροπή ατομικής επιχειρήσεως σε Ο.Ε. ή Ε.Ε.**

Το φυσικό πρόσωπο, συνήθως, διαθέτει ένα μέρος από την ατομική του περιουσία για να οργανώσει μία ατομική επιχείρηση (π.χ. βιοτεχνία κατασκευής ετοίμων ενδυμάτων). Η μετατροπή αυτής σε προσωπική εταιρεία (ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη) θα γίνει με την πρόσληψη ενός ή περισσότερων συνταίρων. Οι εισφορές των συνταίρων μπορεί να είναι σε μετρητά, σε είδος ή και σε προσφορά προσωπικής εργασίας. Οι λόγοι που θα οδηγήσουν τον ιδιοκτήτη της ατομικής επιχειρήσεως στη μετατροπή της σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. μπορεί να είναι η ανάγκη συγκεντρώσεως περισσότερων παραγωγικών μέσων ή φορολογικοί(διάσπαση εισοδήματος). Στη δεύτερη περίπτωση, συνήθως, απαιτείται η είσοδος στην εταιρία ετερόρρυθμων εταίρων.

Πρακτικά, η μετατροπή μιας ατομικής επιχειρήσεως σε προσωπική εταιρία γίνεται με τη σύσταση ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας. Δηλαδή, ο κύριος της ανωτέρω μνημονευθείσας ατομικής επιχειρήσεως (βιοτεχνίας ετοίμων ενδυμάτων) συνεταιρίζεται με άλλον ή άλλους, που διαθέτουν μετρητά, κατάλληλα μηχανήματα ή άλλα χρήσιμα για τον επιδιωκόμενο σκοπό είδη. Ο πρώτος θα εισφέρει στη συσταίνόμενη εταιρεία τα μηχανήματα και όλη την οργάνωση της λειτουργούσας ατομικής του επιχειρήσεως και πιθανόν μετρητά ή και την προσωπική του εργασία. Ο άλλος ή οι άλλοι εταίροι μπορούν να εισφέρουν μετρητά, την προσωπική τους εργασία και διάφορα χρήσιμα στην επιχείρηση είδη (μηχανήματα, αυτοκίνητα, ακίνητα κατά κυριότητα ή μόνο κατά χρήση κ.λπ.).

Επίσης η άδεια λειτουργίας ή και άλλες τυχόν άδειες, που διαθέτει η μετατρεπόμενη σε εταιρεία ατομική επιχείρηση, μεταβιβάζονται στη νέα επιχείρηση (εταιρία), κατόπιν σχετικής αιτήσεως της δικαιούχου επιχειρήσεως. Αρμόδια για-την έγκριση της μεταβιβάσεως της άδειας λειτουργίας είναι η Διεύθυνση Βιομηχανίας, που τη χορήγησε (της οικείας Νομαρχίας ή του Υπουργείου Βιομηχανίας Αναπτύξεως).

### ※ **Διαδικασία μετατροπής**

Στην κείμενη νομοθεσία δεν υπάρχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν τη μετατροπή ατομικής επιχειρήσεως σε προσωπική εταιρία. Έτσι, εφαρμόζονται τα άρθρα 38-44 Εμπορικού Νόμου και εκείνα του Αστικού Κώδικα, που αφορούν τις εταιρίες.

1) Συντάσσεται απογραφή στα βιβλία της ατομικής επιχείρησης. Αν η επιχείρηση τηρεί βιβλία α' ή β' κατηγορίας, τότε η απογραφή καταχωρείται στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου αυτού. Κάτω από την απογραφή καταχωρείται ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης με την ίδια ημερομηνία της μετατροπής. Επίσης, η συνιστώμενη Ο.Ε. ή Ε.Ε. αν είναι υποχρεωμένη να τηρήσει στο εξής βιβλία α' ή β' κατηγορίας το Κ.Β.Σ., τότε θα πρέπει να καταχωρήσει τα εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία που πήρε αναλυτικά σε ξεχωριστές σελίδες του βιβλίου της. Φυσικά, αν η επιχείρηση που μετατρέπεται τηρεί βιβλία γ' κατηγορίας, τότε συντάσσεται κανονικά η απογραφή της, όπως ακριβώς γίνεται και στο

τέλος της κάθε χρήσης.

2) Συντάσσεται καταστατικό της Ο.Ε. ή Ε.Ε., σε 3 τουλάχιστον αντίγραφα όπου αναγράφεται και ο ισολογισμός της ημέρας μετατροπής. Η καθαρή θέση που προκύπτει, κατά τη σύνταξη του ισολογισμού θεωρείται ως ποσό εισφοράς της ατομικής επιχείρησης.

3) Τα δύο από τα τρία αντίγραφα του καταστατικού, υπογεγραμμένα απ' όλους τους εταίρους, στέλνονται στη Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας και καταβάλλεται ο φόρος συγκέντρωσης του κεφαλαίου που είναι 1% πάνω στο εταιρικό κεφάλαιο. Το ένα αντίγραφο παραμένει στη Δ.Ο.Υ. και με το άλλο αντίγραφο, περνάει ο λογιστής πρώτα από το ανάλογο επιμελητήριο όπου κάνει προεγγραφή της εταιρίας και στη συνέχεια με το ίδιο αυτό αντίγραφο σφραγισμένο και από το επιμελητήριο πηγαίνει και το παραδίνει στο πρωτοδικείο για δημοσίευση. Εκεί πληρώνονται διάφορα έξοδα όπως π.χ. για το ταμείο σύνταξης των νομικών 0,5% του εταιρικού κεφαλαίου, για το ταμείο πρόνοιας των δικηγόρων και διάφορα άλλα έξοδα. Το αντίγραφο αυτό παραμένει στο πρωτοδικείο, ενώ το τρίτο αντίγραφο επικυρωμένο από το πρωτοδικείο επιστρέφει στη Δ.Ο.Υ. (μαζί και με τα παρακάτω δικαιολογητικά) και δημιουργείται έτσι ο φάκελος της εταιρίας. Η εταιρία μπορεί να πάρει από το πρωτοδικείο όσα αντίγραφα θέλει επικυρωμένα.

4) Στη συνέχεια, η Ο.Ε. ή Ε.Ε. για να πάρει από τη Δ.Ο.Υ. τον Α.Φ.Μ., εκτός από το επικυρωμένο από το πρωτοδικείο αντίγραφο του εταιρικού, προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ. και τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης της επαγγελματικής εγκατάστασης θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ. του ιδιοκτήτη η επικυρωμένο αντίγραφο του τίτλου κυριότητας αν είναι ιδιόκτητη η εγκατάσταση ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 όταν πρόκειται για δωρεάν παραχώρηση του χώρου για επαγγελματική εγκατάσταση.

- Προσκομίζονται για το καθένα από τα μέλη της Ο.Ε. ή Ε.Ε., βεβαίωση εγγραφής ή απαλλαγής από το ΤΕΒΕ ή ΤΑΕ κλπ.

- Προσκομίζεται στη Δ.Ο.Υ. για το κάθε μέλος της Ο.Ε. ή Ε.Ε. και από μία βεβαίωση εγγραφής η απαλλαγής από το Επιμελητήριο, όταν αυτό το απαιτεί ρητά ο νόμος.

- Τα μέλη της Ο.Ε. ή Ε.Ε. πρέπει να έχουν όλα Α.Φ.Μ., αλλιώς πρέπει να πάρουν πριν ακόμα γίνει έναρξη εργασιών στην Ο.Ε. ή Ε.Ε.

5) Από το νόμιμο εκπρόσωπο της Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή από τρίτο πρόσωπο (π.χ. από το λογιστή κλπ.) εξουσιοδοτημένο όμως με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής συμπληρώνονται στη Δ.Ο.Υ. τα διάφορα έντυπα (π.χ. το έντυπο Μ3 δήλωση έναρξης, το έντυπο Μ7 από τους διαχειριστές, το έντυπο Μ8 από τα μέλη της Ο.Ε. ή Ε.Ε. με το είδος και τα ποσοστά συμμετοχής τους κλπ.) το αργότερο μέσα σε 30 μέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης του καταστατικού.

6) Για τη μεταβίβαση της ατομικής επιχείρησης, ως "συνόλου", λόγω μετατροπής ή συγχώνευσης σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή σε Κοινωνία, Αστικού Δικαίου, η καθαρή θέση της δεν υπόκειται σε χαρτόσημο 2,4%, αλλά σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου 1%. Θα επιβαρύνονταν η καθαρή θέση της ατομικής επιχείρησης σε χαρτόσημο 2,4% (και όχι σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου 1%), όταν η ατομική επιχείρηση μεταβιβάζονταν σε άλλον λόγω πώλησης, διότι μόνο "λόγω πώλησης" η καθαρή θέση επιβαρύνεται με χαρτόσημο 2,4%.

7) Στη συνέχεια, η Ο.Ε. ή Ε.Ε. παίρνει από τη Δ.Ο.Υ. τον Α.Φ.Μ. και θεωρεί τα βιβλία και στοιχεία της. Θα πρέπει να γνωρίζει ο λογιστής, ότι για τη θεώρηση των βιβλίων και στοιχείων λαμβάνονται υπόψη οι υποχρεώσεις του Κ.Β.Σ. που απορρέουν από την ατομική επιχείρηση με βάση το ύψος των ακαθάριστων εσόδων αυτής (π.χ. από το ύψος των ακαθάριστων εσόδων της ατομικής επιχείρησης προκύπτει η υποχρέωση τήρησης της συγκεκριμένης κατηγορίας βιβλίων του Κ.Β.Σ., του βιβλίου αποθήκης κλπ.) (άρθρο 4 του Κ.Β.Σ.).

8) Γίνεται διακοπή της δραστηριότητας της ατομικής επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, αφού γίνει πρώτα διακοπή από το αντίστοιχο επιμελητήριο, προσκομίζονται στη συνέχεια

στη Δ.Ο.Υ.:

- Τα βιβλία (όταν αυτά είναι α' ή β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.) και όλα τα θεωρημένα στοιχεία του Κ.Β.Σ. για ακύρωση (τα αθεώρητα στοιχεία δεν ακυρώνονται).
- Συμπληρώνεται μία υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ότι δεν υπάρχουν αποθέματα στην επιχείρηση, πάγια ή εμπορεύσιμα.
- Συμπληρώνονται στη Δ.Ο.Υ. τα έντυπα "Μ4 - δήλωση διακοπής εργασιών" και το "Μ7 - δήλωση σχέσεων φορολογουμένου" επειδή έγινε η διακοπή λόγω μετατροπής σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. Στη συνέχεια, ο φορολογούμενος, συνήθως με όλες τις εκκαθαριστικές δηλώσεις του Φ.Π.Α. των τελευταίων ετών στα χέρια του, περνάει από τα διάφορα τμήματα της Δ.Ο.Υ., τα οποία βεβαιώνουν τη διακοπή και τελευταίο το τμήμα του Κ.Β.Σ. βεβαιώνει ότι ακυρώθηκαν τα βιβλία και στοιχεία. Στο τέλος, ο φορολογούμενος προσέρχεται στο τμήμα Μητρώου απ' όπου και παίρνει την αντίστοιχη βεβαίωση για τη διακοπή των εργασιών της ατομικής του επιχείρησης.
- Στη συνέχεια, γίνεται διακοπή από το ΤΕΒΕ ή ΤΑΕ κλπ.

*Προσοχή:* Δεν ισχύουν για τις μετατροπές αυτού του είδους τα φορολογικά και λοιπά κίνητρα που παρέχονται από το Ν.Δ. 1297/72 και το Ν. 2166/93.

**ΣΗΜ.:** Για τα ακίνητα που μεταβιβάζει η ατομική επιχείρηση στην Ο.Ε. ή Ε.Ε. πληρώνεται φόρος μεταβίβασης, ενώ για τη μεταβίβαση φορτηγών αυτοκινήτων εκδίδεται τιμολόγιο από την ατομική επιχείρηση με 18% Φ.Π.Α. πάνω στην αναπόσβεστη αξία. Αν η ατομική επιχείρηση δεν τηρεί βιβλία γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. τότε η αναπόσβεστη αξία υπολογίζεται και πάλι με τον τρόπο που θα υπολογιζόταν αν τηρούσε βιβλία γ' κατηγορίας. Η τυχόν όμως αξία που θα υπολογίσει η Δ.Ο.Υ. στην μεταβίβαση αυτοκινήτων φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή 30%.

## **ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Ο.Ε., Ε.Ε.**

<b>Εγγραφές κλεισίματος Ατομικής επιχ.</b>	
αποσ/ντα κτίρια	2000,0
αποσ/ντα έπιπλα	70,00
κτήρια	200,00
έπιπλα μεταφορά των α' στους β'	70,00
αποτελ/τα εκτιμήσεως	100,00
εμπορ/τα	60,00
έπιπλα	10,00
μη δεδουλ. τόκοι γραμ. εισπρ.	10,00
χρεώγραφα εκτίμηση	20,00

κτήρια	50,00	
αποτελ/τα εκτιμήσεως εκτίμηση		50,00
φήμη κ' πελατεία	130,00	
αποτελ/τα εκτιμήσεως		130,00
Ο.Ε. Ανδρέου κ' Βασιλείου	1330,00	
τόκοι μη δεδ.γραμ. εισπρ.	10,00	
ταμείο		50,00
εμπορ.		340,00
κτήρια		350,00
έπιπλα		120,00
γραμ. εισπρ.		150,00
χρεώγραφα		180,00
τοκομερίδια εισπρ.		20,00
φήμη κ' πελατεία μεταβίβαση ενεργητικού		130,00
πιστωτές	500,00	
έξοδα πληρωτέα	30,00	
Ο.Ε. Ανδρέου κ' Βασιλείου μεταβίβαση παθητικού		530,00
αποτελ/τα εκτιμήσεως	80,00	
κεφάλαιο μεταφορά		80,00
ατομικές απολήψεις	30,00	
ταμείο ανάληψη μετρητών από επιχειρηματία		30,00
κεφάλαιο	30,00	
ατομικές απολήψεις μεταφορά β' λ/σμου στον α'		30,00

κεφάλαιο	800,00	
Ο.Ε.Ανδρέου κ' Βασιλείου μεταφορά α' λ/σμου στον β'		800,00

### **Εγγραφές σύστασης Ο.Ε.**

Ανδρέου λ/σμος εισφοράς	800,00	
Βασιλείου λ/σμος εισφοράς εταιρικό κεφάλαιο	800,00	1600.00
ταμείο	50,00	
εμπορ/τα	340,00	
κτήρια	350,00	
έπιπλα	120,00	
γραμ.εισπρ.	150,00	
χρεώγραφα	180,00	
τοκομερίδια εισπρ.	20,00	
φήμη κ' πελατεία	130,00	
πιστωτές		500,00
έξ.πληρωτέα		30,00
τόκοι μη δεδ.γραμ.εισπρ.		10,00
Ανδρέου λ/σμος εισφοράς		800,00
ταμείο	800.00	
Βασιλείου λ/σμος εισφοράς		800.00

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Ε.Π.Ε.**

Η περίπτωση μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης δεν καλύπτεται από την κείμενη νομοθεσία του εμπορικού δικαίου. Υπάρχουν, όμως, οι διατάξεις των άρθρων 1 Ν.Δ. 1297/72 και 1 Ν. 2166/93, οι οποίες προβλέπουν την εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων και διευκολύνσεων και στη μετατροπή επιχειρήσεων οποιουδήποτε νομικού τύπου σε Ε.Π.Ε.

Όσον αφορά, βέβαια, τη διαδικασία μετατροπής, θα ακολουθηθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 53 του Ν. 3190/55 για μετατροπή προσωπικής εταιρείας σε Ε.Π.Ε.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις διατάξεις του άρθρου αυτού πρέπει:

α) Η συμφωνία των εταίρων της προσωπικής εταιρείας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) για μετατροπή της σε Ε.Π.Ε. να γίνει με συμβολαιογραφικό έγγραφο, στο οποίο θα περιλαμβάνονται οι όροι της συμφωνίας μετατροπής, αλλά και εκείνοι της λειτουργίας της νέας εταιρείας (Ε.Π.Ε.) - οι τελευταίοι με τη μορφή του καταστατικού.

β) Στη μετατροπή έχουμε, ουσιαστικά, εισφορές των εταίρων της μετατρεπόμενης εταιρείας σε είδος, που θα πρέπει να εκτιμηθούν από την επιτροπή που προβλέπεται στο άρθρο 9 του Κ.Ν. 2190/20. Τούτο συνάγεται από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 53 § 1 και 5 § 1 και 2 του Ν. 3190/55.

γ) Η εκ μετατροπής προσωπική εταιρία προελθούσα Ε.Π.Ε. μπορεί να διατηρήσει την επωνυμία της μετατραπέυσης εταιρείας, αφού βέβαια, αφαιρέσει τα ψηφία Ο.Ε. ή Ε.Ε. και προσθέσει ολογράφως τις λέξεις «Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης».

δ) Η σε ολόκληρο απεριόριστη ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων της μετατραπέυσης προσωπικής εταιρείας για τις υποχρεώσεις αυτής, εξακολουθεί να υφίσταται και μετά τη μετατροπή, όπως ορίζει η § 4 του άρθρου 53 του Ν. 3190/55.

## ※ **Διαδικασία μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε Ε.Π.Ε.**

α) Η μετατροπή γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που περιλαμβάνει τη σύμβαση που συνάπτει ο κύριος της μετατρεπόμενης ατομικής επιχείρησης με κάποιο ή κάποια άλλα πρόσωπα για να συσταθεί η Ε.Π.Ε. Η απόφαση για τη μετατροπή της ατομικής επιχείρησης θα ληφθεί αποκλειστικά από τον κύριο αυτής (ιδιοκτήτη των μέσων που έχει στη διάθεσή της). Αλλά η συστηνόμενη εταιρία περιορισμένης ευθύνης θα προέλθει από συμφωνία μεταξύ του κυρίου της ατομικής επιχείρησης, που εισφέρει την καθαρή θέση αυτής και τουλάχιστον ενός ακόμα προσώπου (φυσικού ή νομικού) που συνήθως εισφέρει κάποιο ποσό μετρητών. Δεν αποκλείεται ο πρώτος των συμβαλλομένων να συμπληρώσει την εισφορά και με μετρητά, όπως δεν αποκλείεται ο άλλος ή οι άλλοι συμβαλλόμενοι να κάμουν και εισφορές σε είδος. Η προσωπική εργασία των μελών της Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς, όπως στις Ο.Ε. και Ε.Ε.

Υπόψη, όμως, και το άρθρο 43α του Ν. 3190/55, (που προστέθηκε με το Π.Δ. 279/93) και σύμφωνα με το οποίο μπορεί να συσταθεί Ε.Π.Ε. και με ένα μόνο πρόσωπο (Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.).

β) Η ατομική επιχείρηση, που θα μετατραπεί σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης, πρέπει να συντάξει έναν ισολογισμό (τέλους χρήσεως ή ενδιάμεσο), τον οποίο θα υποβάλει στην Υπηρεσία Εμπορίου της οικείας Νομαρχίας (δηλ. της Νομαρχίας, όπου έχει την έδρα της η επιχείρηση) για τη σύσταση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Ο ισολογισμός θα είναι εσωλογιστικός της μετατρεπόμενης ατομικής επιχείρησης, εάν αυτή τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. αλλιώς θα είναι εξωλογιστικός. Εάν και οι άλλοι εταίροι εισφέρουν διάφορα είδη κατά τη σύσταση της Ε.Π.Ε., θα ακολουθηθεί η ίδια

διαδικασία για κάθε έναν απ' αυτούς. Η ανωτέρω επιτροπή θα προβεί στην εκτίμηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της ατομικής επιχειρήσεως και θα συντάξει σχετική έκθεση, στην οποία θα αναγράφονται οι αξίες που απέδωσε σ' αυτά και η προκύπτουσα καθαρή θέση της μετατρεπόμενης επιχειρήσεως. Το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. θα ισούται με την καθαρή θέση την αναγραφόμενη στην έκθεση της επιτροπής, εκτός εάν γίνουν και συμπληρωματικές εισφορές, οπότε θα ισούται με το άθροισμα καθαρής θέσεως και συμπληρωματικών εισφορών. Η έκθεση της επιτροπής πρέπει να δημοσιευθεί ολόκληρη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το καταστατικό της Ε.Π.Ε. ενσωματωμένο στο συμβόλαιο συστάσεως της Ε.Π.Ε. θα περιλαμβάνει, επίσης, ολόκληρο το κείμενο της εκθέσεως.

γ) Η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος της ατομικής επιχειρήσεως μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από την Ε.Π.Ε.

δ) Ο κύριος της ατομικής επιχειρήσεως ευθύνεται απεριόριστα για τα χρέη αυτής μέχρι τη μετατροπή της.

ε) Στη σύμβαση συστάσεως της Ε.Π.Ε. θα πρέπει να περιληφθούν διάφορες ρήτρες για τη συνέχιση των εκκρεμών δικών της μετατρεπόμενης ατομικής επιχειρήσεως και άλλα θέματα, που θέλουν να ρυθμίσουν οι ιδρυτές της, τα οποία, φυσικά, θα συνάδουν με το νόμο.

στ) Σύμφωνα με το άρθρο 13 § 1 του Ν. 2238/94, η εισφορά ατομικής επιχειρήσεως σε Ε.Π.Ε. υπόκειται σε φορολογία της εκτιμώμενης υπεραξίας αυτής με συντελεστή 20%.

### ※ Δημοσιότητα

Η Ε.Π.Ε. που θα προκύψει από μετατροπή ατομικής επιχειρήσεως αποκτά νομική προσωπικότητα με την εκπλήρωση των όρων της δημοσιότητας, που ορίζει ο νόμος για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (άρθρο 8 Ν. 3190/55). Η δημοσιότητα αυτή περιλαμβάνει δύο ενέργειες στις οποίες υποχρεούται να προβεί η Ε.Π.Ε.

α) Να καταθέσει ένα αντίγραφο της εταιρικής συμβάσεως (καταστατικού) στη Γραμματεία του αρμόδιου Πρωτοδικείου για να καταχωρηθεί στα βιβλία εταιριών που τηρούνται σ' αυτό. Το αντίγραφο αυτό του καταστατικού έχει προηγουμένως θεωρηθεί από την Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρείας για την πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 %, από το Ταμείο Νομικών και από το Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, όπου, επίσης, έχουν καταβληθεί οι σχετικές εισφορές 0,50% και 1 %, αντίστοιχα, επί του ύψους του κεφαλαίου. Επίσης, έχει ληφθεί η βεβαίωση, που προβλέπει το άρθρο 7 του Ν. 2081/92, από το οικείο επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου της Ε.Π.Ε.

β) Με επιμέλεια κάθε εταίρου ή διαχειριστή, να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τ.Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) ανακοίνωση, περιλαμβάνουσα τα βασικά στοιχεία της εταιρίας (δηλαδή, επωνυμία, ιδρυτές εταίρους, έδρα, σκοπό, κεφάλαιο, διαχειριστές κ.λπ.).

### ◆ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Α.Ε.

Η μετατροπή μιας ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

α) Με βάση τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20.

Παρά το γεγονός ότι ο νόμος αυτός δεν περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τη

μετατροπή ατομικής επιχειρήσεως ή προσωπικής εταιρίας (Ο.Ε. - Ε.Ε.) σε Α.Ε., στην πράξη καθιερώθηκε και γίνεται πλέον γενικώς δεκτό σε τέτοιες περιπτώσεις να εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 67 του Κ.Ν. 2190/20, που ρυθμίζουν τη μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. Έτσι, η διαδικασία μετατροπής επιχειρήσεως οποιουδήποτε νομικού τύπου σε Α.Ε. είναι όμοια.

β) Με βάση τον Κ.Ν. 2190/20 και το Ν.Δ. 1297/72.

γ) Με βάση τον Κ.Ν. 2190/20 και τα άρθρα 1-5 του Ν.2166/93.

### ※ Διαδικασία μετατροπής ατομικής επιχειρήσεως σε Α.Ε.

#### *α) Λήψη αποφάσεως για τη μετατροπή.*

Στις ατομικές επιχειρήσεις την απόφαση παίρνει μόνος του ο επιχειρηματίας και δεν απαιτείται να υποβληθεί αυτή σε κάποιο τύπο. Στις προσωπικές εταιρίες, όμως, απαιτείται συμφωνία των εταίρων και, αν αυτή δεν είναι ομόφωνη, θα ληφθεί απόφαση κατά πλειοψηφία μόνον εάν αυτό προβλέπεται από το καταστατικό. Στις Ε.Π.Ε. η λήψη της σχετικής αποφάσεως θα γίνει σε συνέλευση των εταίρων και θα παρθεί με την προβλεπόμενη στην § 1 του άρθρου 38 του Ν. 3190/55 πλειοψηφία των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων που εκπροσωπούν τα 3/4 του όλου εταιρικού κεφαλαίου (άρθρο 67 § 1 Κ.Ν. 2190/20).

*β) Συγκρότηση επιτροπής άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/20. Εκτίμηση περιουσίας μετατρεπόμενης επιχειρήσεως.*

Μόλις αποφασισθεί η μετατροπή, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση υποβάλλει αίτηση προς την αρμόδια νομαρχία για τη συγκρότηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 9 του Κ.Ν. 2190/20 επιτροπής, η οποία θα προβεί στην εκτίμηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης. Η αίτηση συνοδεύεται από πρόσφατο ισολογισμό και αναλυτικές καταστάσεις των πρωτοβαθμίων λογαριασμών (ακίνητα, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα, πρώτες ύλες, προϊόντα, πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα και πληρωτέα, υποχρεώσεις σε τράπεζες, προμηθευτές κ.λπ. Η αμοιβή της επιτροπής ανέρχεται 250 ευρώ για το κάθε μέλος της, είναι 3 χ250=750 ευρώ.

Η αίτηση για τη συγκρότηση της επιτροπής υποβάλλεται στη νομαρχία της έδρας της μετατρεπόμενης επιχειρήσεως, αλλά μπορεί να υποβληθεί και στη νομαρχία της περιφέρειας, στην οποία θα έχει την έδρα της η ανώνυμη εταιρία, που θα προέλθει από τη μετατροπή.

#### *γ) Η έκθεση εκτιμήσεως της επιτροπής του άρθρου 9.*

Η επιτροπή θα συντάξει την έκθεσή της (στην οποία περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της μετατρεπόμενης ή συγχωνευόμενης επιχειρήσεως με τις αξίες που τους απέδωσε αυτή) και θα την υποβάλει στην οικεία νομαρχία, κοινοποιώντας την ταυτόχρονα στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση. Με βάση την έκθεση αυτή η μετατρεπόμενη εταιρία θα προσέλθει στο συμβολαιογράφο, όπου θα συνταχθεί το συμβόλαιο της νέας ανώνυμης εταιρίας. Αν πρόκειται για μετατροπή προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., θα υπογράψουν το συστατικό συμβόλαιο της νέας Α.Ε. όλοι οι εταίροι της μετατρεπόμενης. Το αυτό ισχύει και στις συγχωνεύσεις. Αν, όμως, πρόκειται για μετατροπή ατομικής επιχειρήσεως σε ανώνυμη εταιρία, τότε πρέπει να συμβληθεί και κάποιο άλλο φυσικό πρόσωπο, εκτός από τον επιχειρηματία, που εκπροσωπεί τη μετατρεπόμενη επιχείρηση, γιατί η σύσταση Α.Ε. απαιτεί τουλάχιστον δύο πρόσωπα. Το συστατικό συμβόλαιο περιλαμβάνει ολόκληρο το καταστατικό της νέας Α.Ε.

*δ) Συμβολαιογραφικό έγγραφο απαιτείται για τη συμφωνία μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (άρθρο 67 § 1 Κ.Ν. 2190/20). Το ίδιο και επί μετατροπής ατομικής ή Ο.Ε. σε Α.Ε.*

Το συστατικό συμβόλαιο της νέας Α.Ε. μπορεί να συνταχθεί σε συμβολαιογράφο της έδρας της εταιρίας ή και άλλης πόλεως. Η παράσταση δικηγόρου είναι, επίσης,

απαραίτητη, κατά νόμο, στην κατάρτιση του συμβολαίου μετατροπής.

*ε) Υποβολή συστατικού συμβολαίου της Α.Ε. στη Νομαρχία.*

Δύο κυρωμένα από το συμβολαιογράφο αντίγραφα του συμβολαίου, με το οποίο ιδρύεται (από μετατροπή) η Α.Ε., υποβάλλονται, με ένα απλό διαβιβαστικό έγγραφο, προς έγκριση στην οικεία Νομαρχία (της έδρας της Α.Ε.).

*στ) Πληρωμή φόρου 1% συγκεντρώσεως κεφαλαίου.*

Μέσα σε 15 ημέρες από την καταχώρηση της συμβολαιογραφικής πράξεως συστάσεως της Α.Ε. στο Μητρώο Α.Ε. της οικείας Νομαρχίας πρέπει να πληρωθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%. Η πληρωμή γίνεται με την υποβολή σχετικής δηλώσεως σε τριπλούν (σε έντυπο της υπηρεσίας) και δύο κυρωμένων αντιγράφων του συμβολαίου συστάσεως της Α.Ε. (άρθρο 23 § 2 εδ. α' Ν. 1676/86, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 § 1 εδ. α' του Ν. 2941/2001).

*ζ) Εισφορά υπέρ Επιτροπής Ανταγωνισμού ένα τοις χιλίοις (1 %0).*

Στο ποσό του κεφαλαίου της Α.Ε., που καταβάλλεται σε ειδικό λογαριασμό στην Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, προβλέπεται από το άρθρο 1 § 8 του Ν. 2837/2000. Στις περιπτώσεις συστάσεως Α.Ε. εκ μετατροπής ή συγχωνεύσεως με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 και Ν.2166/93 δεν οφείλεται η εν λόγω εισφορά.

*η) Θεώρηση από το επιμελητήριο.*

Οι Νομαρχίες είναι υποχρεωμένες να μην εγκρίνουν καταστατικά ή τροποποιήσεις καταστατικών Α.Ε., εάν δεν έχουν θεωρηθεί αυτά από το οικείο επιμελητήριο για τον έλεγχο της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου και το δικαίωμα χρήσεως αυτών (άρθρο 7 Ν. 2081/92). Προς τούτο, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση, που μετατρέπεται σε Α.Ε., υποβάλλει δύο αντίγραφα του συμβολαίου μετατροπής στο Επιμελητήριο, το οποίο μετά το σχετικό έλεγχο της επιστρέφει το ένα αντίγραφο, δεόντως θεωρημένο, για χρήση στη Νομαρχία που θα εγκρίνει τη μετατροπή.

*θ) Δημοσιότητα συσταθείσας Α.Ε. Υπόδειγμα ανακοινώσεως.*

Η ανακοίνωση που γίνεται με τη φροντίδα της οικείας Νομαρχίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως περί συστάσεως της Α.Ε. είναι επιταγή των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 7α και 7β του Κ.Ν. 2190/20. Σύμφωνα μ' αυτές, η δημοσιότητα, στην οποία πρέπει να υποβληθεί η απόφαση του Νομάρχη για τη σύσταση της Α.Ε., περιλαμβάνει: α) Καταχώρηση αυτής στο μητρώο Α.Ε. που τηρείται στην Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας που έχει την έδρα της η εταιρεία. β) Δημοσίευση σχετικής με τη σύσταση της Α.Ε. ανακοινώσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η κτήση της προσωπικότητας της Α.Ε. επέρχεται από την καταχώρηση της εγκριτικής αποφάσεως στο μητρώο Α.Ε. της οικείας Νομαρχίας.

### **※ Συνέπειες από τη μετατροπή επιχειρήσεως σε Α.Ε.**

Η μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. συνοδεύεται από ορισμένες συνέπειες όπως:

α) Κτήση προσωπικότητας Α.Ε. Η εκ μετατροπής προελθούσα Α.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώρηση στο οικείο μητρώο Α.Ε. της διοικητικής αποφάσεως (του νομάρχη) για τη σύσταση αυτής και την έγκριση του καταστατικού της (άρθρο 7β § 10 Κ.Ν. 2190/20).

β) Νέο νομικό πρόσωπο θεωρούνταν η προερχόμενη εκ μετατροπής Α.Ε. κατά τη φορολογική νομοθεσία. Αυτό προέκυπτε, εξ αντιδιαστολής, από τη διάταξη της § 6 του άρθρου 3 του Κ.Φ.Σ. (Π.Δ. 99/77) και είχε σοβαρές συνέπειες ως προς την υποχρέωση τηρήσεως του βιβλίου αποθήκης. Αλλιώς αντιμετωπίζεται το θέμα της νομικής προσωπικότητας της Α.Ε. που προέκυψε από μετατροπή στη νομολογία.

γ) Οι εκκρεμείς δίκες της εταιρίας που μετατράπηκε σε Α.Ε. συνεχίζονται, χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχισή τους (άρθρο 67 § 1 εδ. 4 Κ.Ν. 2190/20).

δ) Καθολική διαδοχή. Η νομολογία των δικαστηρίων, βασιζόμενη κυρίως στην παραπάνω διάταξη περί συνέχισης των εκκρεμών δικών, έκρινε ότι επί μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (γνήσια μετατροπή) συνεχίζεται η νομική προσωπικότητα της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε. από την προκύψασα εκ της μετατροπής Α.Ε. και έτσι επέρχεται καθολική διαδοχή. Επί μετατροπής, όμως, προσωπικής εταιρίας σε Α.Ε. η νομολογία διχάζεται. Άλλες αποφάσεις (κυρίως του Συμβουλίου Επικρατείας) δεν δέχονται ότι επέρχεται καθολική διαδοχή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της μετατρεπόμενης στην εκ μετατροπής προερχόμενη Α.Ε., ενώ άλλες αποφάσεις (κυρίως πολιτικών δικαστηρίων) δέχονται την καθολική διαδοχή.

## ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΕ Α.Ε.

### ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ενεργητικό		Παθητικό	
Κτίρια	1000,00	Κεφάλαιο	6000,00
Μηχανήματα	70,00	Τράπεζες	330,00
Έπιπλα	50,00	Σύνολο	<b>6330,00</b>
Εμπορεύματα	350,00		
Πελάτες	2980,00		
Χρηματικά διαθέσιμα	1590,00		
Μεταφορικά μέσα	290,00		
Σύνολο	<b>6330,00</b>		

### ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

Ενεργητικό		Παθητικό	
Κτίρια	560,50	Τράπεζες	580,00
Μηχανήματα	60,00	Καθαρή περιουσία	3600,00
Μεταφορικά μέσα	260,00	Σύνολο	<b>4180,10</b>
Έπιπλα	40,50		
Εμπορεύματα	350,10		
Πελάτες	2900,00		
Ταμείο			
Σύνολο	<b>4180,10</b>		

### Εγγραφές σύστασης της Α.Ε.

χρεώστες διάφοροι	
Π.Γραβιάς/λογ. κάλυψης	3500.00
Μ.Γραβιά/λογ. κάλυψης	2500.00
κεφάλαιο	

οφειλόμ.μετ.κεφ.κοινών μετοχών εγγραφή κάλυψης μετ.κεφ.ως καταστ. σύστασης		6000,00
χρεώστες διάφοροι		
Π.Γραβιάς/οφειλ.κεφ.	3500,00	
Μ.Γραβιά/οφειλ.κεφ. χρεώστες διάφοροι	2500,00	
Π.Γραβιάς/λογ.κάλυψης		3500,00
Μ.Γραβιά/λογ.κάλυψης εγγρ.για τα ποσά που καταβάλλονται συγχρόνως με την κάλυψη		2500,00
κτήρια	560,50	
μηχανήματα	60,00	
μεταφορικά μέσα	260,00	
έπιπλα κ λοιπός εξοπλισμός	40,50	
εμπορεύματα	600,00	
πελάτες	3200,00	
ισολογισμός μεταφορά των ενεργ.στοιχείων της στ.επιχ. λόγω μετατροπής σε Α.Ε.		4730,00
ισολογισμός	4730,00	
χρεώστες διάφοροι		2000,00
τράπεζες/λογ.βραχ.υποχρ. μεταφορά των παθητικών στοιχείων της στ. επιχ.λόγω μετατροπής της σε Α.Ε.		2730,00
χρηματικά διαθέσιμα	4000,00	
χρεώστες διάφοροι κατάθεση στο λογ.No...των εισφορών σε μετρητά ως γραμ.εισπ.No...κ' No...		4000,00
κεφάλαιο οφειλ.μετ.κεφ.κοινών μετοχών	6000,00	
κεφάλαιο καταβλημένο μετ.κεφ.κοινών μετοχών μεταφορά λογ/σμου		6000,00

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. ΣΕ Ε.Ε. ΚΑΙ Ε.Ε. ΣΕ Ο.Ε.**

Η ελληνική νομοθεσία δεν περιέχει διατάξεις που να ρυθμίζουν τη μετατροπή ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη ή το αντίθετο. Η μετατροπή, λοιπόν, μιας ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη θα αντιμετωπισθεί σαν απλή τροποποίηση του καταστατικού της και θα ακολουθηθεί η σχετική διαδικασία.

### ※ **Διαδικασία τροποποίησης καταστατικού προσωπικής εταιρίας.**

Η μετατροπή μιας ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη είναι συμφωνία τροποποίησης του καταστατικού αυτής, που θα διατυπωθεί σε ένα ιδιωτικό, κατ' αρχήν, έγγραφο.

Το έγγραφο της τροποποίησης της εταιρίας προσκομίζεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (της έδρας της εταιρίας) για θεώρηση και υποβολή της σχετικής δηλώσεως μεταβολής (άρθρο 29 § 1 Ν. 1642/86). Στη συνέχεια, το τροποποιητικό έγγραφο προσκομίζεται στα Ταμεία Νομικών και Προνοίας Δικηγόρων για θεώρηση. Επίσης, θεώρηση χρειάζεται και από το οικείο Επιμελητήριο για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας. Τέλος, το τροποποιητικό έγγραφο θα καταχωρηθεί στα βιβλία εταιρειών του οικείου Πρωτοδικείου και έτσι θα συντελεσθεί η απαιτούμενη από το νόμο δημοσιότητα και θα τελειωθεί η τροποποίηση.

### ※ **Μετατροπή Ο.Ε. σε Ε.Ε.**

Μετατροπή μιας ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη εταιρία σημαίνει είτε τη μεταβολή ενός από τους υπάρχοντες ομόρρυθμους εταίρους σε ετερόρρυθμο εταίρο είτε την πρόσληψη (προσθήκη) ενός νέου εταίρου με την ιδιότητα του ετερόρρυθμου.

Η παραπάνω μετατροπή - αν δεν προβλέπεται αλλιώς στο καταστατικό θα γίνει έπειτα από ομόφωνη απόφαση όλων των μελών της εταιρίας. Στο καταστατικό, όμως, μπορεί να προβλέπεται ότι η μετατροπή μπορεί να γίνει και με απόφαση της πλειοψηφίας των εταίρων ( άρθρο 748 Αστικού Κώδικα). Η μετατροπή υλοποιείται με τροποποίηση του καταστατικού. Το έγγραφο της τροποποίησης, που στην ουσία ιδρύει τη νέα εταιρία την προερχόμενη από την τροποποίηση ή τη συγχώνευση, αρκεί να είναι ιδιωτικό, αλλά δεν αποκλείεται και το συμβολαιογραφικό. Συμβολαιογραφικό απαιτείται να είναι οπωσδήποτε στην περίπτωση που μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων της μετατρεπόμενης εταιρίας περιλαμβάνονται ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων (άρθρο 369 Α.Κ.).

Η μετατροπή της ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη, με την τήρηση των νομίμων διατυπώσεων της δημοσιότητας, δεν επιφέρει διάλυση του νομικού προσώπου (της ομόρρυθμης), αλλά αυτή (η μετατρεπόμενη) συνεχίζεται με άλλο νομικό τύπο (Α.Π. 640/86, Ε.Εμπ.Δ. 1987).

### ※ **Μετατροπή Ε.Ε. σε Ο.Ε.**

Όλα όσα αναπτύχθηκαν παραπάνω για τη διαδικασία μετατροπής ομόρρυθμης εταιρίας σε ετερόρρυθμη, ισχύουν και για την περίπτωση μετατροπής ετερόρρυθμης εταιρίας σε ομόρρυθμη εταιρία. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση το ετερόρρυθμο ή τα ετερόρρυθμα μέλη της εταιρίας μεταβάλλονται σε ομόρρυθμους εταίρους ή αποχωρούν απ' αυτήν. Συνεπώς, θα λάβει χώρα τροποποίηση των σχετικών άρθρων του καταστατικού, το δε τροποποιητικό έγγραφο θα υποβληθεί σε όλες τις διαδικασίες θεώρησης στην οικονομική εφορία και δημοσίευσής στο πρωτοδικείο.

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε., Ε.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.**

Η μετατροπή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης καλύπτεται από τις διατάξεις του άρθρου 53 του Ν. 3190/55, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του ίδιου νόμου. Επίσης, τα άρθρα 1 του Ν.Δ. 1297/72 και 1 του Ν. 2166/93 προβλέπουν την εφαρμογή των φορολογικών κινήτρων και διευκολύνσεων και στη μετατροπή προσωπικής εταιρείας σε Ε.Π.Ε.

Με τη μετατροπή προσωπικής εταιρίας (Ο.Ε. και Ε.Ε.) σε Ε.Π.Ε. δεν επέρχεται κατάλυση του νομικού προσώπου της πρώτης και ίδρυση νέου της Ε.Π.Ε., αλλά μεταβάλλεται απλώς ο νομικός τύπος της υφιστάμενης εταιρίας. Συνεπώς, η εισφορά ακινήτων περιουσιακών στοιχείων της προσωπικής εταιρίας στη συνιστώμενη Ε.Π.Ε. δεν συνιστά μεταβίβαση υποβαλλόμενη σε φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων (απόφ. Σ.Ε. 3022/97).

### ※ **Διαδικασία μετατροπής Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε.**

α) Απόφαση εταίρων Ο.Ε. για μετατροπή.

Λήψη ομόφωνης απόφασεως όλων των εταίρων της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας εκτός αν στο καταστατικό της προβλέπεται διαφορετική πλειοψηφία περί μετατροπής της σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Είναι δυνατόν να συμφωνηθεί ότι κάποιος ή κάποιοι εταίροι της μετατρεπόμενης εταιρίας δεν θα μετάσχουν στην Ε.Π.Ε. που θα προέλθει από τη μετατροπή, οπότε αυτοί θα αποχωρήσουν από τη μετατρεπόμενη με τροποποίηση του καταστατικού της, που θα προηγηθεί της όλης διαδικασίας μετατροπής.

β) Σύσταση Επιτροπής άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/20.

Υποβολή αιτήσεως στην Υπηρεσία Εμπορίου της οικείας Νομαρχίας για τη σύσταση Επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20, η οποία θα προβεί σε εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της μετατρεπόμενης εταιρίας. Η αίτηση συνοδεύεται από πρόσφατο ισολογισμό της μετατρεπόμενης εταιρίας, ο οποίος θα είναι εσωλογιστικός αν αυτή τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., αλλιώς θα είναι εξωλογιστικός. Η αμοιβή της επιτροπής ανέρχεται σε 250 ευρώ για κάθε ένα από τα τρία μέλη αυτής (απόφ. Κ2-17808/24.12.2001 Υπ. Αναπτ.).

γ) Δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ. εκθέσεως εκτιμήσεως.

Η Επιτροπή του άρθρου 9 θα συντάξει την έκθεσή της, που θα περιλαμβάνει την εκτίμηση για όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης εταιρίας, καθώς και την προκύπτουσα καθαρή θέση αυτής. Η έκθεση θα υποβληθεί στη Νομαρχία και θα κοινοποιηθεί στην ενδιαφερόμενη εταιρία, που θα τη δημοσιεύσει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (παράβολο από Δ.Ο.Υ. ύψους 235 ευρώ, πλέον λοιπών επιβαρύνσεων για Τ.Α.Π.Ε.Τ. κ.λπ.).

δ) Σύνταξη καταστατικού Ε.Π.Ε.

Κατόπιν συντάσσεται το καταστατικό της Ε.Π.Ε., που θα προέλθει από τη μετατροπή της προσωπικής εταιρείας. Στο καταστατικό θα περιληφθεί και ολόκληρη εκτιμητική έκθεση της Επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20.

ε) Συμβολαιογραφική πράξη συστάσεως Ε.Π.Ε.

Ακολουθεί η ενώπιον συμβολαιογράφου υπογραφή της συμβάσεως μετατροπής, δηλαδή, η συμβολαιογραφική πράξη συστάσεως της Ε.Π.Ε. Την πράξη αυτή θα υπογράψουν όλοι οι εταίροι της μετατρεπόμενης προσωπικής εταιρίας. Εάν το κεφάλαιο της εκ μετατροπής προκύπτουσας Ε.Π.Ε. είναι ίσο με την καθαρή θέση της μετατρεπόμενης, τότε οι εταίροι αυτής μετέχουν στο κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. κατά την ίδια

αναλογία. Επιτρέπεται, πάντως, να συμφωνηθεί μεταξύ των εταίρων της μετατρεπόμενης εταιρίας, όπως ένας ή περισσότεροι από αυτούς καταβάλουν συμπληρωματικές εισφορές σε χρήμα ή σε είδος, οπότε θα αλλάξει η αναλογία συμμετοχής τους στην Ε.Π.Ε. Οι συμπληρωματικές σε είδος εισφορές πρέπει να εκτιμηθούν από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20.

στ) Πληρωμή φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%.

Ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου θα καταβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. με την προσκόμιση των κυρωμένων αντιγράφων του συμβολαίου μετατροπής. Ο φόρος αυτός υπολογίζεται με συντελεστή 1% μόνον στο επί πλέον κεφάλαιο που προκύπτει από τυχόν νέες εισφορές. Αντιθέτως, δεν επιβάλλεται Φ.Σ.Κ. στην υπεραξία που προκύπτει από την εκτίμηση της εισφερόμενης περιουσίας της μετασχηματιζόμενης εταιρίας.

ζ) Δημοσιότητα συσταθείσας Ε.Π.Ε. Υπόδειγμα ανακοινώσεως στο Φ.Ε.Κ.

Αυτή ακολουθεί τη διαδικασία που εφαρμόζεται στη σύσταση Ε.Π.Ε.

Ένα κυρωμένο αντίγραφο του καταστατικού (που περιλαμβάνεται ολόκληρο στη συμβολαιογραφική πράξη μετατροπής της προσωπικής εταιρίας σε Ε.Π.Ε.) θεωρείται κατά σειράν:

1) Από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. που βεβαιώνει την καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%.

2) Από το Ταμείο Νομικών, στο οποίο καταβάλλεται εισφορά 0,50% επί του ύψους του κεφαλαίου της Ε.Π.Ε.

3) Από το Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, στο οποίο καταβάλλεται ομοίως εισφορά 1%.

4) Από το οικείο Επιμελητήριο για τον έλεγχο και το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου της Ε.Π.Ε. (άρθρο 7 Ν. 2081/92). Κατά τη θεώρηση αυτή δεν καταβάλλεται εισφορά, αλλά εντός τακτής προθεσμίας από τη νόμιμη σύσταση της Ε.Π.Ε. πρέπει να γίνει εγγραφή στα μητρώα του επιμελητηρίου.

Η δημοσιότητα της πράξεως συστάσεως εκ μετατροπής της Ε.Π.Ε. περιλαμβάνει πρώτον καταχώρηση στα βιβλία εταιριών του οικείου Πρωτοδικείου και δεύτερον δημοσίευση σχετικής ανακοινώσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Το αντίγραφο του καταστατικού με όλες τις παραπάνω θεωρήσεις προσκομίζεται στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας και γίνεται η εγγραφή στα βιβλία εταιριών αυτού. Από το Πρωτοδικείο η εταιρεία θα ζητήσει και θα πάρει όσα θεωρημένα αντίγραφα του καταστατικού της χρειάζονται (οπωσδήποτε ένα για το αρχείο της και ένα για τη Δ.Ο.Υ.).

Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσιεύεται, παράλληλα, ανακοίνωση για τη σύσταση της Ε.Π.Ε.

Μόνο μετά τις άνω δημοσιεύσεις στο Πρωτοδικείο και την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αποκτά η Ε.Π.Ε. νομική προσωπικότητα.

Πριν από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως περί συστάσεως της Ε.Π.Ε.(§ 2 του άρθρου 8 του Ν. 3190/55), οι συμβληθέντες επ' ονόματι αυτής ευθύνονται απεριορίστως και σε ολόκληρο. Δηλαδή, από την ημερομηνία συντάξεως του συμβολαίου συστάσεως της Ε.Π.Ε. και μέχρι να συντελεσθούν οι κατά το άρθρο 8 δημοσιεύσεις αυτή λειτουργεί σαν ομόρρυθμη εταιρία. Ευθύνεται, όμως, μόνη η Ε.Π.Ε. για τις πράξεις, που έγιναν ρητώς επ' ονόματι αυτής πριν από το χρόνο δημοσίευσής της, εάν εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση ανελήφθησαν απ' αυτήν (την εταιρία) οι εν λόγω υποχρεώσεις (άρθρο 9 Ν. 3190/55).

### ※ Απαλλαγές με το Ν.Δ. 1297/72

Εάν η μετατροπή της προσωπικής εταιρίας σε Ε.Π.Ε. γίνει με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72, ισχύουν οι ακόλουθες απαλλαγές:

α) Δεν φορολογείται κατά το χρόνο της μετατροπής η προκύπτουσα υπεραξία, η οποία διαπιστώνεται με την απογραφή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού τη μετατρεπόμενης προσωπικής εταιρίας. Με τις κοινές διατάξεις (άρθρο 13 § 1 περ. α' Ν. 2238/94 όπως αντικαταστάθηκε με την § 1 του άρθρου 15 του Ν. 2459/97) η υπεραξία αυτή φορολογείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις με ειδικό συντελεστή, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.Δ. 1297/72 η φορολογία της εν λόγω υπεραξίας αναβάλλεται για το χρόνο της διαλύσεως τη, εταιρίας που προέκυψε από την μετατροπή.

β) Δεν φορολογούνται κατά το χρόνο της μετατροπής τα αφορολόγητα αποθεματικά της μετατρεπόμενης εταιρίας, που σχηματίστηκαν με βάση τις διατάξεις των διαφόρων αναπτυξιακών νόμων (Ν. 1262/82, Ν. 1116/81 κ.λ.π.) και μεταφέρονται στην Ε.Π.Ε.

γ) Απαλλάσσεται από το φόρο μεταβιβάσεως, τα τέλη χαρτοσήμου και τους υπέρ τρίτων φόρους η σύμβαση μετατροπής και η εμπριεχόμενη εισφορά και μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων (ακινήτων κλπ.).

δ) Διάφορες άλλες απαλλαγές μικρότερης σημασίας, όπως απαλλαγή από τα έξοδα δημοσιεύσεως της ανακοινώσεως συστάσεως της Ε.Π.Ε. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και από το τέλη χαρτοσήμου ενάρξεως λειτουργίας της Ε.Π.Ε. (άρθρο 19 § 6 Ν. 1882/90 και απαλλαγή με το άρθρο 34 § 4 Ν. 1884/90).

Οι παραπάνω απαλλαγές ισχύουν με την προϋπόθεση ότι το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε., που θα προέλθει από την μετατροπή, θα ανέρχεται σε 18000 € τουλάχιστον, τα δε εταιρικά μερίδια της Ε.Π.Ε., που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερομένου ως καθαρή θέση της μετατρεπόμενης εταιρίας κεφαλαίου, θα είναι μη μεταβιβάσιμα κατά 75% του συνόλου τους για μια πενταετία από τη μετατροπή.

#### **※ Απαλλαγές με τις διατάξεις των άρθρων 1-5 Ν. 2166/93. Ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων. Συνέχιση δικών**

Οι ομόρρυθμοι εταίροι της μετατρεπόμενης προσωπικής εταιρίας ευθύνονται και μετά τη μετατροπή έναντι των τρίτων για τα χρέη της μετατραπέισας απεριορίστως και σε ολόκληρο (όχι συμμετρως). Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία, ιδίως για χρέη της μετατραπέισας προσωπικής εταιρίας από φόρους ή εισφορές ασφαλιστικών οργανισμών, που ενδεχομένως θα προκύψουν από σχετικούς ελέγχους μετά την μετατροπή. Η παραπάνω ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων δεν υπάρχει έναντι των δανειστών της μετατραπέισας εταιρίας, αν αυτοί συγκατατέθηκαν εγγράφως στη μετατροπή.

Συνέχιση δικών. Κατ' ανάλογη εφαρμογή της διατάξεως της § 5 του άρθρου 51 του Ν. 3190/55, οι εκκρεμείς δίκες της μετατρεπόμενης εταιρείας συνεχίζονται, χωρίς να απαιτείται καμιά ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχισή τους από την Ε.Π.Ε. (στο καταστατικό της Ε.Π.Ε., συνήθως, περιλαμβάνεται σχετικός όρος).

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ο.Ε. Η΄ Ε.Ε. ΣΕ Α.Ε.**

Στην πράξη είναι συνηθισμένο φαινόμενο η μετατροπή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας σε Α.Ε.

Η περίπτωση αυτή προβλέπεται και ρυθμίζεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 67 του Κ.Ν. 2190/20, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 17 του Ν. 2339/95.

### ※ **Διαδικασία μετατροπής Ο.Ε. Η΄ Ε.Ε. σε Α.Ε.**

α) Για τη μετατροπή της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας σε Α.Ε. απαιτείται ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων της Ο.Ε. ή Ε.Ε. - εκτός αν το καταστατικό της προβλέπει άλλη πλειοψηφία για την περίπτωση (που διατυπωθεί εγγράφως σε πρακτικό (§ 2 άρθρου 67 Κ.Ν. 2190/20)).

β) Επειδή η μετατροπή της προσωπικής εταιρίας σε Α.Ε. σημαίνει ουσιαστικά λύση της πρώτης και εισφορά στη δεύτερη όλων των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης (εισφορά σε είδος), πρέπει αυτά να εκτιμηθούν από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20, όπως ρητά προβλέπεται από τη διάταξη αυτή για κάθε εισφορά σε είδος είτε κατά τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας είτε κατά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου αυτής. Η επιτροπή θα συσταθεί από την αρμόδια νομαρχία, κατόπιν αιτήσεως, που θα υποβληθεί από την μετατρεπόμενη εταιρία και θα συνοδεύεται από πρόσφατο ισολογισμό. Η αμοιβή για κάθε μέλος της επιτροπής ανέρχεται σε 250 ευρώ (σύνολο 3\*250=750 ευρώ).

Ο ισολογισμός μετασχηματισμού της μετατρεπόμενης εταιρίας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) θα είναι εσωλογιστικός, εάν αυτή τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας Κ.Β.Σ., αλλιώς θα είναι εξωλογιστικός.

γ) Η σύμβαση μετατροπής της προσωπικής εταιρίας σε Α.Ε. πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Αυτό προκύπτει τόσο από την επιταγή του άρθρου 67 § 2 του Κ.Ν. 2190/20, όσο και από τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου.

## **ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ Ο.Ε. Ε.Ε. ΣΕ Α.Ε.**

### **Εγγραφές στα βιβλία της Ο.Ε.**

εμπορεύματα	1000,00	
χρηματικά διαθέσιμα	500,00	
ισολογισμός μεταφορά κινήσεων		1500,00
ισολογισμός	1500,00	
πωλήσεις προϊόντων μεταφορά κινήσεων		1500,00
κεφάλαιο	40000,00	
χρεώστες διάφοροι εταιρικό κεφάλαιο που διατίθεται για		40000,00

την μετατροπή σε Α.Ε.

συμμετοχές πιστωτές διάφοροι μετοχές από μετατροπή της Ο.Ε. σε Α.Ε.	40000,00	40000,00
--	----------	----------

χρεώστες διάφοροι συμμετοχές μετοχές που αναλογούν στους εταίρους της Ο.Ε. από μετατροπή σε ΑΕ	40000,00	40000,00
---	----------	----------

ισολογισμός εμπορεύματα α' & β' ύλες-υλικά συσκευασίας χρηματικά διαθέσιμα υποχρεώσεις από φόρους-τέλη αμοιβές και έξοδα τρίτων διάφορα έξοδα για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής	14100,60	6000,00 3200,00 2300,60 1800,00 500,00 300,00
---	----------	--

υποχρεώσεις από φόρους-τέλη πωλήσεις εμπορευμάτων πωλήσεις προϊόντων πωλήσεις παροχής υπηρεσιών ισολογισμός για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής	2100,60 8000,00 3000,00 1000,00	14100,60
---	--	----------

ισολογισμός εμπορεύματα χρηματικά διαθέσιμα υποχρεώσεις από φόρους-τέλη για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής	2900,50	2200,00 300,54 300,96
--	---------	-----------------------------

υποχρεώσεις από φόρους-τέλη πωλήσεις εμπορευμάτων πωλήσεις προϊόντων ισολογισμός για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής	400,50 500,00 2000,00	2900,50
---	-----------------------------	---------

### **Εγγραφές στα βιβλία της Α.Ε.**

χρεώστες διάφοροι κεφάλαιο εγγραφή κάλυψης Μ.Κ. ως καταστατικό	50000,00	50000,00
--	----------	----------

χρεώστες διάφοροι	50000,00	
-------------------	----------	--

χρεώστες διάφοροι ποσά που εισφέρονται αμέσως με την κάλυψη		50000,00
κεφάλαιο οφειλ/νο μετ.κεφ.	50000,00	
κεφάλαιο καταβλ/νο Μ.Κ. μεταφορά λογ/σμου		50000,00
εμπορεύματα	6000,00	
α' & β' ύλες-υλικά συσκευασίας	3200,00	
χρηματικά διαθέσιμα	2300,60	
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	1800,00	
αμοιβές κ' έξοδα τρίτων	500,00	
διάφορα έξοδα	300,00	
ισολογισμός μεταφορά κινήσεων της Ο.Ε.		14100,60
ισολογισμός	14100,60	
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		2100,60
πωλήσεις εμπορευμάτων		8000,00
πωλήσεις προϊόντων		3000,00
πωλήσεις παροχής υπηρεσιών		1000,00
μεταφορά κινήσεων της Ο.Ε.		

#### ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Ε.Π.Ε. ΣΕ Α.Ε.**

Το άρθρο 67 του Κ.Ν. 2190/20, που καταχωρείται σε άλλη θέση ολόκληρο όπως ισχύει, ρυθμίζει ευθέως τη μετατροπή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης(Ε.Π.Ε.) σε ανώνυμη εταιρία (Α.Ε.). Συνεπώς, εδώ πρόκειται για περίπτωση γνήσιας μετατροπής, αφού διέπεται από ειδική νομοθετική ρύθμιση. Αντίθετα, οι περιπτώσεις μετατροπής ατομικής επιχειρήσεως, προσωπικής εταιρίας και ενδεχομένως κοινωνίας, κοινοπραξίας και άλλων μορφών επιχειρηματικής δράσεως σε ανώνυμη εταιρία είναι περιπτώσεις μη γνήσιας (καταχρηστικής) μετατροπής. Όμως, η νομολογία, η διοίκηση και κυρίως η πρακτική των συναλλαγών εξίσωσε - με την πάροδο του χρόνου - την καταχρηστική προς τη γνήσια μετατροπή, τόσο ως προς την ακολουθούμενη διαδικασία, όσο και ως προς τις επερχόμενες συνέπειες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρο 67 του Κ.Ν. 2190/20:

1) Προηγείται κάθε άλλης ενέργειας αίτηση της Ε.Π.Ε. προς την αρμόδια Νομαρχία για τη σύσταση Επιτροπής του άρθρου 9 του νόμου αυτού, που θα εκτιμήσει το ενεργητικό και το παθητικό της εταιρίας και θα προσδιορίσει την καθαρή θέση αυτής.

2) Ακολουθεί η λήψη αποφάσεως από τη συνέλευση των εταιρών της Ε.Π.Ε. περί μετατροπής της σε Α.Ε. με την πλειοψηφία που ορίζει η § 1 του άρθρου 38 του Ν. 3190/55, δηλαδή, με πλειοψηφία των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταιρών, που εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

3) Το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρίας, που θα προκύψει από τη μετατροπή της Ε.Π.Ε., δεν μπορεί να υπολείπεται από το ελάχιστο όριο το οποίο προβλέπει το άρθρο 8 του Κ.Ν. 2190/20, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 § 1 εδ. α' του Ν.

2842/2000, δηλαδή, δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εάν η μετατροπή γίνεται μόνο με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20 και των 300.000 ευρώ, αν η μετατροπή γίνεται και με τη συνδρομή των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93 (απόφαση 1038678/πολ. 1106/11.4.2001 Υπ. Οικονομικών και Ανάπτυξης).

4) Το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας συντάσσεται με βάση τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20, περιλαμβάνει το ύψος του κεφαλαίου, το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και τους Ελεγκτές της πρώτης εταιρικής χρήσεως. Εγκρίνεται από τη συνέλευση των εταίρων της Ε.Π.Ε. και πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.

5) Η μετατροπή της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. πρέπει να εγκριθεί από τον αρμόδιο, Νομάρχη ή τον Υπουργό Εμπορίου. Η εγκριτική απόφαση καταχωρείται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών, ενώ σχετική ανακοίνωση περί συστάσεως της Α.Ε. δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με αυτές τις δύο ενέργειες επιτυγχάνεται η δημοσιότητα της νέας εταιρίας.

Πριν από την ολοκλήρωση των πιο πάνω διατυπώσεων δημοσιότητας η μετατροπή δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα. Μετά την τήρηση των διατυπώσεων αυτών η από τη μετατροπή προερχόμενη εταιρία συνεχίζεται ως ανώνυμη εταιρία.

6) Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται βέβαια διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχισή τους.

### ※ Σύσταση Επιτροπής άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/20

Εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της Ε.Π.Ε. από Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20 απαιτείται σύμφωνα με την § 1 του άρθρου 67 του ίδιου νόμου. Για το σκοπό αυτό, η Ε.Π.Ε. θα υποβάλει αίτηση στην οικεία Νομαρχία (της έδρας της) και θα ζητά τη σύσταση της προαναφερθείσας επιτροπής. Η αίτηση θα συνοδεύεται από πρόσφατο ισολογισμό της εταιρίας. Η αμοιβή της επιτροπής ανέρχεται στο ποσό των 750 ευρώ (3χ250). Αξιοσημείωτο είναι ότι, κατά το άρθρο 67 § 1 του Κ.Ν. 2190/20, η εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της Ε.Π.Ε. από την Επιτροπή του άρθρου 9, πρέπει να προηγηθεί της λήψεως αποφάσεως περί συγχωνεύσεως από τους εταίρους της Ε.Π.Ε. Ένα υπόδειγμα σχετικής αιτήσεως για τη σύσταση της Επιτροπής είναι το παρακάτω:

*ΝΟΜΑΡΧΙΑ.....*

*ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ*

*Κύριοι,*

*..... Η εταιρεία μας με την επωνυμία που λειτουργεί ως Ε.Π.Ε., προτίθεται να μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρεία. Κατόπιν αυτού, παρακαλούμε, όπως συστήσετε επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20, η οποία θα εκτιμήσει τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού αυτής, προκειμένου να εισφερθούν στην συσταθισμένη εκ μετατροπής ανώνυμη εταιρεία.*

*Συνημμένα υποβάλλομε πρόσφατο ισολογισμό, που συντάχθηκε με βάση τα στοιχεία των λογιστικών βιβλίων της εταιρείας και με ημερομηνία .....*

*Μετά τιμής*

Η έκθεση, που θα συντάξει η Επιτροπή του άρθρου 9, υποβάλλεται στην οικεία Νομαρχία και κοινοποιείται στην εταιρεία. Η εταιρία θα φροντίσει για τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (παράβολο από Δ.Ο.Υ. 235 ευρώ). Οπωσδήποτε, η έκθεση θα περιληφθεί ολόκληρη και στο συμβόλαιο συστάσεως της ανώνυμης εταιρίας, δηλαδή, στο καταστατικό αυτής.

Στην έκθεση της Επιτροπής θα αναφέρονται όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Ε.Π.Ε. με τις αποδιδόμενες σ' αυτά από την Επιτροπή αξίες και η προκύπτουσα καθαρή θέση.

### ※ Απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων της Ε.Π.Ε.

Οι διατάξεις του άρθρου 67 του Κ.Ν. 2190/20 ορίζουν τις γενικές γραμμές που πρέπει να ακολουθήσει η διαδικασία μετατροπής μιας Ε.Π.Ε. σε ανώνυμη εταιρία. Η πρακτική και η νομολογία συμπληρώνουν τα κενά, που είναι φυσικό να παρουσιάζονται κάθε φορά.

Απόφαση συνελεύσεως των εταίρων της Ε.Π.Ε. απαιτείται για τη μετατροπή αυτής σε Α.Ε. Η απόφαση αυτή είναι βασική πράξη για τη διαδικασία της μετατροπής και λαμβάνεται με την πλειοψηφία της § 1 του άρθρου 38 του Ν. 3190/55, δηλαδή, των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων, που να εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

Οι διαφωνούντες εταίροι (εννοείται που μειοψήφησαν στη λήψη της αποφάσεως για τη μετατροπή) μπορούν να μεταβιβάσουν τα μερίδιά τους σε τρίτους, έστω κι αν το καταστατικό της Ε.Π.Ε. περιέχει αντίθετη διάταξη. Η δυνατότητα αυτή των διαφωνούντων εταίρων προκύπτει έμμεσα από την ερμηνεία των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 14 § 2 και 38 §§ 1 και 3 του Ν. 3190/55. Η μεταβίβαση των μεριδίων θα λάβει χώρα πριν από τη μετατροπή και μπορεί να γίνει από εταίρο σε άλλο εταίρο ή και σε πρόσωπο εκτός της Ε.Π.Ε. Εννοείται ότι στη μεταβίβαση των μεριδίων θα τηρηθούν όλες οι νόμιμες διαδικασίες. Δηλαδή, λήψη σχετικής αποφάσεως από τη συνέλευση των εταίρων, σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξεως μεταβιβάσεως του ή των μεριδίων, την οποία υπογράφουν όλοι οι εταίροι ενώπιον του συμβολαιογράφου, δημοσιότητα (κατάθεση του συμβολαιογραφικού εγγράφου στο αρμόδιο Πρωτοδικείο και ανακοίνωση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως), δήλωση στην οικεία Δ.Ο.Υ. και φορολόγηση της τυχόν διαπιστωμένης υπεραξίας του ή των μεταβιβαζομένων μεριδίων.

Η απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων περί μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. - κατά ρητή επιταγή της άνω διατάξεως- λαμβάνεται μετά από προηγούμενη εκτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης εταιρίας. Συνεπώς, στην ίδια απόφαση μπορεί να εγκριθεί και το καταστατικό της εκ μετατροπής προκύπτουσας ανώνυμης εταιρίας, το οποίο στο μεταξύ θα έχει καταρτισθεί και θα περιλαμβάνει και ολόκληρη την έκθεση της Επιτροπής του άρθρου 9.

### ※ Σύμβαση μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.

#### *Α) Συμβολαιογραφική πράξη μετατροπής*

Συμβολαιογραφική πράξη απαιτείται για τη μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. Το συμβολαιογραφικό έγγραφο πρέπει να περιλαμβάνει ολόκληρο το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας μαζί με την έκθεση της Επιτροπής του άρθρου 9 και να υπογραφεί από όλους τους εταίρους, που πήραν την απόφαση της μετατροπής. Εάν κάποιος από τους εταίρους που υπέγραψαν το πρακτικό της συνελεύσεως, στην οποία λήφθηκε η απόφαση της μετατροπής, δεν εμφανισθεί στο συμβολαιογράφο ή αρνείται να υπογράψει τη συμβολαιογραφική πράξη και χωρίς την ψήφο αυτού δεν συμπληρώνεται η απαιτούμενη διπλή πλειοψηφία των 3/4, τότε δημιουργείται πρόβλημα ακυρότητας της πράξεως μετατροπής. Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο επισυνάπτονται αντίγραφα πρακτικού της

συνελεύσεως των εταίρων και της εκθέσεως της Επιτροπής του άρθρου 9. Εάν μεταξύ των εισφερομένων περιουσιακών στοιχείων της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε. περιλαμβάνονται και ακίνητα, απαιτείται και αντίγραφο της δηλώσεως φορολογίας μεταβιβάσεως που υποβλήθηκε στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και το οποίο πρέπει να είναι δεόντως θεωρημένο από τον εντεταλμένο υπάλληλο της Δ.Ο.Υ. Όταν η μετατροπή γίνεται με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93, τότε δεν πληρώνεται φόρος μεταβιβάσεως ακινήτων προς αυτομάτου υπερτιμήματος -πράγμα το οποίο σημειώνεται κατά τη θεώρηση της Δ.Ο.Υ. στο αντίγραφο της δηλώσεως (εγκ. Υπ. Οικ.1091801/πολ.1263/90 παράγραφος 12 εδάφιο γ').

*B) Το καταστατικό της Α.Ε.*

Κατά ρητή επιταγή του άρθρου 67 § 1 του Κ.Ν. 2190/20, η απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων της Ε.Π.Ε. για μετατροπή της σε ανώνυμη εταιρία πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους όρους του καταστατικού της Α.Ε. και επίσης τη σύνθεση του πρώτου διοικητικού συμβουλίου αυτής. Ακόμη διατάξεις, οι οποίες να ορίζουν τη διάρκεια της πρώτης εταιρικής χρήσεως και τα ονόματα και το ύψος αμοιβής των Ελεγκτών αυτής (της πρώτης χρήσεως, δηλαδή).

**※ Διοικητική έγκριση της πράξεως μετατροπής και του καταστατικού της Α.Ε.**

Η έγκριση της Διοικητικής Αρχής για τη σύσταση της νέας εκ μετατροπής ανώνυμης εταιρίας και του καταστατικού αυτής παρέχεται από το Υπουργείο Εμπορίου (για ορισμένες κατηγορίες Α.Ε.) ή από την αρμόδια Νομαρχία. Έτσι, δύο αντίγραφα της συμβολαιογραφικής πράξεως μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. υποβάλλονται στην αρμόδια Νομαρχία, η οποία - μετά από έλεγχο - εκδίδει την ανωτέρω εγκριτική απόφαση. Τα δύο αντίγραφα συμβολαίου(καταστατικού) υποβάλλονται με ένα απλό διαβιβαστικό έγγραφο. Η αρμόδια Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας ελέγχει τη νομιμότητα της μετατροπής και του καταστατικού, βάσει των κειμένων διατάξεων (ανάλογα αν η μετατροπή έγινε μόνο με το Κ.Ν. 2190/20 ή και με το Ν.Δ. 1297/72 ή τα άρθρα 1 - 5 του Ν. 2166/93). Επίσης, ελέγχει την καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 % (άρθρα 17 επ. Ν. 1676/86) και την επωνυμία της ανώνυμης εταιρίας. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 2081/92, οι νομαρχίες δεν εγκρίνουν καταστατικά ανωνύμων εταιρειών που δεν έχουν θεωρηθεί για τον έλεγχο της επωνυμίας τους από το οικείο επιμελητήριο. Εισφορά υπέρ Επιτροπής Ανταγωνισμού ύψους ένα τοις χιλίοις (1 %00) επί του κεφαλαίου (που επιβλήθηκε στη σύσταση ανωνύμων εταιριών με το άρθρο 1 του Ν. 2837/2000) δεν οφείλεται όταν οι ανώνυμες εταιρίες προέρχονται από μετασχηματισμό με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93 ( γνωμ. Ε' Τμ. Ν. Συμβ. Κράτους υπ' αριθ. 296/2001).

**Ύψος κεφαλαίου**

Η ανώνυμη εταιρία, που θα προέλθει από μετατροπή Ε.Π.Ε. πρέπει να έχει τουλάχιστον το από το νόμο οριζόμενο κατώτατο όριο κεφαλαίου. Συγκεκριμένα, αν η μετατροπή γίνεται μόνο με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20, απαιτείται ύψος μετοχικού κεφαλαίου τουλάχιστον 60.000 ευρώ (άρθρο 11 § 1 Ν. 2842/2000). Εάν, όμως, η μετατροπή γίνεται με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 ή των άρθρων 1 - 5 του Ν. 2166/93, τότε απαιτείται ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο ορίσθηκε σε τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ (απόφαση 1038678/πολ. 1106/2001 Υπ. Οικ. και Αναπτ.). Σε κάθε περίπτωση, εάν η καθαρή θέση, που προκύπτει από την εκτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε., είναι κατώτερη των ορίων, που αναφέρθηκαν

παραπάνω, πρέπει να συμπληρωθεί με πρόσθετες εισφορές σε μετρητά ή και είδος. Στη δεύτερη περίπτωση, χρειάζεται εκτίμηση της αξίας αυτών από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Οι πρόσθετες εισφορές μπορούν να γίνουν από τους εταίρους της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε. ή και άλλα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά), τα οποία θα καταστούν, βεβαίως, μέτοχοι της ανώνυμης εταιρίας.

Η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής της Α.Ε. πρέπει να είναι ίση με το εταιρικό μερίδιο της Ε.Π.Ε. ή με πολλαπλάσιο αυτού, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των εκατό (100) ευρώ, ούτε κατώτερη των τριάντα λεπτών (0,30) ευρώ (άρθρα 14 § 1 και 67 § 1 εδ. 5 Κ.Ν. 2190/20, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 11 § 1 του Ν. 2842/2000).

### ※ **Δημοσιότητα μετατροπής. Κτήση προσωπικότητας Α.Ε.**

#### *Α) Από πλευράς Α.Ε.*

Η απόφαση του Νομάρχη με την οποία εγκρίνεται το καταστατικό και η σύσταση της εκ μετατροπής ανώνυμης εταιρίας υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας, που προβλέπει το άρθρο 7β § 1 του Κ.Ν. 2190/20, δηλαδή:

α) Καταχωρείται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της οικείας Νομαρχίας.

β) Δημοσιεύεται στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Η Α.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα με την κατά τα άνω καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. της οικείας Νομαρχίας (άρθρο 7β § 10 Κ.Ν. 2190/20).

Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσιεύεται ανακοίνωση, η οποία περιλαμβάνει τα κυριότερα στοιχεία του καταστατικού της ανώνυμης εταιρίας.

#### *Β) Από πλευράς Ε.Π.Ε.*

Η παραπάνω διαδικασία δημοσιότητας της μετατροπής προβλέπεται από το άρθρο 67 § 1 εδ. 2 Κ.Ν. 2190/20. Η ίδια διάταξη επιτάσσει την παράλληλη δημοσιότητα και κατά το άρθρο 8 §§ 1 και 2 του Ν. 3190/55 «περί Ε.Π.Ε.». Προφανώς, εδώ νοείται η καταχώρηση στο προβλεπόμενο να ιδρυθεί σε κάθε πρωτοδικείο Μητρώο Ε.Π.Ε. της αποφάσεως περί μετατροπής της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη εταιρία και η δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σχετικής ανακοινώσεως, που θα γνωστοποιεί τη λήξη της ζωής της Ε.Π.Ε. και τη συνέχιση αυτής ως ανώνυμης εταιρίας. Η πρώτη από τις παραπάνω ενέργειες δεν μπορεί να υλοποιηθεί, γιατί δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από την παρ. 8 του άρθρου 8 του Ν. 3190/55 (όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με τα άρθρα 4 και 5 του Π.Δ. 419/86) υπουργική απόφαση για τη σύσταση και λειτουργία του Μητρώου Ε.Π.Ε.

Μέχρις ότου συσταθεί το προβλεπόμενο Μητρώο Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης, η μετατραπείσα σε ανώνυμη εταιρία πρέπει να προβεί στις εξής ενέργειες δημοσιότητας:

α) Να υποβάλει στη Γραμματεία του οικείου Πρωτοδικείου ένα αντίγραφο του συμβολαίου μετατροπής της σε Α.Ε. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, η Ε.Π.Ε. είναι καταχωρημένη στα βιβλία εταιριών (γενικό και ειδικό) του Πρωτοδικείου, στα οποία υποχρεωτικά καταχωρείται και κάθε μεταβολή αυτής. Η μετατροπή, λοιπόν, της Ε.Π.Ε. σε ανώνυμη εταιρία είναι μια μεταβολή που πρέπει να καταχωρηθεί στα εν λόγω βιβλία.

β) Να δημοσιεύσει με έξοδά της και δική της φροντίδα στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως σχετική ανακοίνωση.

## ※ Μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. από φορολογική άποψη

### *A) Από πλευράς Κ.Β.Σ.*

Με το καθεστώς του προϊσχύσαντος Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Π.Δ.99/1977) είχε δοθεί η ερμηνεία ότι το νομικό πρόσωπο, που προέκυπτε από τη μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων, εάν είχε τον τύπο της Ε.Π.Ε. ή της Α.Ε. ήταν στην πραγματικότητα νέα εταιρία και συνεπώς δεν παρακολουθούνταν από τις υποχρεώσεις για τήρηση βιβλίων και στοιχείων που είχαν οι μετασχηματισθείσες επιχειρήσεις. Έτσι, αν μετατρέπονταν μια επιχείρηση, οποιουδήποτε νομικού τύπου, σε ανώνυμη εταιρία, που είχε υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης, η υποχρέωση αυτή δεν παρακολουθούσε και την Α.Ε. που προέκυπτε από τη μετατροπή. Η ερμηνεία αυτή στηριζόταν στη νομολογία, αλλά και στη διάταξη του άρθρου 3 § 6 του Π.Δ. 99/77.

Με τον ισχύοντα Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ. 186/92) δεν έχουν εφαρμογή τα παραπάνω. Η παράγραφος 9 του άρθρου 4 του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. 186/92) που προστέθηκε με την § 5 του άρθρου 21 του Ν. 2166/93 ορίζει ότι σε περιπτώσεις μετασχηματισμού επιχειρήσεων, η νέα εταιρία έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις για την εφαρμογή του Κ.Β.Σ., που είχε οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις ή κλάδους που μετασχηματίστηκαν. Έτσι, δεν είναι πλέον δυνατή η αποφυγή της υποχρέωσης τήρησης βιβλίου αποθήκης από επιχείρηση (π.χ. Ε.Π.Ε.) που έχει αυτήν την υποχρέωση με τη μέθοδο της μετατροπής ή συγχωνεύσεως σε ανώνυμη εταιρία.

### *B) Από πλευράς φορολογίας εισοδήματος.*

#### *α) Φορολόγηση υπεραξίας μεριδίων Ε.Π.Ε.*

Εάν η μετατροπή της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. γίνεται με βάση αποκλειστικά τις διατάξεις του άρθρου 67 του Κ.Ν. 2190/20, τότε η τυχόν υπεραξία των μεριδίων της Ε.Π.Ε. που προκύπτει κατά την απογραφή και εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων αυτής από την Επιτροπή του άρθρου 9 του νόμου αυτού, φορολογείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 § 1 Ν. 2238/92.

#### *β) Φορολόγηση αποτελέσματος μεταβατικής περιόδου.*

Σε περίπτωση μετατροπής μιας επιχείρησης (μιας Ε.Π.Ε.) σε ανώνυμη εταιρία μεσολαβεί ένα μεταβατικό στάδιο μεταξύ της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού μετασχηματισμού και της ημερομηνίας που γίνεται η μετατροπή. Κατά το μεταβατικό αυτό στάδιο, η μετατρεπόμενη Ε.Π.Ε. συνεχίζει να λειτουργεί κανονικά και ως εκ τούτου θα προκύψει κάποιο αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία). Φυσικά, για να προσδιορισθεί το αποτέλεσμα αυτό, θα πρέπει να διενεργηθεί απογραφή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης Ε.Π.Ε. κατά την ημέρα που περατώνεται η διαδικασία της μετατροπής, δηλαδή, την ημέρα που καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. η διοικητική πράξη εγκρίσεως της μετατροπής.

Το Υπουργείο Οικονομικών για πολλά χρόνια δέχονταν ότι το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου ανήκει στη μετατρεπόμενη Ε.Π.Ε. και τελικώς διανέμεται στους εταίρους αυτής και ότι η ανώνυμη εταιρία που προκύπτει από τη μετατροπή φορολογείται για τα καθαρά κέρδη, τα οποία αποκτά από τη σύστασή της και μετά (Ε 16455/πολ. 264/69 και Ε. 24011/πολ. 423/69).

Πρόσφατα, όμως, το Υπ. Οικονομικών μετέβαλε άποψη επί του θέματος και δέχεται ότι σε περίπτωση μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., η μετατρεπόμενη δεν έχει υποχρέωση υποβολής δηλώσεως φορολογίας εισοδήματος για το μεταβατικό στάδιο.

## ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ Ε.Π.Ε. ΣΕ Α.Ε.

### Εγγραφή στα βιβλία της Ε.Π.Ε.

κεφάλαιο	6000,00	
χρεώστες διάφοροι εταιρικό κεφάλαιο που διατίθεται για τη μετατροπή σε Α.Ε.		6000,00
συμμετοχές κ' λοιπές μακρ. απαιτήσεις	6000,00	
πιστωτές διάφοροι μετοχές 6000 των 100€ από μετατροπή της Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.		6000,00
χρεώστες διάφοροι	6000,00	
συμμετοχές κ' λοιπές μακρ. απαιτήσεις μετοχές που αναλογούν στους εταίρους της Ε.Π.Ε. που μετατρέπεται σε Α.Ε.		6000,00
πιστωτές διάφοροι	9620,00	
ασώματες αινητοποιήσεις		6000,00
μηχανήματα-λοιπός εξοπλισμός		5420,00
προϊόντα έτοιμα κ' ημιτελή		1500,00
πελάτες		700,00
χρηματικά διαθέσιμα μεταφορά ενεργητικού στην από μετατροπή Α.Ε.		1400,00
προμηθευτής	200,00	
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	490,00	
ασώματες ακινητοποιήσεις	200,00	
μηχανήματα-λοιπός εξοπλισμός	420,00	
πιστωτές διάφοροι	6090,10	
αποτελέσματα εις νέο	221,90	
ισολογισμός		9620,00

μεταφορά υποχρεώσεων κ' αντίθετων λογ.  
στην από μετατροπή Α.Ε.

ισολογισμός	3560,90	
εμπορεύματα		1900,00
πελάτες		200,00
χρηματικά διαθέσιμα		100,00
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		950,00
διάφορα έξοδα		360,90
για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής		50,00

υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	410,40	
προμηθευτές	1000,50	
πωλήσεις εμπορευμάτων	500,00	
πωλήσεις προϊόντων	1650,00	
ισολογισμός		3560,90
για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής		

ισολογισμός	150,00	
εμπορεύματα		100,00
χρηματικά διαθέσιμα		50,00
για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής		

πωλήσεις προϊόντων	150,00	
ισολογισμός		150,00
για το κλείσιμο των βιβλίων λόγω μετατροπής		

#### **Εγγραφές στα βιβλία της Α.Ε.**

χρεώστες διάφοροι	11000,00	
κεφάλαιο		11000,00
εγγραφή κάλυψης μετ.κεφ.ως καταστατικό σύστασης		
χρεώστες διάφοροι	11000,00	

χρεώστες διάφοροι εγγραφή για τα ποσά που εισφέρονται συγχρόνως με την κάλυψη		11000,00
ασώματες ακινητοποιήσεις	600,00	
μηχανήματα-λοιπός εξοπλισμός	5420,00	
προϊόντα έτοιμα κ' ημιτελή	1500,00	
πελάτες	700,00	
χρηματικά διαθέσιμα	1400,00	
ισολογισμός κάλυψη κεφαλαίου από μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.		9620,00
ισολογισμός	9620,00	
χρεώστες διάφοροι		6000,00
αποθεματικά		90,10
αποτελέσματα εις νέο		2210,90
προμηθευτές		200,00
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		490,00
ασώματες ακινητοποιήσεις		200,00
μηχανήματα-λοιπός εξοπλισμός κάλυψη κεφ. από μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε.		420,00
χρηματικά διαθέσιμα	5000,00	
χρεώστες διάφοροι είσπραξη των ποσών εισφοράς σε μετρητά ως αποδείξεις		5000,00
κεφάλαιο		
οφειλ. μετ. κεφ. κοινών μετοχών κεφάλαιο	11000,00	
καταβλημένο μετ. κεφ. κοινών μετοχών μεταφορά λογ/σμου του καταβλημένου μετ. κεφ.		11000,00
εμπορεύματα πελάτες	1900,00	

	300,00	
χρηματικά διαθέσιμα	950,00	
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	360,90	
διάφορα έξοδα	50,00	
ισολογισμός μεταφορά κινήσεων από Ε.Π.Ε.		3560,90
ισολογισμός	3560,90	
υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		410,40
προμηθευτές		1000,50
πωλήσεις εμπορευμάτων		500,00
πωλήσεις προϊόντων μεταφορά κινήσεων από Ε.Π.Ε.		1650,00
εμπορεύματα	100,00	
χρηματικά διαθέσιμα	50,00	
ισολογισμός μεταφορά κινήσεων από Ε.Π.Ε.		150,00
ισολογισμός	150,00	
πωλήσεις προϊόντων μεταφορά κινήσεων από Ε.Π.Ε.		150,00

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Α.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.**

Η περίπτωση της μετατροπής ανώνυμης εταιρίας σε Ε.Π.Ε. παρ' ότι σπάνια εμφανίζεται στην πράξη προβλέπεται από τις σχεδόν ταυτόσημες διατάξεις των άρθρων 51 Ν. 3190/55 και 66 Κ.Ν. 2190/20.

Στα άρθρα αυτά ορίζονται τα εξής:

1) Για τη μετατροπή Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. χρειάζεται να ληφθεί απόφαση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων της ανώνυμης εταιρίας.

2) Η πράξη της μετατροπής πρέπει να γίνει με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

3) Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο θα ενσωματωθεί το καταστατικό της (εκ μετατροπής) Ε.Π.Ε., στο οποίο πρέπει να περιλαμβάνονται οι ουσιώδεις διατάξεις του νόμου 3190/55.

4) Η παράγραφος 2, τόσο του άρθρου 51 του Ν. 3190/55, όσο και του άρθρου 66 του Κ.Ν. 2190/20, ορίζει ότι οι αναγκαίες για τη μετατροπή πράξεις δεν υπόκεινται στην καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, εφόσον: α) Το ενεργητικό και το παθητικό της μετατρεπόμενης Α.Ε. δεν υφίσταται μεταβολή. β) Οι μέτοχοι της μετατρεπόμενης Α.Ε. θα μετέχουν στην Ε.Π.Ε. ίση ή ανάλογη μερίδα συμμετοχής. Είναι απαραίτητο να τηρηθούν οι όροι αυτοί, γιατί αλλιώς θα προκύψει ενδεχομένως θέμα φορολογήσεως της πράξεως μετατροπής, αφού είναι αδύνατη η εφαρμογή των φοροαπαλλακτικών διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 και των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93 στην περίπτωση μετατροπής Α.Ε. σε Ε.Π.Ε.

### ※ **Διαδικασία μετατροπής Α.Ε. σε Ε.Π.Ε.**

*α) Λήψη αποφάσεως των μετόχων της Α.Ε. σε τακτική ή έκτακτη γενική συνέλευση αυτών.*

Η απόφαση θα ληφθεί με τα αυξημένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας, που προβλέπουν τα άρθρα 29 § 3 και 31 § 2 του Κ.Ν. 2190/20 ή και μεγαλύτερα ποσοστά, που τυχόν προβλέπει το καταστατικό. Τούτο, επειδή στη μετατροπή της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. τυπικά έχουμε λύση της πρώτης και σύσταση νέας εταιρίας, της Ε.Π.Ε. Εξάλλου, ειδικά για την περίπτωση μετατροπής ανώνυμης εταιρείας με κεφάλαιο κάτω των 29.347 ευρώ, ο νόμος προβλέπει ή τη συμπλήρωση αυτού με αύξηση μέχρι του παραπάνω ορίου ή την μετατροπή της Α.Ε. σε άλλου τύπου εταιρία. Στη δεύτερη περίπτωση απαιτείται απόφαση της γενικής συνελεύσεως, που θα ληφθεί με τα αυξημένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας των άρθρων 29 § 3 και 31 § 2 του Κ.Ν. 2190/20 (άρθρο 38 § 2 του Ν. 2065/92).

*β) Συγκρότηση Επιτροπής άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/20.*

Πουθενά στα σχετικά άρθρα 51 του Ν. 3190/55 και 66 του Κ.Ν. 2190/20 δεν αναφέρεται ρητά η υποχρέωση εκτιμήσεως των περιουσιακών στοιχείων της μετατρεπόμενης ανώνυμης εταιρίας από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20, εν τούτοις η ενέργεια αυτή είναι αναγκαία για τους εξής λόγους: Έχει γίνει δεκτό στη νομολογία και την πράξη, ότι σε κάθε περίπτωση μετατροπής επιχειρήσεως σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. απαιτείται όπως οι εισφορές σε είδος αποτιμούνται από την επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Ειδικά επί μετατροπής Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε., τούτο εξάγεται από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 5 § 2 και 51 § 1 του Ν. 3190/55. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου θα πρέπει να δεχθούμε ότι, ισχύει το ίδιο και για την περίπτωση μετατροπής ανώνυμης εταιρίας σε Ε.Π.Ε. Η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής, η οποία θα προσδιορίζει και την καθαρή θέση της μετατρεπόμενης εταιρίας, υποβάλλεται στην αρμόδια νομαρχία και κοινοποιείται στην ενδιαφερόμενη εταιρία.

*γ) Σύνταξη καταστατικού- Ε.Π.Ε. Εταιρικό κεφάλαιο.*

Το καταστατικό της εκ μετατροπής προερχόμενης Ε.Π.Ε. θα συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3190/55 και θα περιλαμβάνει και ολόκληρο το κείμενο της προαναφερθείσας εκθέσεως εκτιμήσεως. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο ύψος και την κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου. Κατ' αρχήν, το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. θα είναι ίσο προς τη (θετική) καθαρή θέση, που αναφέρεται στην έκθεση εκτιμήσεως των περιουσιακών στοιχείων της Α.Ε. Παράλληλα, το ποσόν του κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δεκαοκτώ χιλιάδων(18.000) ευρώ και πρέπει να διαιρείται σε ίσα μερίδια, καθένα από τα οποία να είναι ίσο με τριάντα (30) ευρώ ή πολλαπλάσιο του ποσού αυτού (άρθρο 4Ν. 3190/55, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 §§ 1 και 2 Ν. 2842/2000).

*δ) Υπογραφή συμβάσεως μετατροπής.*

Όπως ελέγχθη και ανωτέρω, η πράξη μετατροπής της ανώνυμης εταιρίας σε Ε.Π.Ε. πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, το οποίο θα υπογράψουν, ενώπιον του συμβολαιογράφου, όλοι οι μέτοχοι της μετατρεπόμενης ανώνυμης εταιρίας, αφού αυτό αποτελεί το συστατικό έγγραφο της εκ μετατροπής προερχόμενης Ε.Π.Ε. Εάν υπάρξουν μέτοχοι της Α.Ε. που διαφώνησαν στη γενική συνέλευση με την απόφαση της μετατροπής, οι μετοχές αυτών, φυσικά, δεν υπολογίζονται για το σχηματισμό των απαιτούμενων ποσοστών απαρτίας και πλειοψηφίας. Όμως, η απόφαση περί μετατροπής, που λήφθηκε νομότυπα από τους λοιπούς μετόχους, υποχρεώνει και τους διαφωνούντες ή απόντες.

*ε) Έγκριση Νομάρχη ή Υπ. Εμπορίου.*

Η μετατροπή της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. πρέπει να εγκριθεί από την οικεία Νομαρχία ή τον Υπουργό Εμπορίου (εάν η Α.Ε. είναι καταχωρημένη στο μητρώο Α.Ε. του Υπουργείου) και η σχετική απόφαση εγκρίσεως να καταχωρηθεί στο Μ.Α.Ε. (απόφαση Υπουργού Εμπορίου Κ3/4114/22.12.86 στο Φ.Ε.Κ. 946/13/31.12.86). Σχετική ανακοίνωση πρέπει να δημοσιευθεί και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Προς τούτο, υποβάλλεται στη Νομαρχία ένα κυρωμένο αντίγραφο του συμβολαίου μετατροπής μαζί με παράβολο από Δ.Ο.Υ. ύψους 235 ευρώ, πλέον επιβαρύνσεων για Τ.Α.Π.Ε.Τ. κ.λπ. Το άρθρο 7α του Κ.Ν. 2190/20, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 2 του Π.Δ. 360/93, ορίζει ότι δημοσιεύονται στο Φ.Ε.Κ. η λύση της Α.Ε. και η διαγραφή της από το μητρώο Α.Ε. (επίσης παράβολο 235 ευρώ).

*στ) Θεώρηση του καταστατικού της Ε.Π.Ε. από τη Δ.Ο.Υ., Ταμεία Νομικών και Προνοίας και Επιμελητήριο.*

Δύο κυρωμένα αντίγραφα του συμβολαίου μετατροπής της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. υποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. εντός προθεσμίας 15 ημερών από της υπογραφής της συμβολαιογραφικής πράξεως. Ταυτόχρονα, θα πληρωθεί και ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 %, εφόσον το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. είναι μεγαλύτερο εκείνου της Α.Ε. και η αύξηση αυτή του κεφαλαίου οφείλεται σε τυχόν νέες εισφορές. Η Δ.Ο.Υ. θεωρεί το ένα από τα δύο αντίγραφα συμβολαίου και το επιστρέφει στην ενδιαφερόμενη εταιρεία, ενώ το άλλο αντίγραφο κρατεί στο αρχείο της.

Το θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ. αντίγραφο συμβολαίου της μετατροπής προσκομίζεται στη συνέχεια στο Ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, όπου καταβάλλεται η σχετική υπέρ αυτών εισφορά 0,50% και 1 % αντίστοιχα.

Το ίδιο αντίγραφο θα προσκομισθεί, τέλος, στο οικείο Επιμελητήριο, το οποίο θα χορηγήσει βεβαίωση για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου της Ε.Π.Ε.

### ※ Δημοσιότητα της Ε.Π.Ε.

Η δημοσιότητα της νέας εκ μετατροπής προελθούσας Ε.Π.Ε. περιλαμβάνει δύο ενέργειες. α) Καταχώρηση στα βιβλία εταιριών του αρμόδιου (της έδρας της εταιρίας) Πρωτοδικείου. Τούτο γίνεται με την υποβολή στο Πρωτοδικείο του αντιγράφου του συμβολαίου επί του οποίου έχουν γίνει οι θεωρήσεις της Δ.Ο.Υ. του Επιμελητηρίου και των Ταμείων Νομικών και Προνοίας Δικηγόρων. Κατόπιν αιτήσεως της Ε.Π.Ε., το Πρωτοδικείο της χορηγεί ένα ή περισσότερα κυρωμένα αντίγραφα του συμβολαίου μετατροπής. β) Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σχετικής ανακοινώσεως (περιλήψεως) με τα στοιχεία της εκ μετατροπής προελθούσας Ε.Π.Ε.

Η ανακοίνωση περί ιδρύσεως Ε.Π.Ε., που θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, γίνεται κατ' επιταγή του άρθρου 8 του Ν. 3190/55, όπως ισχύει, με επιμέλεια κάθε εταίρου ή διαχειριστή και με δαπάνες της εταιρίας. Απαιτείται παράβολο από Δ.Ο.Υ. ύψους 235 ευρώ, πλέον εισφοράς Τ.Α.Π.Ε.Τ. κ.λπ. επιβαρύνσεων. Η ανακοίνωση αυτή είναι άσχετη προς την ανακοίνωση που θα κάνει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η οικεία Νομαρχία μετά την καταχώρηση της εγκρίσεως της πράξεως μετατροπής της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών.

## ◆ **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ Κ.Τ.Ε.Λ.. ΣΕ Α.Ε.**

Ο νόμος 2963/2001 για την οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων επιβατηγών μεταφορών με λεωφορεία κ.λπ. (ΦΕΚ 268/Α'/23.11.2001) περιλαμβάνει και διατάξεις περί μετατροπής των Κ.Τ.Ε.Λ. σε ανώνυμες εταιρίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ανωτέρω νόμου, κάθε υφιστάμενο Κ.Τ.Ε.Λ. δύναται να μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρία με τους παρακάτω όρους:

### *α) Απόφαση γενικής συνελεύσεως για μετατροπή Κ.Τ.Ε.Λ. σε Α.Ε.*

Για τη μετατροπή του Κ.Τ.Ε.Λ. σε ανώνυμη εταιρία απαιτείται απόφαση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων του, η οποία πρέπει να ληφθεί με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των μετόχων του Κ.Τ.Ε.Λ. Η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί το αργότερο μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2003. Και όλη η διαδικασία της μετατροπής οφείλει να ολοκληρωθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2004.

### *β) Ονομαστικές οι μετοχές της Α.Ε.*

Οι μετοχές της εκ μετατροπής Κ.Τ.Ε.Λ. προελθούσας ανώνυμης εταιρίας πρέπει να είναι υποχρεωτικά ονομαστικές . Και στην επωνυμία αυτής να περιέχονται απαραίτητως οι λέξεις «Κ.Τ.Ε.Λ. ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

### *γ) Η μετατροπή των Κ.Τ.Ε.Λ. σε Α.Ε. απαλλάσσεται από κάθε φόρο.*

Η μετατροπή των Κ.Τ.Ε.Λ. σε ανώνυμες εταιρίες, που γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 2963/2001, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων των μετατρεπομένων Κ.Τ.Ε.Λ., οι εισφορές των μετόχων και οι συμβάσεις εκμισθώσεως των λεωφορείων απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων. Εξαιρέση υπάρχει μόνο για το φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1 %.

### *δ) Κ.Τ.Ε.Λ. που δεν μετατρέπονται σε Α.Ε.*

Σε περίπτωση που κάποιο Κ.Τ.Ε.Λ. δεν λάβει απόφαση μετατροπής του σε Α.Ε. μέχρι 30.9.2003 ή δεν πραγματοποιήσει τη ληφθείσα απόφαση μετατροπής μέχρι 31.12.2004 τίθεται σε εκκαθάριση, μετά την ανάληψη του έργου από διάδοχο φορέα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5 του Ν. 2963/2001.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΩΝ

### ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Ν. 2166/93

#### ※ Σε ποιες περιπτώσεις παρέχονται τα φορολογικά κίνητρα ανάπτυξης του Ν. 2166/93

Όσες επιχειρήσεις μετατρέπονται με βάση τα άρθρα 1 - 5 του Ν. 2166/93 έχουν ορισμένες φορολογικές απαλλαγές. Οι απαλλαγές αυτές, που χαρακτηρίζονται από το Ν. 2166/93 και ως φορολογικά κίνητρα ανάπτυξης, παρέχονται στις περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκαταστημένες στην Ελλάδα οποιασδήποτε μορφής ή αντικειμένου εργασιών, μετατρέπονται σε ημεδαπές Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. Οι επιχειρήσεις που μετατρέπονται θα πρέπει να τηρούν οπωσδήποτε βιβλία γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και να έχουν συντάξει τουλάχιστον ένα ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

**ΣΗΜ.:** Δεν μπορεί να μετατραπεί μία Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. με βάση το Ν. 2166/93. γιατί ο νόμος αυτός βλέπει στη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων και όχι στη μετατροπή μεγάλων μονάδων σε μικρές (Εγκ. Υπ. Οικ. 1039799/5.4.94, άρθρο 1). Σε περίπτωση που επιθυμείται η μετατροπή μιας Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. θα πρέπει να γνωρίζει ο λογιστής ότι συντάσσεται απογραφή και ισολογισμός και γίνεται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20.

#### ※ Εισφερόμενο κεφάλαιο - Μεταφορά ζημίας

Για να γίνει η μετατροπή με βάση το Ν. 2166/93, θα πρέπει πρώτα να συνταχθεί ισολογισμός της επιχείρησης αυτής που μετατρέπεται, με σκοπό την μετατροπή. Στη συνέχεια, τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπόμενης επιχείρησης μεταφέρονται ως στοιχεία απογραφής και ισολογισμού έναρξης στη νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή. Η παραπάνω απογραφή και ο ισολογισμός καταχωρούνται υποχρεωτικά στο θεωρημένο βιβλίο απογραφών που τηρείται από τη μετατρεπόμενη επιχείρηση, διότι ο ισολογισμός αυτός αποτελεί και τον ισολογισμό λήξης της μετατρεπόμενης επιχείρησης. Ο ίδιος ισολογισμός και η απογραφή καταχωρούνται ως απογραφή και ως ισολογισμός έναρξης στη νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή.

Όλες οι πράξεις που γίνονται μετά την ημερομηνία κατάρτισης του ισολογισμού μετατροπής και μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της μετατροπής αυτής (σύσταση της νέας εταιρίας) θεωρείται ότι διενεργούνται για λογαριασμό της νέας εταιρίας και κατά συνέπεια, όλες οι πράξεις αυτές μεταφέρονται με συγκεντρωτική εγγραφή στα βιβλία της νέας εταιρίας αμέσως μετά τη σύστασή της. Όταν ολοκληρώνονται οι διαδικασίες του μετασχηματισμού δεν ξανασυντάσσεται ισολογισμός (απαγορεύεται), ακόμα και αν οι διαδικασίες ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού συνεχίζονται και μετά τις 31.12 που είναι η τελευταία μέρα της δωδεκάμηνης διαχειριστικής -περιόδου (Εγκ. Υπ. Οικ. 1039799/πολ. 1080/5.4.94).

Οι μετατρεπόμενες επιχειρήσεις, για τα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) τους που προκύπτουν μέχρι την κατάρτιση του ισολογισμού μετασχηματισμού, υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε 4 μήνες και 10 μέρες αν είναι Α.Ε., Ε.Π.Ε. ή **συν/σμοί** (άρθρο 107 παρ. 1 Ν. 2238/94) και μέσα σε 3,5 μήνες αν είναι ατομικές επιχειρήσεις ή προσωπικές εταιρίες (άρθρο 64 παρ. 1 Ν. 2238/94), Η τελευταία περιοδική

δήλωση του Φ.Π.Α. υποβάλλεται μέσα σε 20 μέρες από την ημερομηνία μετασχηματισμού και η εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α. μέσα σε 130 μέρες μετρούμενες από την ίδια ημερομηνία.

Ως εισφερόμενο κεφάλαιο θεωρείται το εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο της μετατρεπόμενης επιχείρησης και όχι η καθαρή θέση αυτής. Οι μετοχές (που μπορεί να είναι ονομαστικές ή ανώνυμες) ή τα μερίδια (σε περίπτωση Ε.Π.Ε.) μπορούν να μεταβιβασθούν οποτεδήποτε και χωρίς κανένα περιορισμό.

Μεταφέρεται η ζημιά που αναγνωρίζεται φορολογικά της μετατρεπόμενης επιχείρησης για να συμψηφιστεί με κέρδη των επόμενων 2 χρήσεων της προερχόμενης από τη μετατροπή νέας εταιρίας (άρθρο 9 παρ. 5 Ν. 2992/02). Δεν συμψηφίζεται η ζημιά μόνο σε περίπτωση διάσπασης. Δηλαδή, αν η μετατρεπόμενη επιχείρηση έχει ζημιά φορολογικά αναγνωρίσιμη, η ζημιά αυτή μπορεί να συμψηφιστεί με κέρδη των επόμενων 2 χρήσεων της εταιρίας εκείνης που προέρχεται από τη μετατροπή (άρθρο 9 παρ. 5 Ν. 2992/02). Επομένως, η ζημιά της μετατρεπόμενης με βάση το Ν. 2166/93 επιχείρησης θα πρέπει να εμφανίζεται σε δύο λογ/σμούς (σε "ζημίες φορολογικά αναγνωρίσιμες" και σε "ζημίες φορολογικά μη αναγνωρίσιμες") και στον ισολογισμό μετασχηματισμού που θα συντάξει η μετατρεπόμενη επιχείρηση αλλά και στον ισολογισμό της νέας εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή, για να μπορεί έτσι να συμψηφιστεί η ζημιά που είναι φορολογικά αναγνωρίσιμη με τα κέρδη προ φόρου των επόμενων 2 χρήσεων (άρθρο 9 παρ. 5 Ν. 2992/ 02, Στ. Ε. 4038/87).

Με απόφαση της γενικής συνέλευσης των εταίρων ή μετόχων της επιχείρησης που μετατρέπεται μπορεί να καθορίζεται η σχέση συμμετοχής αυτών στο κεφάλαιο της νέας εταιρίας.

Το κεφάλαιο της νέας εταιρίας που προέρχεται από μετατροπή με βάση το Ν. 2166/93 δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό 146.735 ευρώ όταν πρόκειται για Ε.Π.Ε. ούτε μικρότερο από 300.000 ευρώ (Υ.Α. 1038678/ 25.4.01) όταν πρόκειται για Α.Ε. (άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 2948/01). Αν είναι μικρότερο, τότε με τη διαφορά γίνεται αύξηση σε μετρητά είτε από τους παλαιούς εταίρους ή μετόχους είτε από νέους εταίρους ή μετόχους.

Από την ημερομηνία που συντάσσεται ο ισολογισμός με σκοπό τη μετατροπή και μετά, όλες οι πράξεις που διενεργούνται από τη μετατρεπόμενη επιχείρηση, θεωρείται ότι διενεργούνται για λογαριασμό της νέας εταιρίας που προέρχεται από την μετατροπή αυτή. Για το λόγο αυτό, μόλις συσταθεί η νέα εταιρία και αμέσως μετά από τις εγγραφές της κάλυψης του κεφαλαίου που γίνονται στα βιβλία της, μεταφέρονται τα παραπάνω ποσά με συγκεντρωτικές εγγραφές από τα βιβλία της μετατρεπόμενης επιχείρησης στα βιβλία της νέας εταιρίας. Δηλαδή, μεταφέρονται τα ποσά όπως αυτά είναι γραμμένα στο αναλυτικό ισοζύγιο της τεταρτοβάθμιας ανάπτυξης με χρέωση των χρεωστικών υπολοίπων και με πίστωση των πιστωτικών υπολοίπων.

Αντί να συντάσσεται καινούργιος ισολογισμός, για τις ανάγκες της μετατροπής παίρνεται συνήθως ο τελευταίος ισολογισμός με 31.12 του προηγούμενου έτους, που συντάχθηκε στο όνομα της επιχείρησης η οποία μετατρέπεται σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.

### **※ Ποιες είναι οι φορολογικές απαλλαγές και οι διευκολύνσεις που παρέχονται από το Ν. 2166/93 κατά την μετατροπή των επιχειρήσεων**

Οι κυριότερες απαλλαγές που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 2166/93 για τις μετατροπές των επιχειρήσεων, είναι οι εξής:

α) Απαλλαγή από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων για το εισφερόμενο κεφάλαιο των επιχειρήσεων που μετατρέπονται. Σε περίπτωση μετατροπής Ο.Ε., Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., δεν οφείλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων. Αντίθετα, σε περίπτωση

μετατροπής ατομικών επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων για ολόκληρο το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. ή της Α.Ε., διότι δεν έχει καταβληθεί προηγούμενα ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (λόγω του ότι ήταν ατομική επιχείρηση και δεν υπάγονταν στο φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου). Φυσικά, τα παραπάνω ισχύουν σήμερα και για τις μετατροπές που γίνονται με βάση τις γενικές διατάξεις (άρθρο 5 Ν. 2954/01, Εγκ. πολ. 1388/28.12.01).

β) Απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων. Η απαλλαγή αυτή αφορά τα εισφερόμενα ακίνητα, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα των επιχειρήσεων που μετατρέπονται κατά το χρόνο που γίνεται ο μετασχηματισμός. Η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης παρέχεται σε όλα τα ακίνητα που ανήκουν στις μετατρεπόμενες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα αν αυτά χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επιχείρησης ή είναι εκμισθωμένα σε τρίτους κατά το χρόνο του μετασχηματισμού.

γ) Απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των μεταβιβαζόμενων αυτοκινήτων (Δ.Χ. ή Ι.Χ.).

ΣΗΜ.: Αν η μετατρεπόμενη επιχείρηση έχει ακίνητα, τότε θα πρέπει για κάθε ακίνητο να υποβληθεί δήλωση φόρου μεταβίβασης (Φ.Μ.Α.), που θα επισυναφθεί στο συμβόλαιο, στην οποία δήλωση θα αναγράφεται ως δηλωθείσα αξία η λογιστική αξία που προκύπτει από την έκθεση ελέγχου φορολογίας εισοδήματος της Δ.Ο.Υ. ή του Ορκωτού Ελεγκτή ή της Επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 2190/20.

Οι επιχειρήσεις που μετατρέπονται, μπορούν με αίτησή τους προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. να ζητήσουν τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου για το σκοπό της μετατροπής και του ελέγχου του ύψους της λογιστικής αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων κατά την ημερομηνία της μετάταξης. Με την αίτηση αυτή συνυποβάλλονται: α) Αντίγραφο του ισολογισμού που έχει συνταχθεί για το σκοπό της μετατροπής, β) Αντίγραφο της απόφασης του αρμόδιου οργάνου της (π.χ. του Δ.Σ., του διαχειριστού κλπ.) που θα αναφέρονται τα στοιχεία εκείνα που αφορούν την μορφή της μετατροπής (π.χ. μετατροπή σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. κλπ.).

Το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού κοινοποιείται από τη Δ.Ο.Υ. προς την αιτούσα, μέσα σε 3 μήνες από την ημερομηνία της υποβολής της αίτησης ή μέσα σε 6 μήνες, όταν πρόκειται για εξαιρετικούς λόγους (π.χ. λόγω μεγέθους επιχείρησης, ύπαρξη παραβάσεων, επισχεθέντα βιβλία κλπ.). Ο έλεγχος της Δ.Ο.Υ. γίνεται μόνο στις εκκρεμείς φορολογικές δηλώσεις και όχι για την τρέχουσα χρήση, διότι για τη χρήση αυτή που λαμβάνει χώρα η μετατροπή δεν έχει υποβληθεί ακόμα η φορολογική δήλωση.

Μετά τον έλεγχο από τη Δ.Ο.Υ. συντάσσεται έκθεση για την επιχείρηση που μετατρέπεται. Στη συνέχεια, χορηγείται από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στην επιχείρηση πιστοποιητικό, με το οποίο πιστοποιείται ότι τα "Εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία είναι αυτά που εμφανίζονται στο βιβλίο απογραφών της επιχείρησης στις σελίδες.....έως.....και η αξία αυτών που εμφανίζεται στον ισολογισμό προκύπτει από τα δεδομένα της απογραφής". Το πιστοποιητικό αυτό μαζί με αντίγραφο του ισολογισμού μετατροπής θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ. για την ακρίβειά του θα το χρησιμοποιήσει η επιχείρηση για την παραπέρα διαδικασία του μετασχηματισμού.

Οι επιχειρήσεις που μετατρέπονται μπορεί να μην ζητήσουν τη διενέργεια ελέγχου από τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. Στην περίπτωση αυτή, είναι υποχρεωμένες οι επιχειρήσεις αυτές να ζητήσουν τη διενέργεια ελέγχου και διαπίστωσης της λογιστικής αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων από Ορκωτό Ελεγκτή με ημερομηνία την ημέρα που μετατρέπονται. Στην περίπτωση αυτή, ο ορκωτός Ελεγκτής θα χορηγήσει στην επιχείρηση που μετατρέπεται το παραπάνω πιστοποιητικό και θα θεωρήσει τον ισολογισμό για το σκοπό της μετατροπής. Οι επιχειρήσεις όμως μπορούν να ζητήσουν να γίνει ο έλεγχος και η διαπίστωση της λογιστικής αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων από την επιτροπή

του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 (και όχι από τον ορκωτό ελεγκτή ούτε και από τη Δ.Ο.Υ.).

Σε περίπτωση μετατροπής επιχειρήσεων με τις διατάξεις του Ν. 2166/93, τα παρεχόμενα φορολογικά ευεργετήματα στις μετατρεπόμενες επιχειρήσεις από τους αναπτυξιακούς νόμους Ν.Δ. 4002/1959, Ν. 289/1976, Ν. 1262/1982, Ν. 1828/1989, Ν. 1882/1990, Ν. 1892/1990 και Ν. 2601/98, ισχύουν και για τις νέες εταιρίες που προκύπτουν από τη μετατροπή, κατά το μέτρο φυσικά που οι επιχειρήσεις αυτές δεν έκαναν χρήση των κινήτρων αυτών. Δηλαδή, οι νέες εταιρίες έχουν δικαίωμα να σχηματίζουν π.χ. αφορολόγητα αποθεματικά του Ν. 2601/98 για την ακάλυπτη αξία επενδύσεων του νόμου αυτού που ενδεχόμενα υφίσταται κατά το χρόνο της μετατροπής, αλλά έχουν όμως και την υποχρέωση να καλύπτουν με επενδύσεις τα ειδικά αφορολόγητα αποθεματικά επενδύσεων π.χ. του άρθρου 22 του Ν. 1828/89 τα οποία ενδεχόμενα έχουν σχηματιστεί από τις μετατρεπόμενες επιχειρήσεις μέσα στα χρονικά όρια που ορίζει ο νόμος κλπ.

Οι αφορολόγητες κρατήσεις από τα κέρδη ή τα ειδικά αφορολόγητα αποθεματικά από τα μη διανεμόμενα κέρδη που υφίστανται στις μετατρεπόμενες επιχειρήσεις, εφόσον μεταφέρονται και εμφανίζονται αυτούσια σε ειδικούς λογαριασμούς στη νέα εταιρία, δεν υπόκεινται σε φορολογία κατά το χρόνο της μετατροπής.

**ΣΗΜ.:** Με την εφαρμογή του Ν. 2166/93 δεν θίγονται οι διατάξεις: α) του άρθρου 51 παρ. 1,2,3,5 και 7 και των άρθρων 53 έως 55 του Ν. 3190/1955 "Περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης" και β) των παραγρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 8, του άρθρου 9 και των άρθρων 69 έως 89 του Κ.Ν. 2190/1920 "Περί ανωνύμων εταιριών", οι οποίες ισχύουν, πλην των περιπτώσεων που ορίζονται ειδικά με τις διατάξεις του παρόντος (π.χ. μη αποτίμηση των εισφερομένων περιουσιακών στοιχείων από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20 κλπ.).

**※ Πόσο διαρκεί η πρώτη διαχειριστική περίοδος της εταιρίας που προέρχεται από μετατροπή με βάση το Ν. 2166/93 (Εγκ. Υπ. Οικ. 1055240/439/0015/πολ. 1131/9.5.95).**

Η εταιρία, που προέρχεται από τη μετατροπή, υποχρεούται να κλείσει την πρώτη διαχειριστική της περίοδο στις 30/6 ή στις 31/12 του έτους μέσα στο οποίο έχει ολοκληρωθεί η μετατροπή και αν πρόκειται για Α.Ε. του έτους που πήρε τον αριθμό Μ.Α.Ε. από το Υπουργείο Εμπορίου. Σε περίπτωση όμως που δεν έχει ασκηθεί κατά το παρελθόν το δικαίωμα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου από την εταιρία που μετατράπηκε, τότε η πρώτη διαχειριστική περίοδος της νέας εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή μπορεί να έχει διάρκεια μέχρι 24 μήνες μετρούμενες από την ημέρα που συντάσσεται ο ισολογισμός με σκοπό τη μετατροπή.

**※ Ποιες είναι οι υποχρεώσεις της εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή για την τήρηση του βιβλίου αποθήκης (Εγκ. Υπ. Οικ. 1055240/439/0015/πολ. 1131/9.5.95)**

Αν η επιχείρηση που μετατρέπεται είχε υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης, τότε και η νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή είναι υποχρεωμένη να

τηρεί βιβλίο αποθήκης από την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού της μετατροπής. Αν η επιχείρηση που μετατρέπεται είχε υπερβεί μόνο το όριο τήρησης βιβλίου αποθήκης, τότε η νέα εταιρία θεωρείται ότι έχει ξεπεράσει και αυτή μία φορά το όριο και θα υποχρεωθεί να τηρήσει βιβλία αποθήκης, αφού ξεπεράσει σε μία ακόμα χρήση το όριο της αποθήκης. Αν η πρώτη διαχειριστική περίοδος της νέας εταιρίας είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη από 12 μήνες, τότε τα ακαθάριστα έσοδα ανάγονται σε ετήσια για να προσδιοριστεί αν υπερβαίνει ή όχι το κατώτερο όριο στην τήρηση τη αποθήκης. Επίσης, αν η τελευταία διαχειριστική περίοδος της παλαιάς εταιρίας που μετατρέπεται δεν ήταν 12 μήνες, τότε και στην περίπτωση αυτή γίνεται αναγωγή των ακαθάριστων εσόδων σε ετήσια.

**ΣΗΜ.:** α) Αν η επιχείρηση που μετατρέπεται είχε το ίδιο αντικείμενο εργασιών με τη νέα εταιρία που προήλθε από τη μετατροπή και είχε λάβει απόφαση της Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων που ρύθμιζε θέματα βιβλίου αποθήκης και παραγωγής κοστολογίου, τότε οι ρυθμίσεις της απόφασης αυτής για το χρόνο που ορίζεται από αυτήν, μεταφέρονται και έχουν εφαρμογή και για τις αντίστοιχες υποχρεώσεις της νέας εταιρίας (Υπ. Οικ. Εγκ. 1055240/πολ. 1131/9.5.95). β) Σε περίπτωση που η απόφαση για τη μετατροπή ληφθεί μετά από τις 31/7 ή τις 31/1 (που είναι σύμφωνα με το άρθρο 37 του Κ.Β.Σ. οι τελευταίες προθεσμίες στα αντίστοιχα εξάμηνα για την υποβολή αιτήσεων ρύθμισης θεμάτων βιβλίου αποθήκης και βιβλίου παραγωγής-κοστολογίου), τότε μπορεί να υποβάλλει η εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή τη σχετική αίτηση μέχρι και την επομένη της ημερομηνίας του ισολογισμού μετατροπής (Εγκ. Υπ. Οικ. 1055240/πολ. 1131/9.5.95).

**\* Μέχρι πότε μπορεί να εκδίδει στοιχεία (τιμολόγια κλπ.) η επιχείρηση που μετατρέπεται με την παλιά επωνυμία κλπ. και για ποια τιμολόγια υποβάλλει η επιχείρηση αυτή συγκεντρωτικές καταστάσεις (Υπ. Οικ. 1055240/439/0015/πολ. 1131/9.5.95)**

Από την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού με σκοπό τη μετατροπή και μέχρι την ημέρα που η νέα εταιρία αποκτά τη νομική της προσωπικότητα, τα στοιχεία (τιμολόγια κλπ.) εκδίδονται όλα στο όνομα της παλιάς επιχείρησης και καταχωρούνται κανονικά στα βιβλία της. Στη συνέχεια, μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία της μετατροπής, με συγκεντρωτικές εγγραφές μεταφέρονται οι καταχωρήσεις αυτές στα βιβλία της νέας εταιρίας. Από την ημέρα που η νέα εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα και μέχρι 30 ημέρες το αργότερο, μπορεί ακόμα να εκδίδονται τα στοιχεία με το όνομα και το Α.Φ.Μ. της παλιάς επιχείρησης, αλλά τα στοιχεία όμως αυτά θα πρέπει να καταχωρούνται απευθείας στα βιβλία της νέας εταιρίας (και όχι της παλιάς) (Εγκ. 1055240/ 95) .

Στη συνέχεια, όσα στοιχεία εκδόθηκαν με Α.Φ.Μ. της παλιάς επιχείρησης (άσχετα σε ποια λογιστικά βιβλία καταχωρήθηκαν) θα συμπεριληφθούν στις συγκεντρωτικές καταστάσεις της παλιάς επιχείρησης και όσα στοιχεία εκδόθηκαν με το Α.Φ.Μ. της νέας εταιρίας θα συμπεριληφθούν στις συγκεντρωτικές καταστάσεις της νέας εταιρίας (Εγκ. 1055240/95).

**\* Υποχρεώσεις για το Φ.Π.Α. που αφορούν τόσο την επιχείρηση που μετατρέπεται όσο και την εταιρία που προέρχεται από τη . μετατροπή (Εγκ. 1055240/πολ. 1131/9.5.95)**

Η ημερομηνία με την οποία συντάσσεται ο ισολογισμός για τη μετατροπή

θεωρείται και ως ημερομηνία οριστικής παύσης των εργασιών για την παλιά επιχείρηση, καθώς και ως ημερομηνία έναρξης της πρώτης διαχειριστικής περιόδου για τη νέα εταιρία. Με δεδομένο λοιπόν το γεγονός αυτό, η παλιά επιχείρηση που μετατρέπεται, καθώς και η νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή έχουν τις εξής υποχρεώσεις για το Φ.Π.Α.

Α) Υποχρεώσεις για το Φ.Π.Α. που αφορούν την παλιά επιχείρηση που μετατρέπεται

α) Η επιχείρηση που μετατρέπεται σε νέα εταιρία υποχρεούται να συμπληρώσει την τελευταία περιοδική της δήλωση και να την υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ. μέσα σε 20 μέρες, μετρούμενες από την επόμενη της ημερομηνίας σύνταξης του ισολογισμού της μετατροπής.

β) Μέσα σε 130 μέρες μετρούμενες από την επόμενη της ημερομηνίας σύνταξης του ισολογισμού της μετατροπής συντάσσεται από την επιχείρηση που μετατρέπεται η εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α.

γ) Από την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής και μέχρι την ημέρα που ολοκληρώνεται η διαδικασία της μετατροπής, η επιχείρηση που μετατρέπεται συμπληρώνει κανονικά τις μηνιαίες περιοδικές δηλώσεις και τις υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ. μέσα στη νόμιμη προθεσμία των 20 ημερών κλπ. Για το μήνα όμως εκείνο μέσα στον οποίο η νέα εταιρία παίρνει Α.Φ.Μ., η παλιά επιχείρηση δεν συμπληρώνει ούτε και υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ. περιοδική δήλωση, διότι την υποχρέωση αυτή την έχει πλέον η καινούργια εταιρία.

δ) Για τις περιοδικές δηλώσεις που συμπληρώνει η παλιά επιχείρηση και οι οποίες αφορούν το χρονικό διάστημα από τη σύνταξη του ισολογισμού της μετατροπής και μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της μετατροπής, η παλιά επιχείρηση δεν υποβάλλει εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α., διότι το χρονικό αυτό διάστημα συμπεριλαμβάνεται στην πρώτη εκκαθαριστική δήλωση που υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ. η καινούργια εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή.

Β) Υποχρεώσεις για το Φ.Π.Α. που αφορούν την καινούργια εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή

α) Για τη νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή, ως πρώτη περιοδική δήλωση του Φ.Π.Α. την οποία συμπληρώνει, θεωρείται αυτή που αναφέρεται στο μήνα εκείνο μέσα στον οποίο πήρε Α.Φ.Μ. Π.χ. αν η εταιρία που προέρχεται από μετατροπή πάρει Α.Φ.Μ. στις 10.3.03, τότε για το μήνα Μάρτιο συμπληρώνει την πρώτη περιοδική της δήλωση για το Φ.Π.Α., την οποία και υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ. μέχρι τις 20.4.03 (φυσικά και με την παράταση που μπορεί να έχει η εταιρία λόγω του τελευταίου ψηφίου από το Α.Φ.Μ. Π.χ. μέχρι 21.4 ή 24.4 κ.ο.κ.).

β) Το χρονικό διάστημα που περιλαμβάνεται από την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής της παλιάς επιχείρησης μέχρι και την ημέρα σύνταξης του πρώτου ισολογισμού της καινούργιας εταιρίας που προήλθε από τη μετατροπή, θεωρείται ολόκληρο το χρονικό αυτό διάστημα ως τμήμα της πρώτης διαχειριστικής περιόδου για την καινούργια εταιρία. Μετά από τη λήξη της πρώτης αυτής διαχειριστικής περιόδου, η καινούργια εταιρία, που προέρχεται από τη μετατροπή, υποβάλλει για την πρώτη διαχειριστική περίοδο μία και μόνο εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α. και σε χρονικό διάστημα μέσα σε 130 μέρες. Δηλαδή, στην εκκαθαριστική αυτή δήλωση συμπεριλαμβάνονται και όλες οι πράξεις που πραγματοποίησε η μετατρεπόμενη παλιά επιχείρηση για λογαριασμό της προερχόμενης από τη μετατροπή καινούργιας εταιρίας στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής και της ημερομηνίας ολοκλήρωσης της μετατροπής.

Όταν συμπληρώνεται η παραπάνω εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α. τότε για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής

και μέχρι την ημέρα που ολοκληρώνεται η μετατροπή. γίνονται οι εξής ενέργειες:

1) Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, η παλιά επιχείρηση που μετατρέπεται συμπληρώνει, για ολόκληρο το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημέρας σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής και του μήνα που προηγείται της ημέρας ολοκλήρωσης της μετατροπής, μηνιαίες περιοδικές δηλώσεις του Φ.Π.Α., τις οποίες και υποβάλλει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. οι περιοδικές αυτές δηλώσεις περιέρχονται στη νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή. Με βάση λοιπόν τις περιοδικές αυτές δηλώσεις, που αρχίζουν από την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής και τελειώνουν την ημέρα σύνταξης του πρώτου ισολογισμού της νέας Α.Ε. που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή, συνυποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. μαζί με την εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α. της νέας εταιρίας. Δηλαδή, ο λογιστής της νέας εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή, συμπληρώνει περιοδικές δηλώσεις για ολόκληρη την πρώτη διαχειριστική περίοδο, δηλαδή και για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από το χρόνο σύνταξης του ισολογισμού μετατροπής μέχρι και το χρόνο που ολοκληρώνεται η μετατροπή.

2) Μαζί με την εκκαθαριστική δήλωση του Φ.Π.Α. συνυποβάλλεται και μία κατάσταση επιχειρήσεων που μετασηματίστηκαν σε δύο αντίτυπα, όπου αναγράφονται τα στοιχεία της επιχείρησης που μετατρέπεται και της εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή.

## **ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Ν.Δ. 1297/72**

**※ Πότε πρέπει να εφαρμόζουμε το Ν. 2166/93 και πότε το Ν.Δ. 1297/72, κατά τις μετατροπές των επιχειρήσεων σε Α.Ε.**

Αν μια επιχείρηση επιθυμεί να μετατραπεί σε Ε.Π.Ε. ή σε Α.Ε. και για το μετασηματισμό αυτό πληρεί τις προϋποθέσεις που ορίζει ο Ν. 2166/93 καθώς και το Ν.Δ. 1297/72, τότε θα προτιμήσει να κάνει τη μετατροπή της με βάση το νόμο εκείνο που της παρέχει τα περισσότερα οφέλη.

Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει ο λογιστής να αξιολογήσει τα εξής:

α) Όταν η επιχείρηση έχει μεγάλο πάγιο εξοπλισμό και έχει διενεργήσει ελάχιστες αποσβέσεις για τον εξοπλισμό αυτό (οπότε προκύπτει μεγάλη υπεραξία που αναλογεί στο αναπόσβεστο τμήμα του εξοπλισμού αυτού και κατά συνέπεια αυξημένες ετήσιες αποσβέσεις φορολογικά αναγνωρίσιμες), τότε θα πρέπει για τη μετατροπή αυτή να προτιμήσει το Ν.Δ. 1297/72.

β) Όταν η επιχείρηση έχει εξοπλισμό μεγάλο ή μικρό αλλά σχεδόν αποσβεσμένο, τότε συμφέρει, κατά τη μετατροπή της, να εφαρμόζεται ο Ν. 2166/93.

**※ Ποια είναι τα φορολογικά ευεργετήματα του Ν.Δ. 1297/72 που αφορούν τις μετατροπές επιχειρήσεων**

α) Η υπεραξία που προκύπτει δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος (άρθρο 2 παρ. 1 Ν.Δ. 1297/72). Η υπεραξία αυτή προκύπτει κατά την απογραφή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού κατά το χρόνο μετατροπής της επιχείρησης και παρακολουθείται υποχρεωτικά σε λογαριασμούς τάξης στη νέα εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή μέχρι το χρόνο διάλυσής της. Όταν η εταιρία αυτή διαλυθεί για οποιονδήποτε λόγο, τότε η υπεραξία αυτή προστίθεται στα κέρδη της εταιρίας και φορολογείται σύμφωνα με τη φορολογία που ισχύει κατά το χρόνο αυτό που διαλύεται η

εταιρία αυτή (άρθρο 2 παρ. 2).

Για να προσδιοριστεί η υπεραξία που δεν φορολογείται κατά το χρόνο της μετατροπής, γίνεται εκτίμηση της αξίας των πάγιων στοιχείων από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20. Η υπεραξία που προκύπτει από την μετατροπή απαλλάσσεται από το φόρο κατά το χρόνο της μετατροπής είτε αυτή προέρχεται από εισφορά πάγιων στοιχείων είτε από εμπορεύσιμα αγαθά (Στ. Ε. 1802/88).

β) Αναγνωρίζονται φορολογικά προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα οι αποσβέσεις που υπολογίζονται πάνω στην αναπόσβεστη αξία των πάγιων στοιχείων που εισφέρονται από την μετατρέπομενη επιχείρηση προσαυξημένης της αναπόσβεστης αυτής αξίας με την υπεραξία που προκύπτει κατά τη μετατροπή και αναλογεί σ' αυτήν (άρθρο 2 παρ. 3 Ν.Δ. 1297/72). Οι υπόλοιπες αποσβέσεις που αναλογούν στην αναπόσβεστη αξία των εισφερόμενων από την μετατρέπομενη επιχείρηση πάγιων στοιχείων δεν αναγνωρίζονται φορολογικά προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της νέας εταιρίας που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή.

Κατά συνέπεια, αν μια επιχείρηση έχει υπολογίσει και αποσβέσεις πάνω στην υπεραξία η οποία αναλογεί στην αξία του πάγιου περιουσιακού στοιχείου που έχει αποσβεστεί, τότε το ποσό αυτών των αποσβέσεων θα προσαυξήσει τα φορολογητέα κέρδη της χρήσης αυτής ως "λογιστική διαφορά" (Εγκ. Υπ. Οικ. 26/79). Ως αξία κτήσης των πάγιων στοιχείων της Ε. Π. Ε. που μετατρέπεται σε Α. Ε. με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 2190/20, για τον υπολογισμό των αποσβέσεων από την Α.Ε., λαμβάνεται η αρχική τους αξία κτήσης, όπως αυτή εμφανίζεται στα βιβλία της Ε.Π.Ε. και όχι η αξία των παγίων αυτών στοιχείων η οποία στηρίζεται με βάση το άρθρο 9 του Ν. 2190/20, διότι με την μετατροπή αυτή δεν επέρχεται κατάλυση του Ν.Π. της Ε.Π.Ε. και ίδρυση της Α.Ε., αλλά μεταβάλλεται απλώς ο νομικός τύπος της υφιστάμενης Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. (Απ.217/95 τμ. Β).

ΣΗΜ.:Οι αφορολόγητες εκπτώσεις του Ν. 1892/90 (καθώς και τα αφορολόγητα αποθεματικά του Ν.2601 /98)που είχαν σχηματιστεί από επιχειρήσεις που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται με βάση το Ν.Δ. 1297/72, δεν φορολογούνται κατά τη μετατροπή ή συγχώνευση, εφόσον έχουν μεταφερθεί σε ειδικούς λογαριασμούς των εταιριών που προέκυψαν από τη μετατροπή ή συγχώνευση. Επίσης, η εταιρία, που προέρχεται από τη μετατροπή ή από τη συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση το Ν.Δ. 1297/72, δικαιούται να σχηματίζει αφορολόγητες εκπτώσεις του Ν. 1892/90 (και αφορολόγητα αποθεματικά του Ν. 2601/98) για την ακάλυπτη αξία των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τις μετασχηματισθείσες επιχειρήσεις (Εγκ. Υπ. Οικ. 1047166/24.4.97).

γ) Η εισφορά και η μεταβίβαση των περιουσιακών και λοιπών στοιχείων που πραγματοποιείται κατά την μετατροπή δεν υπάγεται σε κανένα φόρο, ούτε τέλους χαρτοσήμου κλπ. (άρθρο 3 παρ. 1 Ν.Δ. 1297/72). Για να μην υπαχθούν σε Φ.Μ.Α. τα ακίνητα της επιχείρησης κατά το χρόνο της μετατροπής της θα πρέπει τα ακίνητα αυτά να ανήκουν στην επιχείρηση που μετατρέπεται και να χρησιμοποιούνται από αυτήν (Υπ. Οικ. 1009146/90).

Επίσης, η εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιεί για τις ανάγκες της το ακίνητο αυτό τουλάχιστον για μια 5ετία μετρούμενη από την ημερομηνία μετατροπής της. Κατά τη διάρκεια της 5ετίας, μπορεί η εταιρία: α) να ενοικιάσει σε τρίτους τα ακίνητα αυτά με την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το κύριο αντικείμενο των εργασιών της (Στ. Ε. 1497/89) και β) να πωλήσει τα ακίνητα αυτά με την προϋπόθεση όμως ότι μέσα σε δύο χρόνια να αγοράσει άλλα καινούργια πάγια στοιχεία ίσης τουλάχιστον αξίας που θα τα χρησιμοποιήσει για τις ανάγκες της ή θα χρησιμοποιήσει το ποσό της εκποίησης για εξόφληση δανείων τραπεζών, Δημοσίου ή Ι.Κ.Α.

Αν η επιχείρηση που μετατρέπεται έχει κατά χρήση κάποιο ακίνητο πάνω από μία 5ετία και το εισφέρει στην καινούργια εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή, τότε δεν πληρώνεται Φ.Μ.Α. εφόσον όμως χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες και της νέας εταιρίας τουλάχιστον για μια 5ετία (άρθρο 3 παρ. 1).

**※ Με ποιές προϋποθέσεις ισχύουν τα φορολογικά ευεργετήματα για τις μετατροπές (άρθρο 4 Ν.Δ. 1297/72)**

α) Η εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή, να έχει κατά το χρόνο της σύστασής της τουλάχιστον 300.000 ευρώ μετοχικό κεφάλαιο (αν είναι Α.Ε.), ή 146.735 ευρώ εταιρικό κεφάλαιο (αν είναι Ε.Π.Ε.) (Ν. 2579/98 άρθρο 11, άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 2948/01, Κ.Υ.Α. 1038678/πολ. 1106/01).

β) Σε περίπτωση μετατροπής ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., τότε οι μετοχές της Α.Ε., που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου θα είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολό τους και μη μεταβιβάσιμες κατά ποσοστό 75% του συνόλου τους για μια 5ετία από την ημερομηνία της μετατροπής.

γ) Σε περίπτωση μετατροπής ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρίας σε Ε.Π.Ε., τότε τα εταιρικά μερίδια του εισφερόμενου κεφαλαίου, θα πρέπει να είναι μη μεταβιβάσιμα κατά ποσοστό 75% του συνόλου των για μια 5ετία από τη μετατροπή. Οι μετοχές και τα μερίδια που αντιστοιχούν σε καταβολές σε χρήμα μπορούν να μεταβιβάζονται χωρίς κανένα περιορισμό (Υπ. ΟΙΚ. Εγκ. 25/73).

**※ Τι γίνεται στην περίπτωση που η εταιρία η οποία προέρχεται από τη μετατροπή διαλύεται πριν περάσει η 5ετία (άρθρο 5 Ν.Δ. 1297/72)**

Σε περίπτωση που η νέα εταιρία η οποία προήλθε από μετατροπή διαλυθεί με οποιονδήποτε τρόπο πριν από την πάροδο της πενταετίας μετρούμενης από την ημέρα της μετατροπής, τότε υποχρεούται αυτή να καταβάλλει το Φ.Μ.Α. και οποιονδήποτε άλλο φόρο ή τέλος δεν κατέβαλε στο Δημόσιο κατά την μετατροπή λόγω απαλλαγής.

Στην περίπτωση αυτή οι φόροι και τα τέλη υπολογίζονται ως εξής:

α) Ο φόρος της υπεραξίας που δεν είχε καταβληθεί υπολογίζεται με βάση το συντελεστή που φορολογούνται τα κέρδη που δεν διανέμονται κατά το χρόνο της διάλυσης της εταιρίας και β) οι λοιποί φόροι και τα τέλη χαρτοσήμου κλπ. υπολογίζονται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά το χρόνο της σύστασης της εταιρίας (δηλαδή κατά το χρόνο της μετατροπής).

Οι παραπάνω φόροι και τέλη καταβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. χωρίς προσαυξήσεις λόγω εκπροθέσμου με συμπλήρωση σχετικής δήλωσης και μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη διάλυσή της (άρθρο 5 παρ. 2 Ν.Δ. 1297/72).

Σε περίπτωση διάλυσης της εταιρίας μέσα στην πενταετία με σκοπό ίδρυσης άλλης εταιρίας (λόγω συγχώνευσης κλπ.) δεν καταβάλλεται κανένα ποσό φόρου ή τέλους από τα παραπάνω στο Δημόσιο, εφόσον οι μετοχές της νέας εταιρίας, οι οποίες αντιστοιχούν στην αξία του εισφερομένου κεφαλαίου θα είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολό τους και μη μεταβιβάσιμες κατά ποσοστό 75% του-συνόλου αυτών για μια πενταετία από τη μετατροπή (Στ. Ε. 3231/84).

**※ Φορολογικά κίνητρα για τις μετατροπές εργοληπτικών επιχειρήσεων σε Α.Ε. Ε.Π.Ε. (Εγκ. Υπ. ΟΙΚ. 1038682/ πολ. 1088/27.3.95)**

Οι φορολογικές απαλλαγές και διευκολύνσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 (βλέπε σελ. 140) παρέχονται και στις περιπτώσεις μετατροπής τεχνικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με την κατασκευή τεχνικών έργων . του Δημοσίου δήμων και κοινοτήτων, δημοσίων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικών τεχνικών έργων και είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.Ε.Π.). Δηλαδή, επιτρέπεται η μετατροπή τεχνικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε Α.Ε. ή οποιασδήποτε νομικής μορφής (πλην των Α.Ε.) σε Ε.Π.Ε. Δεν μπορούν, να μετατραπούν με βάση των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 οι τεχνικές επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο εργασιών την κατασκευή ή εκμετάλλευση πάσης φύσης ακινήτων (πλην των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων), δηλαδή δεν μετατρέπονται με το νόμο αυτό οι οικοδομικές επιχειρήσεις.

**※ Πρώτη διαχειριστική χρήση εταιρίας που προέρχεται από μετατροπή με βάση το Ν.Δ. 1297/72 ή το Ν. 2190/20**

Η εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή με βάση το Ν.Δ. 1297/72 ή το Ν. 2190/20, δεν μπορεί να έχει δικαίωμα υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής χρήσης για την πρώτη μετά από τη μετατροπή διαχειριστική περίοδο, εφόσον το δικαίωμα αυτό έχει ασκηθεί από την επιχείρηση που μετατρέπεται (Εγκ. Υπ. Οικ. 1055240/πολ. 1131/9.5.95).

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ  
ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**❖ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ**

Η συγχώνευση των εταιριών αποτελεί τη συμπαγέστερη μορφή συγκεντρώσεως των επιχειρήσεων. Με τη συγχώνευση και την εξαγορά μία ή περισσότερες επιχειρήσεις εξαφανίζονται ως αυτοτελή νομικά πρόσωπα και η περιουσία τους μεταβιβάζεται, είτε σε μία νεοϊδρυόμενη, είτε σε μία υπάρχουσα εταιρία. Δηλαδή, όταν λέμε συγχώνευση επιχειρήσεων εννοούμε ότι δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που λειτουργούσαν μέχρι τώρα χωριστά η κάθε μία, στο εξής θα λειτουργούν ως μία επιχείρηση που θα έχει τη δική της νομική μορφή. Σε κάθε περίπτωση συγχώνευσης η προερχόμενη από μετασχηματισμό εταιρία, έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Κ.Β.Σ. που είχαν οι επιχειρήσεις που μετασχηματίστηκαν.

Βασική διαφορά μετατροπής και συγχώνευσης είναι ότι η συγχώνευση προϋποθέτει συμφωνία ανάμεσα σε δύο τουλάχιστον εταιρικές επιχειρήσεις άρα μιλάμε για **σύμβαση**, ενώ η μετατροπή δεν είναι σύμβαση αφού γίνεται με τη θέληση ενός μόνο προσώπου, δηλαδή μιας μόνο εταιρίας.

Επειδή η διάλυση και εκκαθάριση των εταιριών απαιτεί χρόνο και έξοδα λόγω της φορολογίας που συνοδεύει τη διανομή στους μετόχους και τις εισφορές τους στις Α.Ε., κυρίως όταν μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων των εταιριών περιλαμβάνονται και ακίνητα τα οποία πρέπει να πωληθούν και μετέπειτα να αγοραστούν εκ νέου, οι συναλλαγές αυτές επέβαλαν την πράξη η περιουσία μιας ή περισσότερων εταιριών να μεταβιβάζεται σαν σε σύνολο σε μια νεοϊδρυόμενη εταιρία ή να απορροφάται από μια υπάρχουσα εταιρία και μάλιστα χωρίς φορολογικές ή άλλες επιβαρύνσεις.

Την παραπάνω αξίωση των συναλλαγών ευνόησε ο νομοθέτης πολλών χωρών και δίνει τη δυνατότητα στις εταιρίες, με μία ενιαία πράξη, να επιτυγχάνουν την ένωση των περιουσιών τους χωρίς να απαιτείται διάλυση και εκκαθάριση αυτών και επιπλέον χωρίς να υποβάλλονται σε φόρους και τέλη που συνεπάγεται η εκκαθάριση και διανομή του προϊόντος εκκαθάρισεως στους μετόχους και η εισφορά του στη νέα ή την απορροφούσα εταιρία.

Στην περίπτωση της «απορρόφησης επιχειρήσεων» μία επιχείρηση που λέγεται «απορροφούμενη» μεταφέρει το ενεργητικό και το παθητικό της σε μία άλλη επιχείρηση που λέγεται «απορροφούσα» και έτσι παύει στο εξής να λειτουργεί η απορροφούμενη εταιρία. Οι διαδικασίες σε περίπτωση απορρόφησης ή εισφοράς κλάδου ή τμήματος είναι σε γενικές γραμμές ίδιες με εκείνες που αφορούν τη συγχώνευση εταιριών.

### **Τρόποι συγχώνευσης:**

Η συγχώνευση μπορεί να γίνει βασικά με τρεις τρόπους:

- *Με δημιουργία νέας εταιρίας*, της οποίας το κεφάλαιο θα αποτελείται από το άθροισμα των καθαρών θέσεων των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων και ενδεχομένως και συμπληρωματικών εισφορών. Φυσικά, οι συγχωνευόμενες εταιρίες λύνονται, αλλά χωρίς να επακολουθήσει το στάδιο της εκκαθάρισεως.
- *Με απορρόφηση* της περιουσίας μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων οι οποίες και λύνονται, από άλλη εταιρία που συνεχίζει τη λειτουργία της. Και εδώ τη λύση των απορροφούμενων εταιριών δεν ακολουθεί εκκαθάριση.
- Με *εξαγορά* επιχείρησης από άλλη εταιρία όπου πολλές φορές εξομοιώνεται με τη συγχώνευση με απορρόφηση.

### **Γνήσια και μη γνήσια ή καταχρηστική συγχώνευση.**

Στην κείμενη εμπορική νομοθεσία υπάρχουν διατάξεις που ρυθμίζουν μόνο τη συγχώνευση των εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε Ε.Π.Ε. (άρθρα 54-55 Ν. 3190/55) και των ανωνύμων εταιριών σε Α.Ε. (άρθρα 68-80 Κ.Ν. 2190/20). Αυτές οι περιπτώσεις συγχωνεύσεως, των οποίων η σχετική διαδικασία ρυθμίζεται ευθέως από διάταξη νόμου, καλούνται γνήσιες συγχωνεύσεις. Όλες οι άλλες περιπτώσεις συγχωνεύσεως, που η διαδικασία τους δεν ρυθμίζεται από το νόμο, καλούνται μη γνήσιες ή καταχρηστικές συγχωνεύσεις. Η διάκριση αυτή είναι αντίστοιχη με τη διάκριση των μετατροπών επιχειρήσεων σε γνήσιες και μη γνήσιες. Στην πράξη επεκράτησε να εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία που προβλέπεται από το νόμο για τις γνήσιες μετατροπές και στις περιπτώσεις των μη γνήσιων ή καταχρηστικών μετατροπών. Στις συγχωνεύσεις δεν συμβαίνει ακριβώς το ίδιο. Εδώ, έχουμε μια πολύ σοβαρή διαφοροποίηση. Η συγχώνευση δύο ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών σε Α.Ε. πρέπει να ακολουθήσει τη γραφειοκρατική και αυστηρή διαδικασία, που προβλέπεται από τα άρθρα 68-80 του Κ.Ν. 2190/20, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με το Π.Δ. 498/87. Με το διάταγμα αυτό έγινε προσαρμογή των περί συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιρειών διατάξεων του Κ.Ν. 2190/20 στην Τρίτη Οδηγία Ε.Ο.Κ. Ενώ η συγχώνευση επιχειρήσεων διαφόρων νομικών τύπων (ατομικών, προσωπικών εταιριών κ.λπ. —έστω κι αν μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες) σε Α.Ε. μπορεί να γίνει με την απλή διαδικασία του άρθρου 4 του Κ.Ν. 2190/20 με ή και χωρίς τη συνδρομή των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 ή των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι υπάρχει κενό στην εμπορική (περί εταιριών) νομοθεσία, επειδή δεν ρυθμίζονται νομοθετικά όλες οι περιπτώσεις μετασχηματισμού

επιχειρήσεων. Το κενό αυτό καλύπτεται μερικώς από το Ν.Δ. 1297/72 και το Ν. 2166/93, που είναι νομοθετήματα αναπτυξιακά, στοχεύοντας στην παροχή φοροαπαλλαγών και διευκολύνσεων. Έτσι, δεν επιτυγχάνεται η αναγκαία εναρμόνιση των σχετικών διατάξεων και πολλά σημεία μένουν αδιευκρίνιστα ή αμφισβητούμενα.

Από ορισμένες διατάξεις (άρθρα 75 του Κ.Ν. 2190/20 και 55 Ν. 3190/55) εξάγεται ότι το πνεύμα του νομοθέτη είναι να θεωρήσει τη νέα εταιρία που προκύπτει από τη συγχώνευση ως συνέχεια των συγχωνευομένων. Αυτό προκύπτει ευθέως από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 55 του Ν. 3190/55 «...η νέα εταιρία... υποκαθίσταται αυτοδικαίως εις άπαντα εν γένει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της συγχωνευθείσας εταιρείας, της τοιαύτης μεταβιβάσεως εξομοιουμένης προς καθολικήν διαδοχήν», αλλά και της παραγράφου 4, κατά την οποία «Αι εκκρεμείς δίκαι συνεχίζονται υπό της νέας εταιρίας...». Ανάλογες διατάξεις περιέχει και το άρθρο 75 του Κ.Ν. 2190/20. Προκειμένου, όμως, για περιπτώσεις μη γνήσιας συγχωνεύσεως, η νομολογία παρουσιάσθηκε διχασμένη και ορισμένες αποφάσεις πολιτικών δικαστηρίων, κυρίως δε οι αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας, δεν δέχονται ότι επέρχεται καθολική διαδοχή και στην περίπτωση συγχωνεύσεως προσωπικών εταιριών σε ανώνυμη εταιρία.

### ***Κίνητρα των εξαγορών και συγχωνεύσεων επιχειρήσεων***

Τα κυριότερα κίνητρα που ωθούν τις επιχειρήσεις σε συγκέντρωση με εξαγορά ή συγχώνευση είναι τα ακόλουθα:

1. *Το κίνητρο της ορθολογικής οργανώσεως και επεκτάσεως των επιχειρήσεων:* Οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις ενδεχομένως να προσδοκούν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους με την είσοδο σε νέες εγχώριες ή διεθνείς αγορές νέες πηγές εφοδιασμού πρώτων και λοιπών υλών και νέους δρόμους διαθέσεως των προϊόντων τους. Η κατάκτηση νέων αγορών είναι δυνατό να αποβλέπει στη μείωση του κόστους παραγωγής, με την κατανομή των γενικών εξόδων σε μεγαλύτερο όγκο παραγωγής. Είναι ακόμη δυνατό, οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις να επιδιώκουν τη διαφοροποίηση τους, δηλαδή την επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους σε κερδοφόρες κατηγορίες προϊόντων ή την καθετοποίηση του παραγωγικού κυκλώματός τους.

Εξάλλου, η απορρόφηση μιας επιχειρήσεως από μια σωστά λειτουργούσα επιχείρηση παρέχει στην απορροφούμενη επιχείρηση επιτυχές, έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό, τακτικούς προμηθευτές, σύγχρονες εγκαταστάσεις παραγωγής και κανάλια διανομής των προϊόντων της. Η διοίκηση της απορροφούσας επιχειρήσεως από την άλλη πλευρά μπορεί να σχεδιάζει τη δραστηριότητα της με βάση την προϊστορία της απορροφούμενης επιχειρήσεως, χωρίς ιδιαίτερους κινδύνους, αφού η συγχώνευση δε δημιουργεί πρόσθετο ανταγωνισμό, όπως συμβαίνει με την κατασκευή νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων, οι οποίες θα ανταγωνίζονται την παραγωγή των παλαιών εγκαταστάσεων.

Σημειώνεται ακόμη ότι πολλές συγχωνεύσεις επιχειρήσεων πραγματοποιούνται προκειμένου οι συγχωνευόμενες εταιρίες να καρπωθούν φορολογικά οφέλη, όπως λ.χ. τον υπολογισμό των αποσβέσεων πάνω στην τρέχουσα αξία των πάγιων στοιχείων.

Παρά τα παραπάνω προφανή πλεονεκτήματα, η συγχώνευση είναι δυνατό να αποδειχθεί ότι δεν είναι πάντοτε ο προσφορότερος δρόμος να την επέκταση των επιχειρήσεων. Η γρήγορη εξάπλωση των επιχειρήσεων, που επιτυγχάνεται με τη συγχώνευση τους μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκές management αυτών, το οποίο να αποτύχει στη διατήρηση μιας ικανοποιητικής χρηματοοικονομικής θέσεως των συνασπισμένων επιχειρήσεων κυρίως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

2. *Το αμυντικό κίνητρο:* Η εξαγοράζουσα επιχείρηση επιδιώκει να ισχυροποιήσει τη θέση της στην αγορά, έτσι ώστε να αποθαρρύνει μια πιθανή εξαγορά αυτής από κάποια άλλη ανταγωνίστρια της επιχείρησης.

3. *Το επιθετικό κίνητρο:* Η επιχείρηση προβαίνει σε εξαγορά μιας άλλης επιχειρήσεως πριν αυτή περιέλθει σε ανταγωνίστρια της επιχείρησης, και αποφεύγει έτσι την ισχυροποίηση της ανταγωνίστριας στην αγορά.

4. *Το κερδοσκοπικό κίνητρο:* Μια επιχείρηση εξαγοράζει μια άλλη επιχείρηση, με σκοπό να ανεβάσει την αξία της, προκειμένου, μετά την παρέλευση μιας χρονικής περιόδου, να την πωλήσει σε τρίτους.

### ***Πληροφόρηση των μετόχων των συγχωνευόμενων εταιριών για τους όρους της συγχωνεύσεως και την οικονομική κατάσταση των εταιριών***

Για να αποφασίσουν οι μέτοχοι των συγχωνευόμενων εταιριών για τη μελετώμενη συγχώνευση, πρέπει να έχουν την αναγκαία πληροφόρηση και μάλιστα έγκαιρα, ώστε στη γενική συνέλευση εγκρίσεως του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως να είναι σε θέση να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις. Την πληροφόρηση αυτήν των μετόχων επιδιώκει ο νόμος με τη νέα διάταξη του άρθρου 73, με την οποία ορίζεται ότι «ένα μήνα, τουλάχιστον, πριν από την ημερομηνία συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης που καλείται για να αποφασίσει για το σχέδιο σύμβασης της συγχώνευσης, κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση, στην έδρα της εταιρίας, τουλάχιστον των ακόλουθων εγγράφων:

- 1) Του σχεδίου της σύμβασης συγχώνευσης.
- 2) Των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων καθώς και των εκθέσεων διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου των τριών τελευταίων χρήσεων των εταιριών που συγχωνεύονται».
- 3) Μιας λογιστικής καταστάσεως (προσωρινού ισολογισμού) της εταιρίας με ημερομηνία κλεισίματος όχι προγενέστερη του τριμήνου από την ημερομηνία του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως.

Η κατάρτιση της παραπάνω λογιστικής καταστάσεως επιβάλλεται από το νόμο μόνο στην περίπτωση που η ημερομηνία της συμβάσεως συγχωνεύσεως απέχει περισσότερο από έξι μήνες από την ημερομηνία λήξεως της τελευταίας χρήσεως. Στην περίπτωση που δεν έχει παρέλθει εξάμηνο από τη λήξη της τελευταίας χρήσεως δεν είναι αναγκαία η κατάρτιση της υπό συζήτηση λογιστικής καταστάσεως γιατί υποτίθεται ότι ο μέτοχος αντλεί τις σχετικές με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρίας πληροφορίες από τις τελευταίες οικονομικές καταστάσεις. Αλλά για να εκπληρώνει σωστά τον προορισμό της η κατάσταση αυτή, δηλαδή για πρόσφατη ενημέρωση των μετόχων, ο νόμος επιβάλλει η ημερομηνία κλεισίματος της καταστάσεως αυτής να μην απέχει περισσότερο από τρεις μήνες από την ημερομηνία της συμβάσεως συγχωνεύσεως.

4) Των εκθέσεων των Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών περί του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως.

5) Της εκθέσεως της Εκτιμητικής Επιτροπής των Εμπειρογνωμόνων.

Μετά από αίτηση κάθε μετόχου των συγχωνευόμενων εταιριών, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μετοχών που κατέχει, παραδίδονται ή στέλνονται σε αυτόν, ανέξοδα, πλήρη αντίγραφα ή αποσπάσματα των παραπάνω υπό (1) έως (5) εγγράφων.

### ***Καταβολή φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου***

Επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής (ατομικών, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε. κ.λ.π.) ανεξάρτητα αν έχει ή όχι υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1297/1972 οφείλεται φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίων. Ο φόρος αυτός επιβάλλεται από το ν. 1676/1986 (άρθρα 17-31) και ανέρχεται σε 1% επί του κεφαλαίου που σχηματίζεται με την εισφορά περιουσιακών στοιχείων οποιουδήποτε είδους (χρήματα, πάγια, εμπορεύματα ή άλλα αγαθά), χωρίς καμιά άλλη προσαύξηση υπέρ ΟΓΑ κ.λ.π.

Ο φόρος υπολογίζεται επί της «πραγματικής αξίας» των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται στην εταιρία και προσδιορίζεται από την Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων, η οποία είναι *δεσμευτική* για τη φορολογούσα αρχή.

Η απορροφούσα εταιρία υποχρεούται να υποβάλλει σχετική δήλωση στον αρμόδιο Οικονομικό Έφορο και να καταβάλει ολόκληρο το ποσό του φόρου μέσα σε 15 ημέρες από τη σύνταξη του πρακτικού γενικής συνελεύσεως περί αυξήσεως του κεφαλαίου της εταιρίας ειδάλλως επιβάλλεται πρόστιμο.

Το αποδεικτικό του Δημόσιου Ταμείου περί καταβολής του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίων υποβάλλεται στη Νομαρχία προκειμένου να εκδοθεί η απόφαση του Νομάρχη για την έγκριση της συγχωνεύσεως.

### ***Ακυρότητα της συγχωνεύσεως***

Για την ακυρότητα της συγχωνεύσεως προβλέπει το άρθρο 77 του νόμου που ορίζει τα ακόλουθα:

1. Η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, μόνο αν:

i. δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 74 ή  
ii. αποδειχθεί ότι απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μιας από τις εταιρίες που συγχωνεύθηκαν και που ενέκρινε τη συγχώνευση είναι άκυρη ή ακυρώσιμη κατά τις διατάξεις των άρθρων 35α παρ. 1 και 35β παρ. 1.

2. Η αγωγή για την ακύρωση της συγχωνεύσεως είναι απαράδεκτη, αν:

i. παρήλθαν έξι μήνες από την ημερομηνία καταχώρησης, στο Μητρώο Α.Ε., της εγκριτικής απόφασης της συγχωνεύσεως που προβλέπεται από το άρθρο 74 ή  
ii. έπαψαν να υπάρχουν οι λόγοι για τους οποίους θα μπορούσε να γίνει η ακύρωση.

3. Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρίες προθεσμία για την άρση των λόγων ακυρότητας της συγχωνεύσεως, όταν η άρση αυτή είναι εφικτή.

Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχωνεύσεως υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

Η τριτανακοπή κατά της απόφασης που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχωνεύσεως μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της δικαστικής απόφασης στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχωνεύσεως δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή βάρος της απορροφούσας εταιρίας στην περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρησης, στο Μητρώο Α.Ε., της εγκριτικής απόφασης της συγχωνεύσεως που προβλέπεται από το άρθρο 74, και πριν από την υποβολή της απόφασης αυτής στη δημοσιότητα που προβλέπεται από την παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

### ***Ποιος βαρύνεται με το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου***

#### **(α) Από άποψη εμπορικής νομοθεσίας**

Από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού της απορροφούμενης εταιρίας, στον οποίο η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων βασίστηκε για τη διαπίστωση της παρουσίας της εταιρίας και την εκτίμηση της αξίας της, μέχρι την ημέρα επελεύσεως της συγχωνεύσεως, που συντελείται με την ολοκλήρωση της δημοσιότητας που προβλέπει ο νόμος, μεσολαβεί μια χρονική περίοδος συνήθως από 1 - 4 μήνες. Στη μεταβατική αυτήν περίοδο η εταιρία συνεχίζει τις εργασίες της και είναι σχεδόν βέβαιο ότι από αυτές θα προκύψει ένα αποτέλεσμα κέρδος ή ζημία. Και γεννιέται το θέμα σε ποιον ανήκει το κέρδος ή ποιος βαρύνεται με τη ζημία, οι μέτοχοι της απορροφούμενης εταιρίας ή το αποτέλεσμα αυτό (κέρδος ή ζημία) μεταφέρεται στην απορροφούσα εταιρία και προστίθεται στο αποτέλεσμα της πρώτης χρήσεως αυτής;

Το θέμα περιπλέκεται από το γεγονός ότι η καθαρή θέση της απορροφούσας εταιρίας πρέπει απαραίτητως να είναι το λιγότερο ίση με την καθαρή θέση που ορίζεται στο καταστατικό της εταιρίας και της οποίας την ύπαρξη πιστοποίησε ο Υπουργός Εμπορίου δίνοντας την άδεια συστάσεως της Α.Ε. και εγκρίνοντας το καταστατικό αυτής. Εάν συνεπώς το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου είναι κέρδος, έστω κι αν αυτό διανεμηθεί στους μετόχους της απορροφούμενης, δεν γεννιέται πρόβλημα. Εάν όμως το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου είναι ζημία, τότε θα πρέπει με τροποποίηση του καταστατικού, να μειωθεί το κεφάλαιο της απορροφούσας Α.Ε. κατά το ποσό της ζημίας ή, με νεότερες

εισφορές τους, οι μέτοχοι να καλύψουν τη ζημία αυτήν, οπότε, εφόσον πρόκειται για εισφορές σε είδος, θα απαιτηθεί και πάλι εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων κ.λ.π.

Ο προσδιορισμός του αποτελέσματος της μεταβατικής περιόδου όμως, προϋποθέτει τη διενέργεια εκ νέου φυσικής απογραφής κατά την ημερομηνία συντελέσεως της απορροφήσεως, δηλαδή η απορροφούμενη εταιρία θα υποχρεωθεί να διενεργήσει μέσα σε λίγους μήνες δύο φορές φυσική απογραφή, που συνεπάγεται απώλεια και χρόνου και έργου. Γι' αυτό και κρίθηκε σκοπιμότερη η ακόλουθη λύση. Στο καταστατικό της Α.Ε. να περιλαμβάνεται διάταξη σύμφωνα με την οποία οι εργασίες της μεταβατικής περιόδου της απορροφούμενης Α.Ε. να λογίζονται ως γενόμενες για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρίας. Και αν μεν από αυτές προκύψουν κέρδη δεν γεννιέται κανένα ζήτημα, αφού η καθαρή θέση αυτής θα είναι μεγαλύτερη από αυτή που ορίζεται στο καταστατικό της. Αν όμως προκύψουν ζημίες οπότε η καθαρή θέση αυτής θα είναι μικρότερη από αυτήν που ορίζεται στο καταστατικό, θα πρέπει αυτή να προβεί σε ελάττωση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά το ποσό των ζημιών, ύστερα από σχετική τροποποίηση του καταστατικού ή οι ζημίες να καλυφθούν από τους μετόχους.

Το Υπουργείο Εμπορίου, ύστερα από σχετικό ερώτημα του Υπουργείου Οικονομικών, αποφάνθηκε παλαιότερα ότι μια τέτοια διάταξη στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας είναι ισχυρή εφόσον:

(α) στην Α.Ε. εισφέρεται ολόκληρη η περιουσία (ενεργητικό και παθητικό) της μετατρεπόμενης ή συγχωνεούμενης επιχειρήσεως και

(β) στο καταστατικό της Α.Ε. περιλαμβάνεται διάταξη κατά την οποία η τυχόν ζημία της μεταβατικής περιόδου θα καλυφθεί από τους ιδρυτές - μετόχους της Α.Ε.

Πριν λοιπόν από την εισαγωγή του π.δ. 498/1987 αναγραφόταν στη σύμβαση συγχωνεύσεως ο όρος ότι οι ζημίες που τυχόν θα προέκυπταν στη μεταβατική περίοδο βάρυναν τους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας κατ' αναλογία του αριθμού των μετοχών που καθένας κατείχε, η αναγραφή δε του όρου αυτού στο συμβόλαιο αποτελούσε προϋπόθεση για την έγκριση της συγχωνεύσεως από τον Υπουργό Εμπορίου.

Μετά την εισαγωγή του π.δ. 498/1987, επιβάλλεται όπως το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως καθορίζει «την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της ή των απορροφούμενων εταιριών θεωρούνται από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρίας και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των απορροφούμενων εταιριών, που θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης τη συγχώνευσης».

Στην πράξη η ημερομηνία αυτή δεν μπορεί να είναι άλλη από την επόμενη της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού (ή της λογιστικής καταστάσεως), βάση του οποίου η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων προέβη στην εκτίμηση της αξίας της περιουσίας της συγχωνεούμενης εταιρίας. Εξάλλου, είναι προφανές ότι τα κέρδη της μεταβατικής περιόδου είναι δυνατό να οριστεί ότι θα διανεμηθούν στους μετόχους ή θα ανήκουν στην απορροφούσα (ή τη νέα) εταιρία, ενώ οι τυχόν ζημίες της περιόδου αυτής πρέπει κατ' ανάγκη να βαρύνουν εξ ολοκλήρου τους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας κατ' αναλογία του αριθμού των μετοχών τους.

#### (β) Από άποψη φορολογικής νομοθεσίας

Με τις παραπάνω απόψεις του Υπουργείου Εμπορίου συντάχθηκε το Υπουργείο Οικονομικών και με τις διαταγές του Ε13379/1959 και Β3394/1960 δέχθηκε ότι στην πρώτη διαχειριστική περίοδο της Α.Ε. μπορούν να περιληφθούν και οι πράξεις της κατά τα ανωτέρω μεταβατικής περιόδου και κατόπιν τούτου το αποτέλεσμα της περιόδου αυτής να συγχωνευθεί με το οικονομικό αποτέλεσμα της πρώτης διαχειριστικής περιόδου της Α.Ε. και να φορολογηθεί

στο όνομα της τελευταίας. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να συντρέχουν οι κάτωθι προϋποθέσεις:

α) η μετατρεπόμενη επιχείρηση να εισφέρει το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού της στην Α.Ε.,

β) τα μέλη της μετατρεπόμενης επιχείρησης να μετέχουν στο κεφάλαιο της Α.Ε., που προέρχεται από τη μετατροπή, με το ίδιο ποσοστό που μετείχαν στο κεφάλαιο της μετατρεπόμενης εταιρίας

γ) η μετατροπή να γίνεται σύμφωνα με το νόμο

δ) να υπάρχει στο καταστατικό της Α.Ε, σχετική διάταξη για τις πράξεις της μεταβατικής περιόδου, ότι δηλ. μεταφέρονται στην πρώτη διαχειριστική περίοδο της Α.Ε.

Την παραπάνω ρύθμιση, που απλούστευε το θέμα και διευκόλυνε την πράξη, ανακάλεσε μεταγενέστερα το Υπουργείο Οικονομικών με το αιτιολογικό ότι:

α) Παραβιάζονταν οι διατάξεις του Εμπορικού Νόμου και του ΚΝ 2190/1920 «περί της νομότυπου συστάσεως της Α.Ε.», κατά τις οποίες όπως είναι γνωστό το νομικό πρόσωπο της Α.Ε. αρχίζει από τη δημοσίευση του καταστατικού και της εγκριτικής αποφάσεως του Νομάρχη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,

β) Παραβιάζονταν οι διατάξεις του ν.δ. 3323/1955 και του ν.δ. 3843/1958 με τη μεταφορά εισοδημάτων τα οποία, ενώ έπρεπε να φορολογηθούν «επ' ονόματι» των φυσικών προσώπων (των εταίρων της μετατρεπόμενης εταιρίας), φορολογούνται «επ' ονόματι» του νομικού προσώπου.

γ) Παραβιάζονταν «οι περί συντάξεως απογραφής διατάξεις» του ΚΦΣ καθώς και οι σχετικές διατάξεις του ΚΝ 2190/1920 σε συνδυασμό και προς τον Ε.Ν.

Έτσι, το Υπουργείο Οικονομικών με τις εγκύκλιες διαταγές του αριθ. Α 21118/πολ. 275/11.8.69 και Ε 24011/πολ. 423/1.12.1969 ανακάλεσε τις σχετικές προηγούμενες εγκυκλίους του και όρισε τα ακόλουθα:

1. Η Α.Ε., η προερχόμενη από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων, φορολογείται για τα καθαρά κέρδη τα οποία απόκτησε μόνο από τη σύσταση της και μετά, δηλ. από τη νομότυπη δημοσίευση του καταστατικού της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Έτσι, το κέρδος που προκύπτει από τις συναλλαγές μέχρι τη σύσταση της Α.Ε. θεωρείται ότι αποκτήθηκε από τους ιδρυτές της, οι οποίοι δικαιούνται να το πάρουν άλλο και υποχρεούνται να το δηλώσουν κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις του ν.δ. 3323/55 «περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων» στην αρμόδια φορολογική αρχή. Αν προκύψει ζημία θα την καλύψουν οι εταίροι - μέτοχοι στην Α.Ε. προκειμένου να αποφύγουν μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Το κέρδος της μεταβατικής περιόδου, αφού προηγουμένως φορολογηθεί, μπορεί να εισφερθεί από τους μετόχους - εταίρους σαν νέο κεφάλαιο στην Α.Ε., αφού όμως ακολουθηθεί η προβλεπόμενη από το ν. 2190/1920 διαδικασία αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου.

2. Η Α.Ε., η προερχόμενη από συγχώνευση ή μετατροπή υποχρεώνεται βάση του ν. 2190/1920 και του ΚΦΣ να συντάξει απογραφή ενάρξεως όπως ορίζει ο ΕΝ και ο ΚΦΣ. Ειδικότερα διευκρινίζεται ότι:

α) στην απογραφή αυτή θα καταχωρηθούν τα πάγια περιουσιακά στοιχεία με τη σειρά που είναι καταχωρημένα στην έκθεση της Εκτιμητικής Επιτροπής του άρθρο 9 του ν. 2190/1920. Εξυπακούεται ότι θα προστεθούν τα αγορασμένα και θα διαγραφούν τα τυχόν πουλημένα στη μεταβατική περίοδο.

β) Όλα τα λοιπά στοιχεία του Ενεργητικού και Παθητικού (εμπορεύματα, απαιτήσεις, υποχρεώσεις) θα καταχωρηθούν όπως βρίσκονται κατά την ημέρα της απογραφής. Σημειώνεται ότι η απογραφή των περιουσιακών στοιχείων τόσο της Επιτροπής του άρθρου 9 του ν. 2190/1920 όσο και της επιχείρησης υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο.

Επίσης σημειώνεται ότι η έλλειψη απογραφής έναρξης στην Α.Ε. ή απογραφής λήξεως της συγχωνευόμενης ή μετατρεπόμενης εταιρίας, συνιστά λόγο χαρακτηρισμού των βιβλίων τους ως ανεπαρκών, με περαιτέρω συνέπεια τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του καθαρού κέρδους των επιχειρήσεων αυτών.

#### **❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Ο.Ε. ή Ε.Ε.**

Στην πράξη μπορεί να παρουσιασθεί η ανάγκη συγχώνευσης:

1) Δύο ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων σε προσωπική εταιρία.  
2) Μιας ή περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων με μία ή περισσότερες προσωπικές εταιρικές για τη δημιουργία Ο.Ε. ή Ε.Ε.

3) Δύο ή περισσότερων προσωπικών εταιριών σε προσωπική εταιρία.

Στην έννοια της συγχωνεύσεως περιλαμβάνεται και η απορρόφηση μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη επιχείρηση, όπως και η εξαγορά επιχείρησης από άλλη επιχείρηση.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, η συγχώνευση θα επιφέρει τη λύση των συγχωνευόμενων ή απορροφούμενων επιχειρήσεων.

Από τη συγχώνευση θα προκύψει νέα εταιρία (νέο νομικό πρόσωπο) — εκτός αν πρόκειται για απορρόφηση επιχειρήσεων, οπότε δεν προκύπτει νέα εταιρία, αλλά η απορροφούσα συνεχίζει τη λειτουργία της και μετά την απορρόφηση απ' αυτήν των άλλων επιχειρήσεων. Το ίδιο και στην εξαγορά, η εξαγοράζουσα επιχείρηση εξισούται με την απορροφούσα και η εξαγοραζόμενη με την απορροφούμενη επιχείρηση.

Η συγχώνευση, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, γίνεται με εκτίμηση της αξίας των εισφερομένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων από τους ίδιους τους φορείς (επιχειρηματίες, εταίρους). Δεν υπάρχει υποχρέωση εκτιμήσεως των εισφερομένων ειδών από κάποια Αρχή, όπως σε περίπτωση μετατροπής ή συγχωνεύσεως σε Ε.Π.Ε. ή Α,Ε., που ο νόμος απαιτεί η διαδικασία αυτή να γίνεται από ειδική επιτροπή (άρθρα 9 Κ.Ν. 2190/20 και 5 Ν. 3190/55).

Η σύμβαση συγχώνευσης σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, επειδή στη συγχώνευση έχουμε μεταβίβαση ολόκληρης της υφιστάμενης περιουσίας της συγχωνευόμενης ή απορροφούμενης εταιρίας (άρθρο 367 Α.Κ.). Αλλά και από άλλη διάταξη του Αστικού Κώδικα (άρθρο 369) προκύπτει η υποχρέωση δημοσίου (συμβολαιογραφικού) εγγράφου, όταν μεταξύ των εισφερομένων (μεταβιβαζομένων) στοιχείων υπάρχουν και ακίνητα ή δικαιώματα επί ακινήτων.

#### **Διαδικασία συγχωνεύσεως.**

Η διαδικασία συγχωνεύσεως δύο ή περισσότερων προσωπικών εταιριών και ατομικών επιχειρήσεων σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία είναι ανάλογη με εκείνη που ακολουθείται στη μετατροπή προσωπικής εταιρίας.

#### **Έγγραφο συμβάσεως συγχωνεύσεως. Καταστατικό.**

Κατ' αρχήν, θα συνταχθεί έγγραφο της συμβάσεως συγχωνεύσεως των προσωπικών εταιριών, το οποίο θα υπογράψουν όλοι οι εταίροι των συγχωνευομένων εταιριών, που καθίστανται, βέβαια, εταίροι της από τη συγχώνευση προερχόμενης εταιρίας. Το έγγραφο αυτό δεν αρκεί να είναι ιδιωτικό, αλλά πρέπει, να υπογραφεί ενώπιον συμβολαιογράφου. Εάν κάποιος από τους εταίρους μιας συγχωνευόμενης εταιρίας δεν επιθυμεί να συνεχίσει να είναι εταίρος της νέας από τη συγχώνευση προκύπτουσας ή απορροφούσας εταιρίας μπορεί να αποχωρήσει από την εταιρία του πριν τη συγχώνευση. Αυτό θα γίνει με την προϋπόθεση ότι το καταστατικό της εταιρίας του δίνει αυτή τη δυνατότητα και κατόπιν τροποποιήσεως του καταστατικού. Στη σύμβαση συγχωνεύσεως θα περιλαμβάνεται και ολόκληρο το καταστατικό της νέας εταιρίας, που προκύπτει από τη συγχώνευση ή το καταστατικό της απορροφούσας εταιρίας, όπως θα τροποποιηθεί μετά την απορρόφηση των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης εταιρίας.

Για την πληρωμή φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% και εισφορών υπέρ Ταμείων Νομικών και Προνοίας Δικηγόρων, μέσα σε 15 ημέρες από την υπογραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου συγχωνεύσεως, προσκομίζονται δύο κυρωμένα αντίγραφα αυτού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (της έδρας) της εκ συγχωνεύσεως εταιρίας ή της απορροφούσας εταιρίας και καταβάλλεται ο αναλογών φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου.

Η Δ.Ο.Υ. βεβαιώνει επί του ενός αντιγράφου την καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου και το επιστρέφει στον ενδιαφερόμενο. Το αντίγραφο αυτό με τη σήμανση της Δ.Ο.Υ. προσκομίζεται στη συνέχεια στο Ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, όπου καταβάλλονται οι υπέρ των ταμείων αυτών εισφορές (0,50% και 1% επί του κεφαλαίου που υπολογίσθηκε και ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου).

Θεώρηση από το αρμόδιο Επιμελητήριο της συμβολαιογραφικής πράξεως συγχωνεύσεως απαιτείται για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας (άρθρο 7 Ν. 2081/92).

#### **Δημοσιότητα συγχωνεύσεως.**

Η δημοσιότητα της συμβάσεως συγχωνεύσεως που επιβάλλει ο νόμος, εξαντλείται στην υποχρέωση καταθέσεως του θεωρημένου αντιγράφου της συμβάσεως συγχωνεύσεως (μετά του καταστατικού της νέας από συγχώνευση ή της απορροφούσας εταιρίας) στο Πρωτοδικείο της έδρας αυτής και την εγγραφή στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου. Κατόπιν αιτήσεως, το πρωτοδικείο χορηγεί κυρωμένα αντίγραφα του κατατεθέντος και εγγραφέντος στα βιβλία του καταστατικού για κάθε νόμιμη χρήση της ενδιαφερόμενης εταιρίας. Από την ημερομηνία καταχωρήσεως στο Πρωτοδικείο η νέα εταιρία, που προήλθε από τη συγχώνευση, αποκτά νομική προσωπικότητα. Από την ίδια ημερομηνία επέρχονται τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως (είτε αυτή έγινε με σύσταση νέας εταιρίας είτε με απορρόφηση).

#### **Ακύρωση βιβλίων συγχωνευομένων επιχειρήσεων.**

Κάθε μία από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις, όταν τελειώσει η διαδικασία της συγχωνεύσεως και παύσει να λειτουργεί με τη μορφή που είχε πριν τη συγχώνευση, οφείλει να προσκομίσει όλα τα βιβλία και στοιχεία της στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. για ακύρωση, αφού προηγουμένως θα έχει υποβάλει εντός 30 ημερών δήλωση οριστικής παύσεως των εργασιών της (άρθρο 36 § 1 περ. γ' Ν. 2859/2000).

#### **❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ,Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., ΣΕ ΝΕΑ Ε.Π.Ε.**

1) Για τη συγχώνευση ατομικής επιχείρησης σε Ε.Π.Ε. αποφασίζει μόνος του ο επιχειρηματίας. Για τη συγχώνευση όμως μιας Ο.Ε. ή μιας Ε.Ε. σε Ε.Π.Ε., χρειάζεται πρώτα να συνταχθεί από το συμβολαιογράφο ένα

συμφωνητικό των εταίρων της κάθε εταιρίας {Ο.Ε. ή Ε.Ε.) που συγχωνεύεται. ΣΤΟ συμφωνητικό αυτό αναγράφεται η συμφωνία των εταίρων να συγχωνεύσουν την εταιρία τους με σκοπό να σχηματιστεί από τη συγχώνευση αυτή μια καινούρια εταιρία με τη μορφή της Ε.Π.Ε. (όπου αναγράφονται και τα κυριότερα σημεία του Ν. 3190/55 που αναφέρονται στις Ε.Π.Ε.).

2) Όταν μια Ε.Π.Ε. συγχωνεύεται με μία άλλη επιχείρηση {ατομική, Ο.Ε., Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε.) για να σχηματιστεί μ' αυτόν τον τρόπο μια καινούργια Ε.Π.Ε., τότε απαιτείται απόφαση από τη γενική συνέλευση των εταίρων της Ε.Π.Ε. που συγχωνεύεται. Η απόφαση αυτή σε περίληψη δημοσιεύεται στο ΦΕΚ και σε μια ημερήσια εφημερίδα (άρθρο 54 παρ. 2 Ν. 3190/55).

3) Από τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται υποβάλλεται κοινή αίτηση στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου της Νομαρχίας για συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 9. Στη συνέχεια, η επιτροπή του άρθρου 9 συντάσσει σχετική έκθεση που την υποβάλλει χωριστά στην κάθε μία από τις συγχωνεούμενες επιχειρήσεις. Η έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

4) Με βάση την παραπάνω έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 και τις αποφάσεις των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται, συντάσσεται από το συμβολαιογράφο το συμβόλαιο σύστασης Τής καινούργιας Ε.Π.Ε. Περίληψη του καταστατικού ίδρυσης της καινούργιας Ε.Π.Ε. που προήλθε από τη συγχώνευση δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

5) Δύο αντίγραφα από το καταστατικό (συμβόλαιο) ίδρυσης της Ε.Π.Ε. υποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και καταβάλλεται, με συμπληρωμένη τη σχετική έντυπη δήλωση, ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου που είναι 1% πάνω στο τυχόν κεφάλαιο της ατομικής επιχείρησης που συγχωνεύεται, καθώς επίσης και 1% πάνω στη διαφορά που είναι πάνω από το εταιρικό κεφάλαιο των άλλων εταιρικών επιχειρήσεων που συγχωνεύονται. Στη συνέχεια, καταβάλλεται το χαρτόσημο στο Ταμείο Σύνταξης Νομικών, θεωρείται από το οικείο επιμελητήριο και μετά επικυρώνεται και πρωτοκολλάται στο Πρωτοδικείο.

6) Μέσα σε 30 μέρες από τη νόμιμη σύσταση της Ε.Π.Ε. (άρθρο 36 παρ. 1 Ν. 2859/00), υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. η δήλωση έναρξης εργασιών (έντυπο Μ3 ή και τα έντυπα Μ7 και Μ8, ανάλογα). Συγχρόνως με τη δήλωση έναρξης εργασιών προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ.:

α) Το καταστατικό.

β) Το ΦΕΚ ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ότι θα προσκομισθεί το ΦΕΚ σε 2 αντίτυπα όταν κυκλοφορήσει.

γ) Μισθωτήριο συμβόλαιο ή τίτλο κυριότητας ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 όταν πρόκειται για δωρεάν παραχώρηση του χώρου για επαγγελματική εγκατάσταση.

δ) Προσκομίζονται για το καθένα από τα μέλη της Ε.Π.Ε., βεβαιώσεις εγγραφής ή απαλλαγής από το ΤΕΒΕ ή από το ΤΑΕ κλπ.

ε) Προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ. για το κάθε μέλος της Ε.Π.Ε. και από μία βεβαίωση εγγραφής ή απαλλαγής από το Επιμελητήριο, όταν αυτό το απαιτεί ρητά ο νόμος.

στ) Εξουσιοδότηση του διαχειριστή, θεωρημένη με το γνήσιο υπογραφής του σε περίπτωση που τα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τρίτο πρόσωπο (π.χ. από το λογιστή κλπ.).

ζ) Οι αλλοδαποί που συμμετέχουν ως διαχειριστές σε Ε.Π.Ε., αν είναι υπήκοοι άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. υποβάλλουν πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας της κατοικίας τους και αν είναι υπήκοοι χωρών μελών εκτός Ε.Ε.

υποβάλλουν άδεια παραμονής και εργασίας καθώς διαβατήριο επίσημα μεταφρασμένο.

7) Δεν καταβάλλεται χαρτόσημο για τη μεταβίβαση της ατομικής επιχείρησης ή της Ο.Ε. ή της Ε.Ε. ή της Ε.Π.Ε. σε νέα Ε.Π.Ε., επειδή η μεταβίβαση αυτή γίνεται λόγω συγχώνευσης και όχι λόγω πώλησης.

8) Στη συνέχεια η Ε.Π.Ε. παίρνει από τη Δ.Ο.Υ. τον Α.Φ.Μ. και θεωρεί τα βιβλία και στοιχεία της. Οι υποχρεώσεις του Κ.Β.Σ. που απορρέουν από την ατομική επιχείρηση ή από την Ο.Ε. ή Ε.Ε. που συγχωνεύεται σε Ε.Π.Ε. βάση το ύψος των ακαθάριστων εσόδων της (π.χ. για υποχρέωση τήρησης βιβλίου αποθήκης κλπ.) μεταφέρονται στην Ε.Π.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση αυτή.

9) Γίνεται διακοπή της δραστηριότητας της κάθε μιας από τις ατομικές επιχειρήσεις ή τις Ο.Ε. ή τις Ε.Ε. ή τις Ε.Π.Ε. που συγχωνεύονται για να προέλθει από τη συγχώνευση αυτή η νέα Ε.Π.Ε. Για το λόγο αυτό το συντασσόμενο από τις Ο.Ε. ή τις Ε.Ε. ή τις Ε.Π.Ε. διαλυτικό λόγω συγχώνευσης που περνάει από το επιμελητήριο, από τη Δ.Ο.Υ. και από το πρωτοδικείο, καθώς και τα βιβλία (μόνο αν είναι α' ή β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.) και όλα τα στοιχεία του Κ.Β.Σ. προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ. Εκεί συμπληρώνονται και τα έντυπα της διακοπής εργασιών (έντυπο Μ4 σελ. 24 καθώς και το έντυπο Μ7 σελ. 22, ανάλογα). Στη συνέχεια, ο λογιστής με όλες τις εκκαθαριστικές δηλώσεις του Φ.Π.Α. στα χέρια του περνάει από τα διάφορα τμήματα της Δ.Ο.Υ., τα οποία βεβαιώνουν τη διακοπή εργασιών και κυρίως από το τμήμα του Κ.Β.Σ. το οποίο βεβαιώνει ότι ακυρώθηκαν τα βιβλία (α' ή β' κατηγορίας) και όλα τα θεωρημένα στοιχεία. Στο τέλος, ο λογιστής περνάει και από το τμήμα Μητρώου, απ' όπου παίρνει και την αντίστοιχη βεβαίωση ότι διακόπηκαν οι εργασίες της ατομικής επιχείρησης ή της Ο.Ε. ή της Ε.Ε. ή της Ε.Π.Ε. λόγω συγχώνευσης σε άλλη Ε.Π.Ε. Στη συνέχεια, γίνεται διακοπή και από το ΤΕΒΕ ή το Τ.Α.Ε. κλπ. για τις επιχειρήσεις αυτές που συγχωνεύονται.

10) Αν η επιχείρηση γίνει με βάση το Ν. 1297/72· ή με βάση το Ν. 2166/93, τότε για να ισχύουν οι απαλλαγές που καθορίζονται από τους νόμους αυτούς (σελίδες 86, 145 και 225), θα πρέπει, το ελάχιστο κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση, να μην είναι κατώτερο από 146.735 €.

#### **❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε. ΣΕ ΝΕΑ Α.Ε.**

1) Για τη συγχώνευση ατομικής επιχείρησης σε Α.Ε. αποφασίζει μόνος του ο επιχειρηματίας, ενώ για τη συγχώνευση μιας Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Α.Ε., χρειάζεται πρώτα να συνταχθεί από το συμβολαιογράφο ένα συμφωνητικό των εταίρων της κάθε εταιρίας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) που συγχωνεύεται. Στο συμφωνητικό αυτό αναγράφεται η συμφωνία των εταίρων να συγχωνεύσουν την εταιρία τους με άλλη ή άλλες επιχειρήσεις με σκοπό να σχηματιστεί από τη συγχώνευση αυτή μια καινούργια εταιρία με τη μορφή της Α.Ε. (όπου αναγράφονται και τα κυριότερα σημεία του Ν. 2190/20 που αναφέρονται στις Α.Ε.).

2) Όταν μια Ε.Π.Ε. συγχωνεύεται με μια άλλη επιχείρηση (π.χ. ατομική, Ο.Ε., Ε.Ε., ή Ε.Π.Ε.) με σκοπό να σχηματιστεί μια καινούργια εταιρία με τη μορφή της Α.Ε., τότε απαιτείται απόφαση από τη συνέλευση των εταίρων της Ε.Π.Ε. που συγχωνεύεται. Η απόφαση αυτή σε περίληψη δημοσιεύεται στο ΦΕΚ και σε μια ημερήσια εφημερίδα (άρθρο 54 παρ. 2 Ν. 3190/55).

3) Για να συγχωνευθεί μια Α.Ε. με άλλες επιχειρήσεις (ατομικές, Ο.Ε., Α.Ε.

κλπ.) με σκοπό να σχηματιστεί μια καινούργια Α.Ε., απαιτείται απόφαση από τη γενική συνέλευση των μετόχων της. Συντάσσεται και σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης στο πνεύμα των άρθρων 69 και 72 του Ν. 2190/20, το οποίο εγκρίνεται από τη γενική συνέλευση της Α.Ε. καθώς και της τυχόν Ε.Π.Ε.

4) Από τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται υποβάλλεται κοινή αίτηση στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου της Νομαρχίας για συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 9 του Ν.2190/20. Στη συνέχεια, η επιτροπή του άρθρου 9 συντάσσει σχετική έκθεση που την υποβάλλει χωριστά στην κάθε μία από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις. Η έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

5) Με βάση την παραπάνω έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 και τις αποφάσεις των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται, συντάσσεται από το συμβολαιογράφο το συμβόλαιο σύστασης της καινούργιας Α.Ε. Περίληψη του καταστατικού ίδρυσης της καινούργιας Α.Ε. που προήλθε από τη συγχώνευση δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

6) Δύο επικυρωμένα αντίγραφα από το συμβόλαιο συγχώνευσης υποβάλλονται στην οικεία νομαρχία με απλό διαβιβαστικό έγγραφο για την έκδοση της εγκριτικής απόφασης,

7) Στη συνέχεια, εγκρίνεται από το νομάρχη η συγχώνευση. Η απόφαση για την έγκριση της συγχώνευσης καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. και δημοσιεύεται στο ΦΕΚ. Από την ημέρα που καταχωρείται η εγκριτική απόφαση στο Μητρώο Α.Ε., θεωρείται ότι αποκτά νομική προσωπικότητα η καινούργια Α.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση (άρθρο 7β παρ. 10 Ν. 2190/20).

8) Μέσα σε 30 μέρες από τη νόμιμη σύσταση της Α.Ε. (άρθρο 36 παρ. 1 Ν, 2859/00), υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. η δήλωση έναρξης εργασιών της νέας Α.Ε. (έντυπο Μ3), καθώς και το έντυπο Μ7 για τα μέλη του Δ.Σ. Συγχρόνως, προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ. τα βιβλία (α' ή β' κατηγορίας) και όλα τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται για ακύρωση, καθώς επίσης και τα βιβλία και στοιχεία της καινούργιας Α.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση για θεώρηση.

9) Αν η συγχώνευση γίνει με βάση το Ν. 1297/72 ή με βάση το Ν. 2166/93, τότε για να ισχύουν οι φορολογικές και λοιπές απαλλαγές που καθορίζονται από τους νόμους αυτούς, θα πρέπει, το ελάχιστο κεφάλαιο της Α. Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση, να μην είναι κατώτερο από 300.000 € (άρθρο 11 Ν. 2579/98, άρθρα 2 και 4 του Ν. 2166/93, Εγκ. ΠΟΛ. 1286/6.12.00, Α.Υ.Ο. 1038678/πολ. 1106/01, άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 2948/01).

10) Γίνεται διακοπή της δραστηριότητας της κάθε μίας από τις ατομικές επιχειρήσεις ή τις Ο.Ε. ή τις Ε.Ε. ή τις Ε.Π.Ε. που συγχωνεύονται για να προέλθει από τη συγχώνευση αυτή η Α.Ε. Για το λόγο αυτό, συντάσσεται από τις Ο.Ε. ή τις Ε.Ε. ή τις Ε.Π.Ε. το διαλυτικό λόγω συγχώνευσης που περνάει από το επιμελητήριο, από τη Δ.Ο.Υ. και από το πρωτοδικείο και στη συνέχεια προσκομίζονται στη Δ.Ο.Υ.: α) τα βιβλία (μόνο αν είναι α' ή β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.) και όλα τα θεωρημένα στοιχεία του Κ.Β.Σ. για ακύρωση, διότι τα αθεώρητα στοιχεία δεν ακυρώνονται (πολ. 1264/6.11.00) και β) συμπληρώνονται από την κάθε μία από τις επιχειρήσεις αυτές, στη Δ.Ο.Υ. τα έντυπα "Μ4 - Δήλωση διακοπής εργασιών" και το "Μ7 - Δήλωση σχέσεων φορολογουμένου" επειδή έγινε η διακοπή λόγω συγχώνευσης σε Α.Ε. Στη συνέχεια, ο λογιστής με όλες τις εκκαθαριστικές δηλώσεις του Φ.Π.Α. στα χέρια του και με τα βιβλία (α' ή β' κατηγορίας του Κ. Β. Σ), και με όλα τα στοιχεία του Κ. Β. Σ. περνάει από τα διάφορα τμήματα της Δ.Ο.Υ., τα οποία βεβαιώνουν τη διακοπή εργασιών και κυρίως από το τμήμα

του Κ.Β.Σ. το οποίο βεβαιώνει ότι ακυρώθηκαν τα βιβλία και στοιχεία. Στη συνέχεια, ο λογιστής προσέρχεται στο τμήμα Μητρώου απ' όπου και παίρνει την αντίστοιχη βεβαίωση για τη διακοπή των εργασιών της ατομικής επιχείρησης ή της Ο.Ε. ή της Ε.Ε. ή της Ε.Π.Ε. που συγχωνεύεται σε Α.Ε. γ) Στη συνέχεια, γίνεται διακοπή από το ΤΕΒΕ ή Τ.Α.Ε. κλπ. για τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται.

11) Αν η συγχώνευση γίνει με βάση το Ν. 1297/72 ή με βάση το Ν. 2166/93, τότε για να ισχύουν οι απαλλαγές που καθορίζονται από τους νόμους αυτούς (σελ. 86, 223 και σελ. 145), θα πρέπει το ελάχιστο κεφάλαιο της Α.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση, να μην είναι κατώτερο από 300.000 € (άρθρο 11 Ν. 2948/01, άρθρα 2 και 4 Ν. 2166/93, πολ. 1286/6.12.00, πολ. 1106/01).

12) Δεν καταβάλλεται χαρτόσημο για τη μεταβίβαση της ατομικής επιχείρησης της Ο.Ε., της Ε.Ε., της Ε.Π.Ε. ή της Α.Ε. σε νέα Α.Ε., επειδή η μεταβίβαση αυτή γίνεται λόγω συγχώνευσης και όχι λόγω πώλησης (Εγκ. Υπ. Οικ. Σ. 294/45/πολ. 24/88).

## ❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΥΟ Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ Ε.Π.Ε. ΣΕ Ε.Π.Ε.

Δύο ή περισσότερες εταιρίες περιορισμένης ευθύνης μπορούν να συγχωνευθούν σε Ε.Π.Ε. με τους εξής τρόπους:

α) Με σύσταση νέας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης

β) Με απορρόφηση από μία Ε.Π.Ε. άλλης ή άλλων εταιριών περιορισμένης ευθύνης.

Τα άρθρα που ορίζουν τη διαδικασία και τους όρους συγχώνευσης εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε Ε.Π.Ε. είναι τα 54 και 55 του Ν. 3190/55.

*Η διαδικασία της συγχωνεύσεως περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:*

α) Απόφαση περί συγχωνεύσεως. Κάθε Ε.Π.Ε. συγκαλεί συνέλευση των εταίρων αυτής, στην οποία λαμβάνεται απόφαση για συγχώνευση αυτής είτε με σύσταση νέας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης είτε με απορρόφηση —ανάλογα με την περίπτωση. Η απόφαση της συνελεύσεως θα στηριχθεί σε κάποια έκθεση των διαχειριστών, στην οποία θα αναφέρονται οι προηγηθείσες διαπραγματεύσεις και συμφωνίες των συγχωνευομένων εταιριών, καθώς και οι λόγοι που υπαγορεύουν και καθιστούν συμφέρουσα τη συγχώνευση. Εάν πρόκειται για συγχώνευση δυο ή περισσότερων εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε μια νέα Ε.Π.Ε., τότε η συνέλευση των εταίρων κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες θα πρέπει να εγκρίνει τους όρους της συμφωνηθείσας συγχωνεύσεως και το καταστατικό της νέας Ε.Π.Ε. Εάν πρόκειται για απορρόφηση μιας Ε.Π.Ε. από άλλη εταιρία, τότε η συνέλευση των εταίρων της απορροφουμένης πρέπει να εγκρίνει την προτεινόμενη απορρόφηση και η συνέλευση των εταίρων της απορροφούσας: πρέπει να εγκρίνει την απορρόφηση στην εταιρία τους της άλλης (απορροφούμενης) Ε.Π.Ε. και κατά συνέπεια την ανάλογη αύξηση του κεφαλαίου της. Από αυτό το τελευταίο, κυρίως, προκύπτει ότι είναι απαραίτητη η προηγούμενη εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των απορροφούμενων εταιριών από την επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Για την απορροφούσα εταιρία δεν υπάρχει θέμα εκτιμήσεως των περιουσιακών της στοιχείων.

Η απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων κάθε Ε.Π.Ε. για συγχώνευση πρέπει να ληφθεί με την πλειοψηφία και απαρτία του άρθρου 38 του Ν. 3190/55, ήτοι με πλειοψηφία τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν τα 3/4 του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

β) Η αποτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων εταιριών, που θα εισφερθούν στη νέα εταιρία που θα προκύψει από τη συγχώνευση ή στην απορροφούσα, θα γίνει από την επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Κάθε μία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες θα ζητήσει με αίτηση της προς την οικεία νομαρχία της έδρας της τη σύσταση της επιτροπής αυτής, αναφέροντας το λόγο για τον οποίο ζητεί την εκτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού αυτής. Η αμοιβή της επιτροπής ανέρχεται στο ποσό των 750 € (3x250). Η αίτηση αυτή θα υποβληθεί σε χρόνο προγενέστερο, ώστε κατά τη σύγκληση της συνελεύσεως των εταίρων, που θα αποφασίσει τη συγχώνευση της εταιρίας, να υπάρχει η εκτιμητική έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Η έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 δημοσιεύεται ολόκληρη στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Απαιτείται παράβολο από Δ.Ο.Υ. ύψους 235 €, πλέον επιβαρύνσεων Τ.Α.Π.Ε.Τ. κ.λπ.

γ) Δημοσίευση των αποφάσεων των συνελεύσεων. Ο νόμος απαιτεί δημοσίευση περιλήψεως της αποφάσεως της συνελεύσεως κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (μία φορά) και σε μια ημερήσια πολιτική εφημερίδα (δύο φορές). Η διαδικασία δεν μπορεί να προχωρήσει, εάν

δεν περάσει δίμηνο από την τελευταία δημοσίευση και εφόσον κανένας από τους δανειστές των συγχωνευομένων εταιριών δεν διατύπωσε εγγράφως τυχόν αντιρρήσεις του (άρθρο 54 § 2 Ν. 3190/55).

δ) Υπογραφή συμβολαιογραφικής πράξεως συγχωνεύσεως. Αφού συντελεσθούν όλα τα παραπάνω, θα προσκομισθούν στο συμβολαιογράφο:

1) Κυρωμένα αντίγραφα πρακτικών των συνελεύσεων των συγχωνευομένων εταιριών που δέχονται τη συγχώνευση και της συνελεύσεως της απορροφούσας εταιρίας, στο οποίο φαίνεται ότι δέχεται την απορρόφηση και τη συνακόλουθη αύξηση του κεφαλαίου της. 2) Τα φύλλα των εφημερίδων, στα οποία δημοσιεύθηκαν οι περιλήψεις των αποφάσεων των συνελεύσεων που δέχθηκαν τη συγχώνευση και οι εκτιμητικές εκθέσεις της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. 3) Κάθε άλλο σχετικό έγγραφο (όπως τυχόν απόφαση δικαστηρίου που επιτρέπει τη συγχώνευση, παρά τις υπάρχουσες αντιρρήσεις δανειστών, τα έγγραφα νομιμοποιήσεως εκείνων που θα υπογράψουν τη σύμβαση συγχωνεύσεως κ.λπ.). Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο συγχωνεύσεως περιλαμβάνεται και ολόκληρο το κείμενο του καταστατικού της νέας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που προέκυψε από τη συγχώνευση. Εάν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση, τότε στην πράξη μετατροπής θα περιληφθεί το καταστατικό της απορροφούσας Ε.Π.Ε., όπως θα έχει αυτό διαμορφωθεί με τις σχετικές τροποποιήσεις (ύψος κεφαλαίου, ονόματα εταιρών κ.λπ.).

Το ύψος του κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. που θα προκύψει από τη συγχώνευση (είτε πρόκειται για συγχώνευση με τη σύσταση νέας Ε.Π.Ε. είτε πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση) πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 18.000 € εάν η συγχώνευση γίνεται μόνο με τις διατάξεις του Ν. 3190/55 και σε 146.735 € εάν γίνεται εφαρμογή και των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93 (από 1/1/2002 άρθρο 13 § 1 Ν. 2482/2000 άρθρο 11 §§ 1 και 2 Ν. 2948/2001).

ε) Θεώρηση συμβάσεως συγχωνεύσεως (καταστατικού) από Δ.Ο.Υ. επιμελητήριο - Ταμείο Νομικών κ.λπ.

Δύο κυρωμένα αντίγραφα της συμβάσεως συγχωνεύσεως, δηλαδή του καταστατικού της Ε.Π.Ε., που προέκυψε από τη συγχώνευση (ή της απορροφούσας Ε.Π.Ε.) υποβάλλονται στην οικεία Δ.Ο.Υ. για πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου, εντός 15 ημερών από την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξεως συγχωνεύσεως (άρθρα 17 επ. Ν. 1676/86). Το ένα αντίγραφο καταστατικού επιστρέφεται στον ενδιαφερόμενο θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ. Ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου υπολογίζεται στο ύψος του κεφαλαίου της εταιρίας που προήλθε από τη συγχώνευση, αφού αφαιρεθούν τα κεφάλαια των συγχωνευόμενων εταιριών, όπως αυτά αναγράφονται στα καταστατικά τους.

Στη συνέχεια, το ίδιο θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ. αντίγραφο καταστατικού προσκομίζεται διαδοχικά στο Ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων για θεώρηση και καταβολή των υπέρ αυτών εισφορών, που ανέρχονται σε ποσοστό 0,50% και 1% επί του κεφαλαίου, αντίστοιχα. Ο τρόπος υπολογισμού των εν λόγω εισφορών είναι ο ίδιος με εκείνον υπολογισμού του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου.

Τέλος, το ίδιο αντίγραφο καταστατικό με τις παραπάνω θεωρήσεις, μαζί με ένα ακόμα κυρωμένο αντίγραφο, θα προσκομισθεί στο οικείο επιμελητήριο και θα θεωρηθεί από αυτό για το δικαίωμα χρήσεως της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου (άρθρο 7 Ν. 2081/92).

στ) Δημοσιότητα από την πλευρά της νέας από συγχώνευση Ε.Π.Ε.

Η δημοσιότητα της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης περιλαμβάνει δύο χωριστές ενέργειες:

α) Στο Πρωτοδικείο. Το άρθρο 8 του Ν. 3190/55, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 του Π.Δ. 419/86, προβλέπει τη σύσταση Μητρώου Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης

στα πρωτοδικεία, όπου θα καταχωρούνται οι συστηνόμενες Ε.Π.Ε. Τα μητρώα αυτά δεν έχουν συσταθεί μέχρι σήμερα (2002).

Εξακολουθεί, λοιπόν, να εφαρμόζεται ο παλιός τρόπος δημοσιότητας με την υποβολή ενός καταστατικού (συστατικού εγγράφου) της Ε.Π.Ε. στο Πρωτοδικείο για να καταχωρηθεί στα βιβλία εταιριών αυτού.

β) Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με επιμέλεια κάθε εταίρου ή διαχειριστή και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) ανακοίνωση για την καταχώρηση στο οικείο Μητρώο Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης, που περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία της εταιρικής συμβάσεως (ιδρυτές, κεφάλαιο, έδρα, σκοπό, διαχειριστές κ.λ.π.). Αυτό ορίζει η §2 του άρθρου 8 του Ν. 3190/55. Επειδή μέχρι σήμερα δεν υλοποιήθηκε ο θεσμός του Μητρώου Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης, δεν γίνεται, η καταχώρηση σ' αυτό των διαφόρων εγγράφων που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 3190/55, όπως τροποποιήθηκαν από το Π.Δ. 419/86. Συνεπώς, η ανακοίνωση συστάσεως της εταιρίας κατά τα άνω θα γίνει απ' ευθείας από τους ενδιαφερόμενους με κατάθεση της στην αρμόδια υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.

#### ζ) Δημοσιότητα από την πλευρά της ή των συγχωνευομένων Ε. Π. Ε.

Κάθε συγχωνευόμενη ή απορροφούμενη Ε.Π.Ε. (που με τη συγχώνευση παύει να υφίσταται) οφείλει να προβεί στις εξής ενέργειες:

α) Να υποβάλει στο αρμόδιο Πρωτοδικείο ένα κυρωμένο αντίγραφο του συμβολαίου συγχωνεύσεως. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όλες οι Ε.Π.Ε. είναι καταχωρημένες στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου, στα οποία υποχρεωτικά καταχωρούνται όλες οι μεταβολές τους. Η συγχώνευση, λοιπόν, της Ε.Π.Ε. που επιφέρει το θάνατο της, είναι μεταβολή, η οποία πρέπει να καταχωρηθεί στα βιβλία εταιριών.

β) Να δημοσιεύσει με έξοδα της και δική της φροντίδα στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως σχετική ανακοίνωση

#### η) Προσωπικότητα της νέας Ε.Π.Ε.

Μόνο μετά τις ανωτέρω ενέργειες δημοσιότητας στο Πρωτοδικείο και την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η νέα Ε.Π.Ε. η προελθούσα από τη συγχώνευση αποκτά νομική προσωπικότητα. Εάν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση, τότε, βέβαια, η απορροφούσα Ε.Π.Ε. παραμένει αναλλοίωτη ως νομική προσωπικότητα και η συντέλεση των άνω δημοσιεύσεων έχει σημασία μόνο ως προς την απορροφούμενη, που από τη στιγμή αυτή παύει να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο.

Από τη στιγμή που θα συντελεσθεί η δημοσιότητα που προβλέπει το άρθρο 8 του Ν. 3190/55 (κατάθεση αντιγράφου του συμβολαίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως στη Γραμματεία του οικείου Πρωτοδικείου και δημοσίευση σχετικής περιλήψεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) η νέα εταιρία, που προέκυψε από τη συγχώνευση υποκαθίσταται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθεισών εταιριών. Η τέτοια μεταβίβαση εξομοιούται προς καθολική διαδοχή.

Οι εκκρεμείς δίκες των συγχωνευομένων εταιριών συνεχίζονται από τη νέα εταιρία που προέκυψε από τη συγχώνευση ή από την εταιρία που απορρόφησε άλλη ή άλλες Ε.Π.Ε.

#### θ) Δηλώσεις μεταβολών.

Κάθε μία από τις συγχωνευόμενες ή απορροφούμενες Ε.Π.Ε. οφείλει, μετά την ολοκλήρωση της συγχωνεύσεως και εντός τριάντα (30) ημερών απ' την ημερομηνία αυτή, να υποβάλει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. δήλωση οριστικής παύσεως εργασιών (άρθρο 36 § 1 περ. γ' Ν. 2859/2000).

ι) Η λογιστική της συγχωνεύσεως.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 54 του Ν.3190/55, έχουμε δύο περιπτώσεις συγχωνεύσεως εταιριών περιορισμένης ευθύνης:

α) Συγχώνευση δυο ή περισσότερων εταιριών περιορισμένης ευθύνης με σύσταση νέας Ε.Π.Ε. Στην περίπτωση αυτή, οι συγχωνευόμενες εταιρίες λύνονται, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση αυτών και τα περιουσιακά τους στοιχεία (ενεργητικού και παθητικού) περιέρχονται στη νέα Ε.Π.Ε. που συστήνεται. Οι λογιστικές εγγραφές, τόσο για το κλείσιμο κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες Ε.Π.Ε., όσο και για το άνοιγμα της νέας Ε.Π.Ε., που προήλθε από τη συγχώνευση είναι όμοιες με εκείνες που δίδονται στο ανάλογο παράδειγμα συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών.

β) Συγχώνευση με απορρόφηση μιας ή περισσότερων εταιριών περιορισμένης ευθύνης από άλλη λειτουργούσα Ε.Π.Ε. Και στην περίπτωση αυτή, οι συγχωνευόμενες (απορροφούμενες) εταιρίες περιορισμένης ευθύνης λύνονται, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση αυτών και τα περιουσιακά στοιχεία των απορροφούμενων εταιριών μεταβιβάζονται στην Ε.Π.Ε. που τις απορροφά.

## ❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΥΟ Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ Α.Ε. ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Α.Ε.

### **A) Τρόποι συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών.**

Το άρθρο 68 του Κ.Ν. 2190/20, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του από τα άρθρα 9-12 του Π.Δ. 498/87 μετά από προσαρμογή στην Τρίτη Οδηγία της ΕΟΚ, διακρίνει δύο τρόπους συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών και τους ρυθμίζει με τρόπο αυστηρό και γραφειοκρατικό:

#### α) Συγχώνευση με απορρόφηση.

Συγχώνευση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη ανώνυμη εταιρεία (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως, στους μετόχους τους, μετοχών εκδιδόμενων από την απορροφούσα εταιρία και ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσεως της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών.

Εκτός από την απλή απορρόφηση, σ' αυτήν την κατηγορία ανήκει και η περίπτωση απορρόφησης Α.Ε. από άλλη Α.Ε. που κατέχει το *σύνολο των μετοχών* (100%) της πρώτης.(άρθρο 78 του Κ.Ν. 2190/20), καθώς επίσης και η *εξαγορά* μιας ή περισσότερων Α.Ε. από άλλη Α.Ε.

#### β) Συγχώνευση με σύσταση νέας Α.Ε.

Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας είναι η πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε ανώνυμη εταιρία, την οποία συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως στους μετόχους τους, μετοχών εκδιδόμενων από τη νέα εταιρία και, ενδεχομένως, ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των λυόμενων εταιριών και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσεως της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών.

*B) Τα βασικά σημεία, που χαρακτηρίζουν όλες τις συγχωνεύσεις, είναι:*

α) Οι απορροφούμενες μόνο εταιρίες στη συγχώνευση με απορρόφηση και όλες οι συγχωνευόμενες εταιρίες στη συγχώνευση με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας λύνονται (χωρίς, όμως, να ακολουθήσει το στάδιο της εκκαθαρίσεως) και παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα. Όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των λυόμενων εταιριών μεταβιβάζονται στην απορροφούσα (πρώτη περίπτωση) ή στη συστηνόμενη από τη συγχώνευση νέα ανώνυμη εταιρία (δεύτερη περίπτωση).

β) Η νέα εταιρία, που θα προέλθει από τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών θα έχει μετοχικό κεφάλαιο ίσο με το σύνολο των καθαρών θέσεων των συγχωνευομένων εταιριών, το οποίο θα παριστάνεται με ανάλογο αριθμό μετοχών. Τις μετοχές αυτές εκδίδει η νέα ανώνυμη εταιρία και διανέμει στους δικαιούχους μετόχους των συγχωνευμένων εταιριών κατά την αναλογία που προβλέπει η σύμβαση συγχωνεύσεως.

Στη συγχώνευση με απορρόφηση, τα περιουσιακά στοιχεία των απορροφούμενων εταιριών μεταβιβάζονται στην απορροφούσα, της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο αυξάνεται ανάλογα (κατά το ποσό της καθαρής θέσεως της ή των απορροφούμενων εταιριών). Για το ποσό αυτής της αύξησής του κεφαλαίου της, η απορροφούσα εταιρία εκδίδει ανάλογο αριθμό νέων μετοχών, που δίνει στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών. Να σημειωθεί ιδιαίτερος ότι στην περίπτωση που η απορροφούσα κατέχει το 100% των μετοχών των απορροφούμενων εταιριών δεν επέρχεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας και άρα ούτε μετοχές εκδίδονται. Σε όλες τις περιπτώσεις οι μετοχές, που κατέχουν οι μέτοχοι των λυομένων (απορροφούμενων ή συγχωνευομένων) εταιριών ακυρώνονται.

Όπως είπαμε, στους μετόχους των συγχωνευομένων εταιριών δίδονται μετοχές της απορροφούσας ή της νέας ανώνυμης εταιρίας. Το άρθρο 68 § 2 του Κ.Ν. 2190/20 επιτρέπει, όπως δοθεί σ' αυτούς και ένα ποσό χρημάτων μέχρι το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που διανέμονται στους μετόχους των συγχωνευομένων εταιριών.

Στην εξαγορά, όπου μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες (εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν, μετά από λύση τους χωρίς εκκαθάριση, σε άλλη Α.Ε. (εξαγοράζουσα) το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού τους έναντι αποδόσεως στους μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιριών του αντιτίμου των δικαιωμάτων τους σε χρήμα, επίσης, δεν έχουμε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοράζουσας ούτε, φυσικά έκδοση νέων μετοχών.

γ) Η συγχώνευση ανωνύμων εταιριών είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας γίνεται πάντοτε με τη διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 68-77 του Κ.Ν. 2190/20. Αλλά, εάν η συγχώνευση γίνει μόνο με τις διατάξεις αυτές, η τυχόν υπεραξία που θα προκύψει κατά την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων ή εξαγοραζόμενων εταιριών φορολογείται και, επίσης, οφείλεται φόρος μεταβιβάσεως ακινήτων, εφόσον μεταξύ των μεταβιβαζόμενων στοιχείων περιλαμβάνονται και ακίνητα.

Με τη συνδρομή, όμως, των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93, αυτές οι επιβαρύνσεις αποφεύγονται. Έτσι, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, που απαιτούν τα νομοθετήματα αυτά, η συγχώνευση θα γίνει μεν βάσει της διαδικασίας των άρθρων 68-77 του Κ.Ν. 2190/20, αλλά θα υπάρξουν φοροαπαλλαγές και διευκολύνσεις, που καθιστούν την πράξη της συγχωνεύσεως τελείως ανώδυνη από οικονομικής άποψης.

#### ❖ **Εξαγορά ανώνυμης εταιρίας από άλλη Α.Ε.**

Εξαγορά είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες (εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν, μετά από λύση τους, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, σε άλλη ανώνυμη εταιρία (εξαγοράζουσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως στους μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιριών του αντιτίμου των μετοχών τους.

Η εξαγορά εξομοιώνεται με την απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. άλλης ή άλλων ανωνύμων εταιριών. Στην εξαγορά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 69-77 του Κ.Ν. 2190/20 και μάλιστα πλήρως, χωρίς τις εξαιρέσεις που επιτρέπει το άρθρο 78 του ίδιου νόμου για την περίπτωση απορροφήσεως ανώνυμης εταιρίας από άλλη Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της. Αυτό σημαίνει ότι στην εξαγορά εφαρμόζεται, χωρίς καμία παρέκκλιση, ολόκληρη η αυστηρή και γραφειοκρατική διαδικασία της συγχωνεύσεως.

Μετά την τελείωση της εξαγοράς (διατυπώσεις δημοσιότητας), οι εξαγοραζόμενες εταιρίες εξαφανίζονται και οι μέτοχοι αυτών δίδουν τις μετοχές τους για ακύρωση, λαμβάνοντας το συμφωνημένο αντίτιμο.

### *Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εξαγοράς.*

Παρότι —κατά τη ρητή διατύπωση του άρθρου 79 του Κ.Ν. 2190/20- η εξαγορά εξομοιώνεται με την απορρόφηση, παρουσιάζει αυτή ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από τη συγχώνευση με σύσταση νέας Α.Ε., αλλά και από τη συγχώνευση με απορρόφηση.

α) Στην εξαγορά ανώνυμης εταιρίας (εξαγοραζόμενης) από άλλη Α.Ε. (εξαγοράζουσα) δεν έχουμε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της δεύτερης (εξαγοράζουσας). Στη συγχώνευση είτε με σύσταση νέας εταιρίας γίνεται αυτή είτε με απορρόφηση, παρουσιάζεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου από τη συνένωση των καθαρών θέσεων των συγχωνευομένων εταιριών και ίσως από συμπληρωματικές εισφορές. Εξαιρεση αποτελεί η απορρόφηση εταιρίας από άλλη, που κατέχει το 100% των μετοχών της απορροφούμενης. Και στην περίπτωση αυτή δεν αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο της απορροφούσας όπως ακριβώς συμβαίνει και με την εξαγοράζουσα Α.Ε.

β) Δεύτερον, η εξαγοράζουσα δεν εκδίδει νέες μετοχές —και αυτό είναι φυσικό, αφού δεν συντελείται αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Το ίδιο συμβαίνει με την απορροφούσα ανώνυμη εταιρία, όταν αυτή κατέχει το 100% των μετοχών της εταιρίας που απορροφά. Αντίθετα, στη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών είτε με σύσταση νέας εταιρίας είτε με απορρόφηση κι όταν ακόμα δεν υπάρχει αύξηση κεφαλαίου στην πρώτη περίπτωση, εκδίδονται πάντοτε νέες μετοχές, που αντιπροσωπεύουν το μετοχικό κεφάλαιο της νέας ή της απορροφούσας εταιρίας, οι οποίες ανταλλάσσονται με τις παλιές μετοχές των συγχωνευομένων εταιριών.

γ) Οι μέτοχοι της ή των εξαγοραζόμενων εταιριών δεν γίνονται μέτοχοι της εξαγοράζουσας. Με την τελείωση της εξαγοράς, παραδίδουν τις μετοχές τους προς ακύρωση, λαμβάνοντας το συμφωνημένο αντίτιμο και λύεται η σχέση τους με την εξαγοραζόμενη και εξαφανιζόμενη εταιρία, χωρίς να δημιουργείται καμία νέα σχέση με την εξαγοράζουσα.

δ) Οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας ακυρώνονται —όπως γίνεται και με τις μετοχές της απορροφούμενης εταιρίας, όταν αυτές κατέχονται στο σύνολο τους (100%) από την απορροφούσα Α.Ε. Στην περίπτωση της εξαγοράς οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης λαμβάνουν χρήματα ως αντάλλαγμα των μετοχών τους που χάνουν. Στη δεύτερη περίπτωση (της απορροφήσεως εταιρίας από άλλη που κατέχει το 100% των μετοχών της) η κατέχουσα το σύνολο των μετοχών της απορροφούμενης εταιρίας δεν λαμβάνει τίποτε (ούτε μετοχές της απορροφούσας ούτε χρήματα). Στις άλλες περιπτώσεις συγχωνεύσεως, οι μέτοχοι των συγχωνευομένων εταιριών παίρνουν τον αναλογούντα αριθμό μετοχών της νέας ή απορροφούσας εταιρίας (ανταλλαγή μετοχών —σύμφωνα με τη σχέση που έχει καθορισθεί στην έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων κατά τα άρθρα 71 και 9 Κ.Ν. 2190/20 και αναφέρεται στο σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως). Το αντίτιμο, που δικαιούνται να λάβουν οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης εταιρίας, μπορεί να τους καταβληθεί σε μετρητά, επιταγές, ομόλογα, γραμμάτια εισπρακτέα. Η εξαγοράζουσα εταιρία, εξάλλου, για να εξοφλήσει το αντίτιμο των μετοχών της εξαγοραζόμενης εταιρίας, μπορεί να χρησιμοποιήσει κατάλληλα διαθέσιμα του ενεργητικού της, ή να δανεισθεί το απαιτούμενο ποσό ή να προβεί σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της.

ε) Στην εξαγορά ανώνυμης εταιρίας από άλλη Α.Ε. εφαρμόζονται κατάλληλα προσαρμοσμένες, οι διατάξεις των άρθρων 69-77 του Κ.Ν. 2190/20, που ρυθμίζουν τη συγχώνευση με απορρόφηση. Έτσι:

1) Στο σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως, που θα συνταχθεί για την περίπτωση της εξαγοράς, δεν θα αναφέρεται η σχέση ανταλλαγής των μετοχών, αλλά η τιμή στην οποία εξαγοράζονται οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας. Επίσης, δεν θα υπάρχει η φράση που καθορίζει τη διαδικασία και τις διατυπώσεις ανταλλαγής των παλιών με νέες μετοχές, αλλά θα αναφέρεται μόνο ότι οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας παραδίδονται από τους κατόχους τους στην εξαγοράζουσα (κατά την πληρωμή του αντιτίμου τους) και ακυρώνονται. Ακόμα, στο

σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως δεν θα περιληφθεί ο ειδικός όρος που προβλέπει η περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 69 του Κ.Ν. 2190/20 για την ημερομηνία από την οποία οι νέες μετοχές, που παραδίδονται στους μετόχους των συγχωνευομένων εταιριών, παρέχουν δικαίωμα στα κέρδη της απορροφούσας εταιρίας.

2) Στην έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων πρέπει να αναφέρεται (όχι αν η σχέση ανταλλαγής μετοχών αλλά αν το συμφωνηθέν αντίτιμο για την εξαγορά των μετοχών είναι δίκαιο και λογικό.

Για την εφαρμογή της εξαγοράς απαιτείται η έγκριση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων κάθε μιας από τις μετέχουσες στην εξαγορά εταιρίες, δηλαδή τόσο της εξαγοράζουσας, όσο και της ή των εξαγοραζομένων.

Η εξαγορά αποτελεί ουσιαστικά αγοροπωλησία που συντελείται μεταξύ εξαγοράζουσας και εξαγοραζόμενης, πρώτη αγοράζει και καταβάλλει το τίμημα αγοράς και η δεύτερη πωλεί το σύνολο της περιουσίας (ενεργητικό και υποχρεώσεις) και εισπράττει το τίμημα πωλήσεως. Διαφέρει συνεπώς από τους δύο άλλους τρόπους συγχωνεύσεως και απλώς ως προς τις συνέπειες εξομοιώνεται με αυτούς, προκειμένου να μεταβιβαστεί η εξαγοραζόμενη εταιρία σαν σύνολο στην εξαγοράζουσα, χωρίς να επέλθει το στάδιο εκκαθάρισης.

Είναι αδιάφορο πού βρήκε η εξαγοράζουσα εταιρία τα κεφάλαια που απαιτούνται για την εξαγορά. Αν δανείστηκε ή αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο ή ακόμη αν έναντι της αξίας της εξαγοραζόμενης περιουσίας, η εξαγοράζουσα έδωσε στους μετόχους της εξαγοραζόμενης πιστωτικούς τίτλους (ομολογίες, κ.λπ.) ή αντί για μετρητά μεταβίβασε άλλα περιουσιακά της στοιχεία (χρεόγραφα, γραμμάτια εισπρακτέα). Αρκεί να μην αύξησε το κεφάλαιο της η εξαγοράζουσα και να μην παρέδωσε τις νέες μετοχές της δικής της εκδόσεως στους μετόχους της εξαγοραζόμενης, έναντι της περιουσίας αυτής, γιατί τότε δεν έχουμε συγχώνευση με εξαγορά, αλλά συγχώνευση με απορρόφηση.

### *Διαδικασία εξαγοράς.*

Η διαδικασία για την εξαγορά από λειτουργούσα ανώνυμη εταιρία άλλης ή άλλων ανωνύμων εταιριών είναι η ίδια με τη διαδικασία που εφαρμόζεται στην απορρόφηση από ανώνυμη εταιρία άλλης ή άλλων Α.Ε.

#### *α) Κατάρτιση σχεδίου συμβάσεως αγοράς.*

Τα Διοικητικά Συμβούλια των εταιριών, που μετέχουν στην εξαγορά, συνεδριάζουν και καταρτίζουν έγγραφο σχέδιο συμβάσεως εξαγοράς (αντίστοιχο του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως άρθρο 69 § 1 Κ.Ν. 2190/20).

Το σχέδιο συμβάσεως εξαγοράς υποβάλλεται, μαζί με τα πρακτικά συνεδριάσεων των Διοικητικών Συμβουλίων και τα λοιπά δικαιολογητικά, στο Υπουργείο Εμπορίου ή στις Νομαρχίες που υπάγονται μετέχουσες στην εξαγορά εταιρίες, για να καταχωρηθούν στα οικεία Μητρώα Ανωνύμων Εταιριών (άρθρο 69 § 3 Κ.Ν. 2190/20). Σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ.

Μέσα σε δέκα ημέρες από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών του σχεδίου συμβάσεως εξαγοράς, πρέπει να δημοσιευθεί περίληψη του σχεδίου αυτού σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα (άρθρο 70 § 1 Κ.Ν. 2190/20).

#### *β) Εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των Α.Ε. που μετέχουν στη σύμβαση εξαγοράς.*

Κάθε μία από τις μετέχουσες στη σύμβαση εξαγοράς εταιρία υποβάλλει αρμοδίως αίτηση για τη συγκρότηση Επιτροπής Εμπειρογνομόνων που θα εκτιμήσει τα περιουσιακά της στοιχεία και θα συντάξει σχετική έκθεση (άρθρα 71 § 1 και 9 ΚΝ. 2190/20). Στην έκθεση αυτή θα περιλαμβάνονται

τα στοιχεία που απαιτεί η παράγραφος 2 του άρθρου 71 και ειδικά θα σημειώνεται αν το συμφωνηθέν για την εξαγορά τίμημα κρίνεται δίκαιο και λογικό.

γ) Εξασφάλιση πιστωτών.

Μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της περιλήψεως του σχεδίου συγχωνεύσεως σε μια οικονομική εφημερίδα, οι πιστωτές των συγχωνευομένων εταιριών έχουν δικαίωμα να ζητήσουν και να λβουν επαρκείς εγγυήσεις προς εξασφάλιση των απαιτήσεων τους. Μέσα στην ίδια προθεσμία υποβάλλονται και τυχόν αντιρρήσεις για τις παρεχόμενες εγγυήσεις. Σε περίπτωση διαφωνίας, τη λύση δίνει το δικαστήριο (άρθρο 70 § 2-3 Κ.Ν. 2190/20).

δ) Έγκριση της συμβάσεως εξαγοράς από τις γενικές συνελεύσεις των μετόχων.

Κάθε μία από τις μετέχουσες στην εξαγορά εταιρίες πραγματοποιεί γενική συνέλευση των μετόχων της, για να ληφθεί απόφαση εγκρίσεως του σχεδίου συμβάσεως εξαγοράς. Η γενική συνέλευση πρέπει να συνέλθει δύο μήνες μετά την καταχώρηση του σχεδίου συμβάσεως εξαγοράς στο Μητρώο Αωνύμων Εταιριών (άρθρα 69 § 3 και 72 ΚΝ. 2190/20).

ε) Υπογραφή συμβολαιογραφικού εγγράφου για τη σύμβαση εξαγοράς.

Μετά την έγκριση από τις γενικές συνελεύσεις της συμβάσεως εξαγοράς, καταρτίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου και υπογράφεται από τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα η πράξη εξαγοράς.

στ) Έγκριση εξαγοράς από το Υπουργείο Εμπορίου και δημοσιότητα αυτής.

Δύο αντίγραφα του συμβολαίου εξαγοράς υποβάλλονται στο Υπουργείο Εμπορίου ή τις αρμόδιες Νομαρχίες, που υπάγονται οι μετέχουσες στη σύμβαση εξαγοράς εταιρίες. Η αρμόδια Υπηρεσία ελέγχει και μετά από ενδεχόμενες διορθώσεις, κρίνει τη σύμβαση εξαγοράς.

Ακολουθεί η καταχώρηση στα Μητρώα Αωνύμων Εταιριών της διοικητικής αποφάσεως για την έγκριση της εξαγοράς. Σχετική ανακοίνωση για την επελεύουσα εξαγορά στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ζ) Αποτελέσματα εξαγοράς.

Από την ημερομηνία καταχωρήσεως στο Μητρώο Αωνύμων Εταιριών της εγκριτικής αποφάσεως της εξαγοράς επέρχονται αυτοδικαία και ταυτόχρονα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις εταιρίες που μετέχουν στη σύμβαση εξαγοράς, όσο και έναντι τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α) Η εξαγοράζουσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των εξαγοραζομένων εταιριών.

β) Οι εξαγοραζόμενες εταιρίες παύουν να υπάρχουν.

γ) Οι εκκρεμείς δίκες των εξαγοραζομένων εταιριών, που παύουν να υπάρχουν μετά την εξαγορά, συνεχίζονται αυτοδικαίως από την εξαγοράζουσα εταιρία ή κατ' αυτής, χωρίς καμία άλλη διατύπωση και χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης λόγω της εξαγοράς.

δ) Οι μετοχές της εξαγοραζόμενης εταιρίας, αφού καταβληθεί το συμφωνηθέν τίμημα, ακυρώνονται.

## ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ

### ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ "ΑΚΡΗΛ" Α.Ε. 30/4/2004

Ασώματα πάγια		Μετοχικό κεφάλαιο	40,000
μείον αποσβέσεις	4,666	Τακτικό αποθεματικό	10,000
Ενσώματα πάγια		Έκτακτο αποθεματικό	12,000
μείον αποσβέσεις	95,000	Αφορολόγητο αποθεματικό	20,000
Συμμετοχή στην "Κ"	10,000	Κέρδη εις νέον	11,500
Αποθέματα			
13,000		Αφορολόγητη κράτηση	2,000
Απαιτήσεις			
25,000		Προβλέψεις για αποζημιώσεις	7,200
Διαθέσιμα			
2,334		Προβλέψεις για επισφ απαιτήσ.	4,000
		Μακροπρόθεσμες υποχρ	8,000
		Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσ	19,300
		Υπεραξία εκτίμησης	16,000
<b>Σύνολο</b>	<b>150,000</b>	<b>Σύνολο</b>	<b>150,000</b>

Αποσβεσμένα ασώματα πάγια	1.000,00	
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια	30.000,00	
Ασώματα πάγια		1.000,00
Ενσώματα πάγια		30.000,00

Μεταφορά λογ αποσβέσεων των παγίων  
μόνο οι αποσβέσεις μέχρι 31/12/2003

"Ηρα" Α.Ε.	111.500,00	
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	7.200,00	
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	4.000,00	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.000,00	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	19.300,00	
Αποσβέσεις ασώματων παγίων	334,00	
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων	5.000,00	
Ασώματα πάγια		5.000,00
Ενσώματα πάγια		100.000,00
Συμμετοχή στην "Κ" Α.Ε.		10.000,00
Αποθέματα		13.000,00
Απαιτήσεις		25.000,00
Διαθέσιμα		2.334,00

Μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας στην  
εξαγοράζουσα εταιρία

Ταμείο	131.500,00	
"Ηρα" Α.Ε.		111.500,00
Κέρδος από πώληση της εταιρίας		20.000,00
Προς μεταφορά		
Κέρδος από πώληση εταιρίας	6.000,00	
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		6.000,00

Το κέρδος από πώληση επιχείρησης θεωρείται  
εισόδημα και φορολογείται  $20000 \cdot 30\% = 6000$

Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη Ταμείο	6.000,00	6.000,00
Μετοχικό κεφάλαιο	40.000,00	
Τακτικό αποθεματικό	10.000,00	
Έκτακτο αποθεματικό	12.000,00	
Αφορολόγητο αποθεματικό	20.000,00	
Κέρδη εις νέο	11.500,00	
Αφορολόγητη κράτηση Ν.Δ. 2175/52	2.000,00	
Υπεραξία εκτιμήσεως	16.000,00	
Κέρδη από πώληση εταιρίας Μέτοχοι (70%,30%)	14.000,00	125.500,00
Μέτοχοι	125.500,00	
Ταμείο		125.500,00
Εγγραφές κλεισίματος		
Ασώματα πάγια	5.000,00	
Ενσώματα πάγια	100.000,00	
Συμμετοχή στην "Κ" Α.Ε.	10.000,00	
Αποθέματα	13.000,00	
Απαιτήσεις	25.000,00	
Καταθέσεις προθεσμίας	2.334,00	
Υπεραξία επιχείρησης	20.000,00	
Προβλέψεις για αποζημ προσωπικού		7.200,00
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		4.000,00
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		8.000,00
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		19.300,00
Αποσβέσεις ασώματων παγίων		334,00
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων		5.000,00
'Ηρα" Α.Ε.		131.500,00
Απεικόνιση περιουσίας εξαγοραζόμενης εταιρίας		
'Ηρα" Α.Ε.	131.500,00	
Ταμείο		131.500,00
Καταβολή αντιτίμου εξαγοράς		

### **Έννοια της συγχωνεύσεως ανώνυμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας**

Σύμφωνα με τη διάταξη της § 2 του άρθρου 68 του ν. 2190/1920 «συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας είναι η πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε ανώνυμη εταιρία, την οποία συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης, στους μετόχους τους, μετοχών εκδιδόμενων από τη νέα εταιρία και, ενδεχομένως, ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των λυόμενων εταιριών, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών».

Από τη διάταξη αυτήν προκύπτει ότι συγχώνευση ανώνυμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας συντελείται όταν συντρέχουν τα ακόλουθα:

(α) Να υφίστανται κατά το χρόνο της συγχωνεύσεως δύο τουλάχιστον ανώνυμες εταιρίες οι οποίες λύνονται και, χωρίς να ακολουθήσουν το στάδιο της εκκαθάρισεως, μεταβιβάζουν το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις τους σε νέα ανώνυμη εταιρία την οποία ιδρύουν, και οι οποίες λυόμενες εταιρίες με τη συγχώνευση εξαφανίζονται ως ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα.

(β) Να δημιουργείται από τις εξαφανιζόμενες εταιρίες μια νέα ανώνυμη εταιρία στην οποία περιέρχονται τα περιουσιακά στοιχεία (ενεργητικό και υποχρεώσεις) των εταιριών αυτών, τις οποίες, δηλαδή, διαδέχεται στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις τους.

Ο νόμος δεν αξιώνει η νέα εταιρία να έχει τον αυτόν με τις εξαφανιζόμενες εταιρίες σκοπό, ούτε την αυτήν έδρα.

(γ) Η νέα εταιρία, έναντι της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των εξαφανιζόμενων εταιριών τα οποία αποκτά, πρέπει να δίνει στους μετόχους των εταιριών αυτών μετοχές εκδόσεως της.

Ο νόμος, όπως και στην περίπτωση της συγχωνεύσεως με απορρόφηση, προκειμένου να διευκολύνει στην αντιμετώπιση των διαφορών στις σχέσεις ανταλλαγής των μετοχών των εξαφανιζόμενων εταιριών και της νέας εταιρίας, επιτρέπει την καταβολή σε μετρητά των διαφορών στρωγυλοποιήσεως, θέτοντας και στην προκειμένη περίπτωση ανώτατο όριο στο χρηματικό ποσό που επιτρέπεται να καταβάλλεται.

### **Διατυπώσεις της συγχωνεύσεως ανώνυμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας**

Σύμφωνα με το άρθρο 80 του ν. 2170/1920:

«1. Τα άρθρα 69 έως και 77 εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 4α, και στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας. Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης σαν απορροφούμενες εταιρείες εννοούνται οι εταιρείες που εξαφανίζονται και σαν απορροφούσα εταιρεία εννοείται η νέα εταιρεία.

2. Το άρθρο 69 παρ. 2 περίπτ. α' εφαρμόζεται αναλόγως και για τη νέα εταιρεία.

3. Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης, μαζί με το καταστατικό της νέας εταιρείας, εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση κάθε μιας από τις εταιρείες που εξαφανίζονται».

Από τις διατάξεις του άρθρου αυτού προκύπτουν ειδικότερα τα εξής:

(α) Οι διατυπώσεις που απαιτούνται για τη συγχώνευση ανώνυμων εταιριών με απορρόφηση απαιτούνται επίσης και για τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας.

(β) Επειδή στη συγχώνευση της εξεταζόμενης μορφής συνιστάται νέα ανώνυμη εταιρία, έχει εφαρμογή το άρθρο 4α περί ακυρότητας της νέας εταιρίας με δικαστική απόφαση, εφόσον συντρέχει ένας από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο αυτό.

(γ) Σαν απορροφούμενες εταιρίες θεωρούνται οι εταιρίες που εξαφανίζονται και σαν απορροφούσα εταιρία θεωρείται η νέα εταιρία.

(δ) Το σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα στοιχεία που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 69 § 2 του ν. 2190/1920.

Ειδικότερα, η διάταξη του άρθρου 69 § 2 περιπτ. α' «εφαρμόζεται αναλόγως και για τη νέα εταιρία». Δηλαδή, στο σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως πρέπει να αναφέρεται η μορφή, η επωνυμία και η έδρα τόσο των εξαφανιζόμενων εταιριών όσο και της νέας εταιρίας που πρόκειται να συσταθεί.

Επίσης πρέπει να αναφέρεται ο αριθμός μητρώου των εξαφανιζόμενων εταιριών καθώς και στο Μητρώο ποιας Νομαρχίας (ή ενδεχομένως Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπ. Εμπορίου) θα υπάγεται η νέα εταιρία που θα συσταθεί.

(ε) Το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως, όπως και επί συγχωνεύσεως με απορρόφηση, εγκρίνεται από τις γενικές συνελεύσεις των μετόχων καθεμιάς εξαφανιζόμενης εταιρίας. Οι συνελεύσεις αυτές πρέπει να εγκρίνουν και ολόκληρο το καταστατικό της νέας εταιρίας (άρθρο 80 § 2).

Και σ' αυτή τη μορφή συγχωνεύσεως επέρχονται τα αποτελέσματα που προβλέπονται από το άρθρο 75 του ν. 2190/1920, δηλαδή όσα και επί απορροφήσεως εταιριών.

Για την ακυρότητα της συγχωνεύσεως ανώνυμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας ισχύει το άρθρο 77 του ν. 2190/1920.

#### **ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΜΕ ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΕΑΣ Α.Ε.**

<b>'ΑΚΡΗΛ" Α.Ε.</b>			
Ακίνητο	133.000,00	Υποχρεώσεις	
Μείον αποσβέσεις	3.000,00	Τράπεζες	96.000,00
		Ασφαλιστ	
Έπιπλα	20.000,00	Όργαν.	10.000,00
Μείον αποσβέσεις	2.000,00	Καθαρή θέση	200.000,00
Εμπορεύματα	80.000,00		
Πελάτες	46.000,00		
Χρηματικά διαθέσιμα	32.000,00		
Σύνολο	306.000,00	Σύνολο	306.000,00

<b>'ΗΡΑ" Α.Ε.</b>			
Έπιπλα	16.000,00	Αποθεματικά	822,00
Μείον αποσβέσεις	1.000,00	Προμηθευτές	10.177,00
Εμπορεύματα	60.000,00	Πιστωτές	6.000,00
Πελάτες	26.000,00	Ασφαλ Όργαν.	2.000,00
Χρηματικά διαθέσιμα	18.000,00	Καθαρή θέση	100.000,00
Σύνολο	119.000,00	Σύνολο	119.000,00

Η νέα Α.Ε. κάνει απογραφή έναρξης. Το άθροισμα των καθαρών θέσεων συγκροτεί το νέο μετοχικό κεφάλαιο της νέας εταιρίας (200000+100000=300000)

Οι εγγραφές συστάσεως έχουν ως εξής:

Χρεώστες διάφοροι Κεφάλαιο Κάλυψη αρχ μετ κεφαλαίου	300.000,00	300.000,00
Κτίρια	133.000,00	
Έπιπλα	20.000,00	
Εμπορεύματα	80.000,00	
Πελάτες	46.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα Ισολογισμός Εισφορά στη νέα ΑΕ των στοιχείων του ενεργητικού της "ΑΚΡΗΛ ΑΕ"	32.000,00	311.000,00
Έπιπλα	16.000,00	
Εμπορεύματα	60.000,00	
Πελάτες	26.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα Ισολογισμός Εισφορά στη νέα ΑΕ των στοιχείων του ενεργητικού της "ΗΡΑ ΑΕ"	18.000,00	120.000,00
Ισολογισμός Τράπεζες Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	111.000,00	96.000,00 10.000,00
Κτίρια		3.000,00
Έπιπλα αποσβεσμένα Εισφορά στη νέα ΑΕ των στοιχείων του παθητικού της "ΑΚΡΗΛ ΑΕ"		2.000,00
Ισολογισμός	20.000,00	
Αποθεματικά Προμηθευτές		822,07 10.177,93
Πιστωτές		6.000,00
Ασφαλ Οργανισμοί Έπιπλα αποσβ		2.000,00

		1.000,00
Εισφορά στη νέα ΑΕ των στοιχείων του παθητικού της "ΗΡΑ ΑΕ"		
Ισολογισμός ανοίγματος Μέτοχοι	300.000,00	300.000,00
Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο Καταβλημένο μετ κεφάλαιο Κλείσιμο λογαριασμών	300.000,00	300.000,00

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ

Λογαριασμοί	ΧρεωστΥπολ	ΠιστωτΥπολ
Κτίρια 133000		
Αποσβεσμενα κτίρια 3000 Έπιπλα 36000	130.000,00	
Αποσβεσμένα έπιπλα 3000	33.000,00	
Εμπορεύματα	140.000,00	
Πελάτες	72.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα (κατ οψ) Κεφάλαιο	50.000,00	300.000,00
Αποθεματικά		822,07
Προμηθευτές		10.177,93
Τράπεζες		96.000,00
Πιστωτές		6.000,00
Ασφαλιστ Οργανισμοί		12.000,00
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>425.000,00</b>	<b>425.000,00</b>

## ❖ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

### **Έννοια της συγχώνευσης των ανώνυμων εταιριών με απορρόφηση**

Στη συγχώνευση με απορρόφηση μια ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες (που καλούνται απορροφούμενες) διαλύονται, δεν ακολουθεί εκκαθάριση αυτών, παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα, και το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) μεταβιβάζεται σε άλλη υφιστάμενη εταιρία (που καλείται απορροφούσα), ενώ στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών δίνονται μετοχές της απορροφούσας και ενδεχομένως ένα ορισμένο χρηματικό ποσό.

Την έννοια της συγχώνευσης ανώνυμων εταιριών με απορρόφηση δίνει η διάταξη του άρθρου 68 § 2 του ν. 2190/1920, σύμφωνα με την οποία «συγχώνευση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρείες (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους τους μετοχών εκδιδόμενων από την απορροφούσα εταιρία και, ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών, την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών».

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι συγχώνευση ανώνυμων εταιριών με απορρόφηση συντελείται όταν συντρέχουν οι *ακόλουθες προϋποθέσεις*:

### **Να υφίσταται μια ανώνυμη εταιρία που αποκτά τις περιουσίες άλλης ή άλλων ανώνυμων εταιριών**

Πρέπει να υφίσταται μια ανώνυμη εταιρία η οποία να αποκτά κατά κυριότητα το σύνολο της περιουσίας μιας ή περισσότερων ανώνυμων εταιριών, η οποία ονομάζεται *απορροφούσα*. Η εταιρία αυτή πρέπει να υφίσταται κατά το χρόνο της συγχωνεύσεως για να υπάρχει αυτή η μορφή συγχωνεύσεως. Αν δεν υπάρχει ανώνυμη εταιρία και συνιστάται κατά τη συγχώνευση, έχουμε την άλλη μορφή συγχωνεύσεως, τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας.

Ευνόητο ότι η απορροφούσα εταιρία δυνατό να έχει τη μορφή άλλης εταιρίας λ.χ. να είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Στην περίπτωση όμως αυτή, δεν έχουν πλήρη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 68 έως 79 του ν. 2190/1920.

### **Να υφίστανται μια ή περισσότερες εταιρίες που εξαφανίζονται με τη συγχώνευση**

Κατά το χρόνο της συγχώνευσης, πρέπει να υφίστανται μια ή περισσότερες άλλες ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες λύνονται και, χωρίς να υπαχθούν σε εκκαθάριση, μεταβιβάζουν ολόκληρη την περιουσία τους στην απορροφούσα. Οι εταιρίες αυτές ονομάζονται *απορροφούμενες*.

Ο νόμος δεν αξιώνει οι απορροφούμενες εταιρίες να είναι ομοειδείς με την απορροφούσα ή να έχουν τα αυτά με εκείνη χαρακτηριστικά ή την αυτήν έδρα.

## **Να γίνεται μεταβίβαση στην απορροφούσα του συνόλου της περιουσίας καθεμιάς απορροφούμενης εταιρίας**

Οι απορροφούμενες εταιρίες πρέπει να μεταβιβάζουν στην απορροφούσα το σύνολο της περιουσίας τους, δηλ. ολόκληρο το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις τους, Δεν είναι δυνατό να απορροφηθεί τμήμα της εταιρίας και κατά το υπόλοιπο η εταιρία να εξακολουθεί να λειτουργεί. Αυτό ορίζεται ρητά στο νόμο, αλλά συνάγεται και από τις διατάξεις περί εκκαθαρίσεως, περί ισότητας των μετοχών, περί δικαιωμάτων των πιστωτών, διατάξεις που είναι τελείως ασυμβίβαστες με οποιαδήποτε έννοια τμηματικής απορροφήσεως.

## **Αύξηση του κεφαλαίου της απορροφούσας με έκδοση νέων μετοχών**

Η απορροφούσα εταιρία, έναντι της αξίας των περιουσιών των απορροφούμενων εταιριών που αποκτά, δίνει στους μετόχους των εταιριών αυτών νέες μετοχές εκδόσεως της. Δηλαδή, η απορροφούσα εταιρία οφείλει να αυξήσει το μετοχικό της κεφάλαιο και τις νέες μετοχές που θα εκδώσει να τις δώσει στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών. Δεν είναι νοητή απορρόφηση εταιρίας, χωρίς αύξηση του κεφαλαίου της απορροφούσας και παράδοση των νέων μετοχών στους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας.

## **Ενδεχόμενη καταβολή μετρητών στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών**

**Σε** πολλές περιπτώσεις οι μετοχές που εκδίδει η απορροφούσα για να τις ανταλλάξει με τις μετοχές της απορροφούμενης δε βρίσκονται σε ακέραη αντιστοιχία. Δηλαδή, μια μετοχή της απορροφούμενης ενδεχομένως να μην είναι ίση ή ακέραιο πολλαπλάσιο ή υποπολλαπλάσιο της νέας μετοχής που θα εκδώσει η απορροφούσα. Έτσι, η απορροφούσα είναι ενδεχόμενο να υποχρεωθεί, για τη στρογγυλοποίηση της αντιστοιχίας των μετοχών, να καταβάλει τη διαφορά σε μετρητά στους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας.

Ο νόμος προσδιορίζει αφενός το ανώτατο όριο των μετρητών και αφετέρου το ανώτατο όριο των μετρητών και της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που η απορροφούσα μπορεί να δώσει στους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας με τη διάταξη του άρθρου 68 § 2.

## **Διαδικασίες και διατυπώσεις της συγχωνεύσεως με απορρόφηση**

Η νέα νομοθεσία απαιτεί σειρά διατυπώσεων και ενεργειών για την πραγματοποίηση της απορροφήσεως εταιριών. *Την όλη διαδικασία, που ομολογουμένως είναι εξαντλητική, μπορούμε, για λόγους απλουστεύσεως, να τη διαχωρίσουμε στα ακόλουθα στάδια:*

**Στάδιο πρώτο:** Κατάρτιση έγγραφου σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως και Εκθέσεων των Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών για το σχέδιο αυτό:

Στο πρώτο στάδιο, που ακολουθεί τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις μεταξύ των προς συγχώνευση εταιριών, υπάγονται οι ακόλουθες ενέργειες:

(α) Τα Δ.Σ. των προς συγχώνευση εταιριών (απορροφούσας και απορροφούμενων) καταρτίζουν σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως, το ελάχιστον περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται από το νόμο.

(β) Το Δ.Σ. καθεμιάς από τις προς συγχώνευση εταιρίες καταρτίζει έκθεση επεξηγήσεως και δικαιολογήσεως από νομική και οικονομική άποψη του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως, η οποία υποβάλλεται στη γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρίας που θα αποφασίσει για τη συγχώνευση.

(γ) Το σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως και οι εκθέσεις των Δ.Σ. υποβάλλονται σε δημοσιότητα. Ειδικότερα:

— Το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως καταχωρείται στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρίες και περίληψη ανακοίνωση για την καταχώρηση αυτή δημοσιεύεται στο τεύχος Α.Ε. και ΕΠΕ της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

— Η έκθεση του Δ.Σ. καθεμιάς εταιρίας καταχωρείται μόνο στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών και δε δημοσιεύεται.

**Στάδιο δεύτερο:** Εκτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων των συγχωνευόμενων εταιριών από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων:

Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων αφενός μεν εκτιμά την αξία των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της απορροφούσας και των απορροφούμενων εταιριών και αφετέρου αποφαίνεται αν η σχέση ανταλλαγής των μετοχών απορροφούσας - απορροφούμενων είναι κατά τη γνώμη της δίκαιη και λογική και συντάσσει σχετική έκθεση.

**Στάδιο τρίτο:** Δημοσίευση του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως σε ημερήσια οικονομική εφημερίδα και παροχή εγγυήσεων στους πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών:

Το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως, μετά την καταχώρηση του στα Μητρώα Ανώνυμων Εταιριών των συγχωνευόμενων εταιριών, δημοσιεύεται σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα.

Μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση αυτή οι πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών έχουν δικαίωμα να ζητήσουν να πάρουν επαρκείς εγγυήσεις, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Οι αντιρρήσεις που τυχόν προβάλλουν οι πιστωτές κατά της συγχωνεύσεως εκδικάζονται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας οποιασδήποτε από τις αιτούσες εταιρίες.

**Στάδιο τέταρτο:** Πληροφόρηση των μετόχων σχετικά με το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως και την οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιριών:

Κάθε συγχωνευόμενη εταιρία θέτει στη διάθεση των μετόχων της τουλάχιστον το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως, τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τις Εκθέσεις Διαχειρίσεως του Δ.Σ. των τριών τελευταίων χρήσεων των εταιριών που συγχωνεύονται ή μια λογιστική κατάσταση. Η πληροφόρηση αυτή αποτελεί δικαίωμα των μετόχων και γίνεται ένα μήνα πριν από τη γενική συνέλευση της εταιρίας που θα αποφασίσει για τη συγχώνευση.

**Στάδιο πέμπτο:** Έγκριση του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως από τις γενικές συνελεύσεις των συγχωνευόμενων εταιριών:

Το σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως εγκρίνεται από καταστατική γενική συνέλευση καθεμιάς συγχωνευόμενης εταιρίας. Σε περίπτωση που το σχέδιο έχει τροποποιηθεί εξαιτίας της εκτιμήσεως της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων, οι γενικές συνελεύσεις εγκρίνουν το τροποποιημένο σχέδιο.

Στις ίδιες καταστατικές γενικές συνελεύσεις εγκρίνονται και οι αναγκαίες τροποποιήσεις (αύξηση κεφαλαίου κ.λπ.) των καταστατικών των εταιριών.

**Στάδιο έκτο:** Κατάρτιση συμβάσεως συγχωνεύσεως ενώπιον συμβολαιογράφου:

Καταρτίζεται η σύμβαση συγχωνεύσεως ενώπιον συμβολαιογράφου. Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο προσαρτούνται υπεύθυνες δηλώσεις του ν. 1599/1986 των Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών ότι δεν προβλήθηκαν από τους πιστωτές των εταιριών αντιρρήσεις ή αυτές που προβλήθηκαν έχουν ήδη επιλυθεί.

**Στάδιο έβδομο:** Έγκριση της συγχωνεύσεως από τον Υπουργό Εμπορίου και δημοσιότητα της συγχωνεύσεως:

Η πράξη της συγχωνεύσεως εγκρίνεται από τον Υπουργό Εμπορίου (αρμόδιο Νομάρχη) και παρέχεται μόνο αφού διαπιστωθεί ότι συντελέστηκαν νόμιμα όλες οι πράξεις και οι διατυπώσεις που επιβάλλει ο νόμος για την πραγματοποίηση της συγχωνεύσεως.

Οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων για τη συγχώνευση, η σύμβαση συγχωνεύσεως και η έγκριση του Υπουργού Εμπορίου υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει ο νόμος, δηλαδή:

— καταχώρηση στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρίες και

— δημοσίευση ανακοινώσεως.

Μετά το πέρας και των επτά (7) σταδίων που αναπτύξαμε παραπάνω, ολοκληρώνεται η διαδικασία της συγχωνεύσεως. Συγκεκριμένα η συγχώνευση ολοκληρώνεται και τα αποτελέσματα αυτής επέρχονται από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιριών της αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου με την οποία εγκρίνεται η συγχώνευση.

### **Αποτελέσματα συγχωνεύσεως**

Το άρθρο 75 του Κ.Ν. 2190/20, που προστέθηκε στο νόμο με το Π.Δ. 498/87, ορίζει ότι τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της διοικητικής αποφάσεως (του Υπουργού Εμπορίου ή του αρμόδιου Νομάρχη) περί εγκρίσεως της συμβάσεως συγχωνεύσεως. Καμιά άλλη διατύπωση δεν απαιτείται για την επέλευση των αποτελεσμάτων της συγχωνεύσεως, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρείες, όσο και έναντι των τρίτων.

Εφόσον τα επερχόμενα από τη συγχώνευση αποτελέσματα αφορούν όλες τις συγχωνευόμενες εταιρίες, είναι αυτονόητο ότι η εγκριτική απόφαση της συγχωνεύσεως πρέπει να καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες

και στην περίπτωση που αυτές ανήκουν σε διαφορετικές νομαρχίες, τόσο στο Μητρώο Α.Ε. της Νομαρχίας, στην οποία υπάγεται η απορροφούσα, όσο και στο Μητρώο Α.Ε. της Νομαρχίας της απορροφούμενης. Εξάλλου, τα συμφέροντα των τρίτων, τους οποίους, ασφαλώς, ενδιαφέρει η συγχώνευση, εξασφαλίζονται με τις διάφορες δημοσιεύσεις, που επιβάλλουν οι προαναφερθείσες διατάξεις στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και άλλα έντυπα. Να τονισθεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως επέρχονται από τη στιγμή της καταχώρησης της εγκριτικής αποφάσεως στο Μητρώο Α.Ε. και όχι από τη δημοσίευση αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η τελευταία είναι μια επικουρική ενέργεια δημοσιότητας της συγχωνεύσεως και αποβλέπει, προφανώς, στην ευρύτερη κοινοποίηση του γεγονότος για πληροφόρηση και προστασία του κοινού (τρίτων).

Επειδή, κατά το νόμο, τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως επέρχονται αυτοδίκαια, χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση, τυχόν παραλείψεις στη σύμβαση συγχωνεύσεως, που αφορούν τη μεταβίβαση κινητών πραγμάτων δεν επηρεάζουν αυτήν, ενώ για τα ακίνητα και όσα από τα κινητά απαιτεί ο νόμος ιδιαίτερες διατυπώσεις, αυτές πρέπει να τηρηθούν.

Τα αποτελέσματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 75, αφορούν: α) Τις συγχωνευόμενες εταιρίες, β) Τους μετόχους των συγχωνευομένων εταιριών, γ) Τους τρίτους (δανειστές, οφειλέτες, προσωπικό συγχωνευομένων εταιριών).

#### *Α) Αποτελέσματα συγχωνεύσεως για τις συγχωνευόμενες εταιρίες.*

Κατά την παράγραφο 1α του άρθρου 75, η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφούμενων εταιριών και η μεταβίβαση αυτή (της περιουσίας της ή των απορροφούμενων) εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή. Έτσι, η μεταβίβαση περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφούμενων εταιριών και μάλιστα ανεξάρτητα εάν στη σύμβαση (συμβόλαιο) συγχωνεύσεως γίνεται ειδικός λόγος. Όμως, κατά την § 3 του ίδιου άρθρου, οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ιδιαίτερες διατυπώσεις για τη μεταβίβαση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων (ακίνητα, αυτοκίνητα, πλοία κ.ά.) εφαρμόζονται και στην περίπτωση συγχωνεύσεως. Για τη μεταβίβαση ορισμένων δικαιωμάτων της απορροφούμενης εταιρίας μπορεί να απαιτηθεί και τροποποίηση σχετικού άρθρου του καταστατικού της απορροφούσας (όπως για τη μεταβίβαση της επωνυμίας, του διακριτικού τίτλου κ.λπ. της απορροφούμενης).

Μεταγραφή στο Υποθηκοφυλακείο για κάθε ακίνητο της απορροφούμενης, που εισφέρεται στην απορροφούσα, είναι απαραίτητη για τη μεταβίβαση της κυριότητας.

Καταχώρηση στο οικείο Μητρώο για κάθε πλοίο της απορροφούμενης που εισφέρεται είναι, επίσης, απαραίτητη.

Η ευθύνη της απορροφούσας εταιρίας προς τους δανειστές της απορροφούμενης δεν περιορίζεται μέχρι το ύψος της αξίας της μεταβιβαθείσας περιουσίας της τελευταίας, αλλά καταλαμβάνει ολόκληρη την περιουσία της απορροφούσας.

Οι εκκρεμείς δίκες της απορροφούμενης συνεχίζονται από την απορροφούσα, χωρίς άλλη διατύπωση και χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή (άρθρο 75 § 2).

Το τέλος της απορροφούσας εταιρίας επέρχεται από την κατά τα άνω καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. της εγκριτικής αποφάσεως της συγχωνεύσεως (άρθρο 75 § 1γ).

#### *Β) Αποτελέσματα συγχωνεύσεως για τους μετόχους των συγχωνευομένων εταιριών.*

Οι μέτοχοι της ή των απορροφούμενων εταιριών γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας (άρθρο 75 § 1β). Δηλαδή, χάνουν τα μετοχικά τους δικαιώματα στην απορροφούσα (που με τη συγχώνευση παύει να υφίσταται) και αποκτούν τα ανάλογα δικαιώματα ως μέτοχοι της απορροφούσας. Αυτό επιτυγχάνεται με την ανταλλαγή των τίτλων στην αναλογία που έχει καθορισθεί στη σύμβαση συγχωνεύσεως. Κάθε μέτοχος της απορροφούμενης εταιρίας

παραδίδει τις μετοχές αυτής που κατέχει (και οι οποίες ακυρώνονται) και λαμβάνει τις αναλογούσες μετοχές της απορροφούσας.

Οι μέτοχοι της απορροφούμενης εταιρίας μπορεί να έχουν μετοχές διαφόρων ειδών (ανώνυμες, ονομαστικές, προνομιούχες) τις οποίες θα ανταλλάξουν με μετοχές, που θα εκδόσει η απορροφούσα, ομοειδείς ή άλλου είδους. Αυτό είναι θέμα, το οποίο θα έχει ρυθμισθεί στη σύμβαση συγχωνεύσεως. Υπ' όψη, πάντως, η διάταξη της § 2 του άρθρου 72, κατά την οποία, εάν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, η απόφαση της γενικής συνελεύσεως για τη συγχώνευση μπορεί να εγκριθεί και από τις κατηγορίες μετόχων της ή των απορροφούμενων εταιριών, τα δικαιώματα των οποίων θίγονται από τη συγχώνευση. Έτσι, στους προνομιούχους μετόχους της απορροφούμενης πρέπει να δοθούν προνομιούχες με τα αυτά προνόμια μετοχές της απορροφούσας. Μπορούν να δοθούν στους προνομιούχους μετόχους κοινές μετοχές ή προνομιούχες με λιγότερα προνόμια, εφόσον το δεχθούν οι ίδιοι οι προνομιούχοι μέτοχοι σε ιδιαίτερη συνέλευση.

### *Γ) Αποτελέσματα συγχωνεύσεως για τους τρίτους.*

α) Δανειστές. Ένα από τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως είναι ότι από την τελείωση της οι πιστωτές της ή των απορροφούμενων εταιριών καθίστανται πιστωτές της απορροφούσας. Κατά τεκμήριο, η απορροφούσα εταιρία, μετά την απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων (της απορροφούμενης) και την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου (ενδεχομένως και με πρόσθετες εισφορές μετρητών κ.λπ.) γίνεται ισχυρότερη με συνέπεια να βελτιωθεί και η θέση των πιστωτών από πλευράς εξασφάλισης. Αυτό, όμως, μπορεί να μη συμβαίνει πάντοτε —όταν π.χ. όλες οι συγχωνευόμενες εταιρίες δεν έχουν τον βαθμό φερεγγυότητας. Για την περίπτωση αυτή, ο νόμος (άρθρο 70) προνόησε το δικαίωμα των πιστωτών να ζητήσουν καινά λάβουν επαρκείς εγγυήσεις. Το δικαίωμα αυτό το έχουν όλοι οι πιστωτές όλων των συγχωνευομένου εταιριών (απορροφούσας και απορροφούμενων).

β) Οι οφειλέτες των απορροφούμενων εταιριών καθίστανται οφειλέτες της απορροφούσας.

### *γ) Εργασιακές συμβάσεις με προσωπικό και τρίτους.*

Τόσο από τις σχετικές διατάξεις του εσωτερικού εργατικού δικαίου, όσο και από τις αντίστοιχες του κοινοτικού δικαίου (άρθρο 12 Τρίτης Οδηγίας ΕΟΚ, αλλά και τη νομολογία) η προστασία των δικαιωμάτων του προσωπικού των συγχωνευομένου εταιριών είναι πλήρης. Τα άρθρα 6 § 1 του Ν. 2112/20 και 9 § 1 του Β.Δ. 16/18.7.20 ορίζουν ότι η μεταβολή του προσώπου του εργοδότη, οπωσδήποτε επερχόμενη δεν επηρεάζει την εφαρμογή των υπέρ των εργατοϋπαλλήλων διατάξεων των νομοθετημάτων. Το Π.Δ. 527/88 όρισε με περισσότερη σαφήνεια, πως σε περίπτωση μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως (πώληση, εισφορά, μετατροπή, συγχώνευση, κληρονομική διαδοχή κ.λπ.) όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του αρχικού φορέα της επιχειρήσεως μεταβιβάζονται στο νέο φορέα (διάδοχο). Έτσι, το προσωπικό της απορροφούμενης εταιρίας συνεχίζει την εργασιακή σχέση του με το νέο εργοδότη (απορροφούσα εταιρία) και ο χρόνος προϋπηρεσίας του στην πρώτη συνυπολογίζεται για τις μισθολογικές αυξήσεις, τον υπολογισμό της αποζημιώσεως σε περίπτωση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας από την απορροφούσα κ.λπ.

Επίσης, διατηρούνται όλες οι συμβάσεις μισθώσεως έργου ή ανεξάρτητων υπηρεσιών που είχε συνάψει, η απορροφούμενη εταιρία με διάφορα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οι οποίες συνεχίζονται με την απορροφούσα.

### *Δ) Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου απορροφούσας εταιρίας.*

Όπως σημειώθηκε και σε άλλες θέσεις, με τη συγχώνευση «δι' απορρόφησης» επέρχεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρίας κατά το ποσό που

ρητώς αναφέρεται στη σύμβαση (συμβόλαιο) συγχωνεύσεως. Για το ποσό της αυξήσεως αυτής θα εκδοθούν νέες μετοχές, όπως αναφέρεται στην ίδια σύμβαση, οι οποίες θα δοθούν στους μετόχους της απορροφούμενης με ανταλλαγή των μετοχών της τελευταίας, που κατέχει ο κάθε μέτοχος.

Εφόσον, λοιπόν, έχουμε αύξηση κεφαλαίου της απορροφούσας, είναι ανάγκη να τηρηθούν οι προβλεπόμενες από το Κ.Ν. 2190/20 διαδικασίες, που είναι οι εξής:

α) Πιστοποίηση της καταβολής της αυξήσεως του κεφαλαίου (δηλαδή, της εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης) σε ειδική συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της απορροφούσας (άρθρο 11 Κ.Ν. 2190/20). Η συνεδρίαση αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός διμήνου από της τελειώσεως της συγχωνεύσεως (καταχωρήσεως στο Μητρώο Α.Ε. της εγκριτικής διοικητικής αποφάσεως).

β) Εντός της αυτής δίμηνης προθεσμίας, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της απορροφούσας υποχρεούται να υποβάλει στο Υπουργείο Εμπορίου ή την οικεία Νομαρχία αντίγραφο πρακτικού της άνω συνεδρίασεως.

γ) Δημοσίευση ανακοινώσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως για την καταχώρηση του πρακτικού συνεδρίασεως του Διοικητικού Συμβουλίου της απορροφούσας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών περί πιστοποίησης της καταβολής της αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας, που επήλθε με τη συγχώνευση.

#### *Ε) Ανταλλαγή μετοχών.*

Σε άλλη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της απορροφούσας, που πρέπει να συνέλθει μετά την τελείωση της συγχωνεύσεως και όσο το δυνατόν πιο σύντομα, θα καθορισθεί ο τόπος, ο χρόνος και ο τρόπος που θα γίνει η ανταλλαγή των μετοχών, όπου, δηλαδή, οι μέτοχοι της απορροφηθείσας εταιρίας θα προσκομίσουν τους τίτλους των μετοχών αυτής που κατέχουν και θα λάβουν τον αναλογούντα στον κάθε ένα αριθμό μετοχών της απορροφούσας.

Το πρακτικό της συνεδρίασεως αυτής του Δ.Σ. της απορροφούσας δεν υποβάλλεται σε καμιά δημοσιότητα.

### **Ακυρότητα της συγχωνεύσεως**

Με τις διατάξεις του άρθρου 77 του Κ.Ν. 2190/20, που προστέθηκε στο νόμο με το άρθρο 12 του Π.Δ. 498/87, γίνεται η αναγκαία προσαρμογή προς το άρθρο 22 § 1 της Τρίτης Οδηγίας ΕΟΚ σχετικά με την ακυρότητα της συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών.

#### **Λόγοι ακυρώσεως.**

Οι λόγοι ακυρώσεως συγχωνεύσεως Α.Ε. απαριθμούνται περιοριστικά από το νόμο και είναι μόνο δύο. Έτσι, η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου μόνο εάν:

α) Δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 74. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν πως οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων για τη συγχώνευση, η συμβολαιογραφική σύμβαση συγχωνεύσεως, στην οποία προσαρτάται και υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 ότι δεν προβλήθηκαν αντιρρήσεις από τους πιστωτές ή ότι οι αν υπήρξαν επιλύθηκαν και η εγκριτική απόφαση της συγχωνεύσεως υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

β) Αποδειχθεί ότι απόφαση της γενικής συνελεύσεως μιας από τις εταιρίες που συγχωνεύθηκαν και που ενέκρινε τη συγχώνευση είναι άκυρη ή ακυρώσιμη κατά τις διατάξεις των άρθρων 35α § 1 και 35β § 1. Οι διατάξεις αυτές ορίζουν ότι οι αποφάσεις της γενικής συνελεύσεως είναι άκυρες όταν: α) Ελήφθησαν κατά παράβαση των διατάξεων περί συγκροτήσεως ή περί απαρτίας και πλειοψηφίας των γενικών συνελεύσεων, β) Με το περιεχόμενο τους θίγουν διατάξεις του καταστατικού, που έχουν τεθεί για την προστασία των

δανειστών, γ) Απόφαση της γενικής συνελεύσεως με την οποία απορρίπτεται αίτηση παροχής πληροφοριών, στηριζόμενη στο νόμο ή το καταστατικό, μπορεί να ακυρωθεί από το δικαστήριο.

Να σημειωθεί, πάντως, η υπάρχουσα διαφορά στις παραπάνω διατάξεις, όταν συγκριθούν μεταξύ τους. Η ακυρότητα για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 77 πρέπει να κηρυχθεί από το δικαστήριο (σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση αυτού του άρθρου), ενώ η ακυρότητα του άρθρου 35α είναι αυτοδίκαιη.

Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρίες προθεσμία για την άρση των λόγων ακυρότητας της συγχωνεύσεως, όταν η άρση αυτή είναι εφικτή (άρθρο 77 § 3).

Η δικαστική απόφαση, που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχωνεύσεως υποβάλλεται στις διατυπώσεις του άρθρου 7β, δηλαδή, καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. του Υπουργείου Εμπορίου ή της αρμόδιας Νομαρχίας και δημοσίευση σχετικής ανακοινώσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 77 § 4).

#### *Άσκηση τριτανακοπής.*

Η τριτανακοπή κατά της αποφάσεως, που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχωνεύσεως, μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της δικαστικής αποφάσεως στις διατυπώσεις δημοσιότητας, όπως αυτές περιγράφονται ευθύς ανωτέρω (άρθρο 77 § 5).

Πότε η αγωγή για ακύρωση της συγχωνεύσεως είναι απαράδεκτη.

Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 77, η αγωγή για την ακύρωση της συγχωνεύσεως είναι απαράδεκτη αν:

α) Πέρασαν έξι μήνες από την ημερομηνία καταχωρήσεως στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της διοικητικής αποφάσεως που εγκρίνει τη συγχώνευση.

β) Έπαψαν να υπάρχουν οι λόγοι για τους οποίους θα μπορούσε να γίνει η ακύρωση.

#### *Υποχρεώσεις απορροφούσας στη μεταβατική περίοδο.*

Η κηρύσσουσα την ακυρότητα της συγχωνεύσεως δικαστική απόφαση δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος της απορροφούσας εταιρίας στην περίοδο που μεσολαβεί μεταξύ: α) Της ημερομηνίας καταχωρήσεως της εγκριτικής αποφάσεως της συγχωνεύσεως στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και (β) της υποβολής της αποφάσεως περί ακυρότητας της συγχωνεύσεως στη δημοσιότητα του άρθρου 7β. Η τελευταία περιλαμβάνει όχι μόνο καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε., αλλά και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 77 § 6).

Οι εταιρίες, που έλαβαν μέρος στη συγχώνευση, ευθύνονται «εις ολόκληρον» για τις υποχρεώσεις της απορροφούσας, (άρθρο 77 § 7).

### **ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ**

Οι Ανώνυμες Εταιρίες «ΑΚΡΗΛ ΑΕ» και «ΗΡΑ ΑΕ» συγχωνεύονται με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Η επιτροπή Εμπειρογνώμων του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20 έκανε την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευμένων εταιριών και συνέταξε την έκθεσή της με βάση ισολογισμούς της 31 Ιανουαρίου 2004.

**ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ "ΗΡΑ" ΑΕ**

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	Λογ. Αξίες	Εκτίμ. Επιτροπ	Διαφορές
<b>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</b>			
Κτίρια 180000			
μείον αποσβέσεις 60000	120.000,00	150.000,00	30.000,00
Έπιπλα 24000			
μείον αποσβέσεις 14000	10.000,00	6.000,00	-4.000,00
			-
Εμπορεύματα	180.000,00	175.000,00	5.000,00
Πελάτες	60.000,00	60.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα	18.000,00	18.000,00	
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>388.000,00</b>	<b>409.000,00</b>	<b>21.000,00</b>
<b>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</b>			
Ιδια κεφάλαια			
Μετοχικό Κεφάλαιο	50.000,00		
Αποθεματικά	28.000,00		
Τακτικό 6000			
Άλλα αποθεματικά 22000			
Κέρδη εις νέο 35000	113.000,00		
Προμηθευτές	100.000,00	100.000,00	
Τράπεζες	150.000,00	150.000,00	
Πιστωτές	25.000,00	25.000,00	
	275.000,00		
<b>ΣΥΝΟΛΟ (113000+275000)</b>	<b>388.000,00</b>		
Προβλέψεις 17000		6.200,00	6.200,00
		281.200,00	6.200,00

Η καθαρή θέση της «ΗΡΑ Α.Ε.» ανέρχεται, με βάση την εκτίμηση της Επιτροπής, σε 409,000-281,200=127,800.

**ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ**

30/4/2004 (τέλος συγχώνευσης)

Κτίρια	30.000,00	
Αποθεματικά-Διαφορές Αναπροσ. Προσαρμογή αξίας ακινήτων με την έκθ επιτροπής		30.000,00
Αποθεματικά-Διαφορές Αναπροσαρμογής	15.200,00	
Έπιπλα		4.000,00
Προβλέψεις		11.200,00
Διαφορές εκτίμησης της Επιτροπής		
Αποσβεσμένα Κτίρια	60.000,00	
Αποσβεσμένα Έπιπλα	14.000,00	
Κτίρια		60.000,00
Έπιπλα		14.000,00
Μεταφορά αποσβεσμένων αξιών		

στους κύριους λογ. Παγίων

Αποτελέσματα προς διάθεση		
Κέρδη προς διάθεση	2.000,00	
Τακτικό αποθεματικό		100,00
Υπόλοιπο κερδών εις νέον		1.100,00
Φόρος εισοδ. φορολογητέων κερδών		800,00
Εγγραφή διάθεσης καθ κερδών 1/1-30/4		
Ισολογισμός Κλεισίματος	420.000,00	
Κτίρια		150.000,00
Έπιπλα		6.000,00
Εμπορεύματα		175.000,00
Πελάτες		63.000,00
Χρηματικά διαθέσιμα		26.000,00
Μεταβίβαση στην απορροφούσα "ΑΚΡΗΛ"		
Κτίρια	3.000,00	
Έπιπλα	1.000,00	
Προμηθευτές	100.000,00	
Τράπεζες	150.000,00	
Πιστωτές	25.000,00	
Προβλέψεις	11.200,00	
Φόρος εισοδήματος κερδών	800,00	
Ισολογισμός Κλεισίματος		291.000,00
Μεταβίβαση στην απορροφούσα "ΑΚΡΗΛ"		
Κεφάλαιο	50.000,00	
Αποθεματικό	28.100,00	
Αποτελέσματα κερδών εις νέον	36.100,00	
Αποθεματικά-Διαφορές Αναπροσαρμογής	14.800,00	
Χρεώστες Διάφοροι		
Μέτοχοι		129.000,00
Μεταφορά των λογ καθ θέσης στους λογ των μετόχων		
Προς μεταφορά		
Συμμετοχές		
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχ Μετοχές "ΑΚΡΗΛ"	129.000,00	
Ισολογισμός		
Ισολογισμός κλεισίματος		129.000,00
Παραλαβή των νέων μετοχών της απορροφούσας για παράδοση στους μετόχους της απορροφούμενης		
Χρεώστες Διάφοροι		
Μέτοχοι	129.000,00	
Συμμετοχές		
Συμμετοχές σε συνδ επιχ. Μετοχές "ΑΚΡΗΛ"		129.000,00
Παράδοση των μετοχών της απορροφούσας στους μετ της απορρ/μενης		

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ

30/4/2004

Κτίρια	150.000,00	
Έπιπλα	6.000,00	
Εμπορεύματα	175.000,00	
Πελάτες	63.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα	26.000,00	
Ισολογισμός ανοίγματος		420.000,00
Απόκτηση στοιχείων ενεργητικού της απορροφούμενης "ΗΡΑ" Α.Ε.		
Ισολογισμός ανοίγματος	291.000,00	
Κτίρια Αποσβεσμένα		3.000,00
Έπιπλα Αποσβεσμένα		1.000,00
Προμηθευτές		100.000,00
Τράπεζες		150.000,00
Πιστωτές		25.000,00
Προβλέψεις		11.200,00
Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		800,00
Απόκτηση στοιχείων παθητικού της απορροφούμενης		
Χρεώστες διάφοροι		
Μέτοχοι	129.000,00	
Κεφάλαιο		
Καταβλημένο κεφάλαιο		129.000,00
Κάλυψη αυξήσεως μετ κεφ της "ΑΚΡΗΛ" λόγω απορρόφησης της "ΗΡΑ"		
Ισολογισμός ανοίγματος	129.000,00	
Μέτοχοι		129.000,00
Λογαριασμοί Πληροφ Χρεωστικοί		
Υπεραξία περιουσιακών στοιχείων "ΗΡΑ"	129.000,00	
Λογαριασμοί Πληροφ Πιστωτικοί		
Υπεραξία περιουσιακών στοιχείων "ΗΡΑ"		129.000,00
Εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων και εμφάνισή τους στην απορροφούσα		

## ❖ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ

Το άρθρο 78 του Κ.Ν. 2190/20 αναφέρεται στην απορρόφηση ανώνυμης εταιρίας από άλλη Α.Ε., που κατέχει το σύνολο των μετοχών της πρώτης και ορίζει ότι στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία των άρθρων 69-77, αλλά αρκετά *απλοποιημένη*. Η απλοποίηση αυτή στη διαδικασία της συγχωνεύσεως υπαγορεύεται, προφανώς, από το γεγονός ότι η κατέχουσα το 100% των μετοχών της απορροφούμενης έχει —ουσιαστικά— στην κυριότητα της το σύνολο της περιουσίας της τελευταίας, που το εμφανίζει στο λογαριασμό «18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις».

Σύμφωνα με τη διατύπωση της § 1 του άρθρου 78 «η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρίες μεταβιβάζουν, μετά από λύση τους, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) σε άλλη εταιρία, που κατέχει το σύνολο των μετοχών τους είτε η ίδια είτε δια μέσου προσώπων που κατέχουν τις μετοχές στο όνομα τους, αλλά για λογαριασμό της, υπόκειται στις διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 69 § 2 περιπτώσεις β', γ' και δ', 69 § 4, 71, 73 § 1 περιπτώσεις δ' και ε', 75 § 1 περίπτωση β' και 76».

Από την παραπάνω διάταξη προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Και εδώ πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση, αφού η απορροφούμενη εταιρία μεταβιβάζει το σύνολο της περιουσίας της στην απορροφούσα και λύεται (εξαφανίζεται) χωρίς να ακολουθήσει το στάδιο εκκαθαρίσεως.

β) Η διαδικασία που εφαρμόζεται είναι αυτή που προβλέπουν τα άρθρα 69-77 για τις περιπτώσεις συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών, γενικώς, αλλά με αρκετές εξαιρέσεις, που απλοποιούν πολύ τις σχετικές διατυπώσεις. Έτσι:

Στο Σχέδιο Συμβάσεως Συγχωνεύσεως δεν περιέχονται τα στοιχεία για τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών, για τις διατυπώσεις παραδόσεως των νέων μετοχών της απορροφούσας στους μετόχους της απορροφούμενης και για την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές αυτές παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας εταιρίας. Όλα αυτά τα στοιχεία παραλείπονται, γιατί περιττεύουν, αφού με την επερχόμενη συγχώνευση, η απορροφούσα εταιρία δεν αυξάνει το κεφάλαιο της και άρα δεν εκδίδονται νέες μετοχές (άρθρο 69 § 2 περιπτώσεις β', γ' και δ').

Επίσης, τα Δ. Συμβούλια των συγχωνευόμενων εταιριών δεν χρειάζεται να συντάξουν την προβλεπόμενη από το άρθρο 69 § 4 έκθεση, όπου δικαιολογείται από νομική και οικονομική άποψη η συγχώνευση και ειδικά η σχέση ανταλλαγής των μετοχών.

Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 71 και, συνεπώς, δεν γίνεται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών. Για να υπαχθεί, όμως, η πράξη της συγχωνεύσεως στις ευεργετικές διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 είναι αναγκαία η εκτίμηση της περιουσίας των απορροφού μένων εταιριών.

Δεν έχει αντικείμενο η διάταξη του άρθρου 75 § 1 περίπτωση β' που προβλέπει ότι οι μέτοχοι της απορροφούμενης εταιρίας γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας, αφού οι μετοχές της πρώτης ανήκουν, ήδη, κατά κυριότητα, στους μετόχους της δεύτερης (τυπικά ανήκουν στην απορροφούσα 100% ή σε πρόσωπα που τις κατέχουν για λογαριασμό της).

Τέλος, είναι χωρίς αντικείμενο και οι διατάξεις του άρθρου 76, που προβλέπουν ευθύνη των μελών του Δ. Συμβουλίου της απορροφούμενης εταιρίας και της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του άρθρου 71 έναντι των μετόχων της απορροφούμενης και τρίτων.

γ) Μπορεί να παραλειφθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 72 απόφαση της γενικής συνελεύσεως για έγκριση του σχεδίου συμβάσεως της συγχωνεύσεως (απορροφήσεως), εφόσον: 1) Η δημοσιότητα του Σ.Σ.Σ. πραγματοποιείται, από κάθε μία από τις

συγχωνευόμενες εταιρίες, ένα μήνα πριν την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως απορροφήσεως. 2) Όλοι οι μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας έχουν το δικαίωμα, ένα μήνα τουλάχιστον πριν την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως της απορροφήσεως, να λαμβάνουν γνώση, στην έδρα της απορροφούμενης εταιρίας, των εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 73 § 1 (δηλαδή, του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως και των ετησίων οικονομικών καταστάσεων και της εκθέσεως διαχειρίσεως του Δ. Συμβουλίου των τριών τελευταίων ετών).

### **Διαδικασία απορροφήσεως Α.Ε. από άλλη Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της απορροφούμενης**

*Α) Λήψη αποφάσεως για την απορρόφηση. Κατάρτιση Σχεδίου Συμβάσεως Συγχωνεύσεως.*

Όπως γίνεται σε όλες τις περιπτώσεις συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών, η όλη διαδικασία θα ξεκινήσει με αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων απορροφούσας και απορροφούμενης εταιρίας για την κατάρτιση του Σχεδίου Συμβάσεως Συγχωνεύσεως.

Το Σ.Σ.Σ. θα καταρτίσουν από κοινού τα Δ. Συμβούλια των συγχωνευόμενων εταιριών. Το σχέδιο αυτό θα είναι πιο απλό από εκείνο που καταρτίζεται στις κλασικές περιπτώσεις συγχωνεύσεως. Ο νόμος επιτρέπει να παραλειφθούν ορισμένα στοιχεία. Έκθεση Δ. Συμβουλίου κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, που να δικαιολογεί τη συγχώνευση, δεν είναι απαραίτητη (άρθρο 78 § 1).

*Β) Δημοσιότητα συγχωνεύσεως.*

Το Σχέδιο Συμβάσεως Συγχωνεύσεως υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας, που προβλέπει το άρθρο 7β, από κάθε μία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη γενική συνέλευση των μετόχων (κάθε εταιρίας) που καλείται να εγκρίνει το σχέδιο αυτό. Η δημοσιότητα περιλαμβάνει:

α) Υποβολή του Σ.Σ.Σ. και του πρακτικού του Δ. Συμβουλίου που το έχει εγκρίνει για καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. της Νομαρχίας ή του Υπουργείου Εμπορίου (όπου υπάγεται κάθε εταιρία).

β) Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σχετικής ανακοινώσεως.

γ) Επίσης, μέσα σε 10 ημέρες από την ολοκλήρωση των άνω διατυπώσεων δημοσιότητας (με τη φροντίδα των συγχωνευόμενων εταιριών) δημοσιεύεται περίληψη του Σ.Σ.Σ. σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα (άρθρο 70 § 1).

*Γ) Εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων συγχωνευόμενων εταιριών.*

Κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 78 § 1, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 71 που προβλέπει την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών από Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.

Η Διοίκηση, ωστόσο, έχει την άποψη ότι, όταν η συγχώνευση με απορρόφηση από Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της απορροφούμενης γίνεται και με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72, απαιτείται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.

*Δ) Εξασφάλιση πιστωτών. Ενημέρωση μετόχων*

Όλες οι διατυπώσεις, οι προβλεπόμενες από το άρθρο 70 για την παροχή εγγυήσεων στους πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών, τηρούνται και στην περίπτωση απορροφήσεως Α.Ε. από άλλη Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της.

Έτσι, μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα περιλήψεως του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως, οι πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών, των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν απ' αυτήν, έχουν το δικαίωμα να

ζητήσουν εγγυήσεις αν η οικονομική κατάσταση των συγχωνευομένων εταιριών καθιστά απαραίτητη την προστασία αυτή. Κάθε διαφορά που θα προκύψει στο θέμα αυτό παρέχει δικαίωμα στους ενδιαφερόμενους πιστωτές να προβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις κατά της συγχωνεύσεως. Έπειτα από αίτηση των συγχωνευομένων εταιριών, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει τη συγχώνευση παρά τις αντιρρήσεις.

Το άρθρο 73 επιτάσσει έναν τουλάχιστον μήνα πριν από τη γενική συνέλευση, που καλείται να εγκρίνει το σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως, κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα να ζητήσει, στην έδρα της εταιρίας, για πληροφόρηση του, διάφορα έγγραφα (σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως, ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, εκθέσεις Δ. Συμβουλίου κ.ά.).

*Ε) Έγκριση συμβάσεως συγχωνεύσεως από γ. συνελεύσεις.*

Κατ' αρχήν, απαιτείται να συγκληθεί γενική συνέλευση των μετόχων, κάθε μιας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, για την έγκριση της συγχωνεύσεως (άρθρο 72 § 1). Στην περίπτωση, όμως, απορροφήσεως Α.Ε. από άλλη Α.Ε. που κατέχει το 100% των μετοχών της απορροφούμενης, ο νόμος (άρθρο 78 § 2) επιτρέπει την παράλειψη των κατά τα άνω γενικών συνελεύσεων των συγχωνευομένων εταιριών, εφόσον: α) Η δημοσιότητα του Σ.Σ.Σ. που προβλέπεται στο άρθρο 69 § 3 (καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. και δημοσίευση σχετικής ανακοινώσεως στο Φ.Ε.Κ.)πραγματοποιηθεί, από κάθε μία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως απορροφήσεως, β) Όλοι οι μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας, τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως απορροφήσεως, έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση, στην έδρα της απορροφούμενης εταιρίας, των εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 73 § 1 (Σ.Σ.Σ., ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, εκθέσεις Δ. Συμβουλίου κ.λπ.).

*ΣΤ) Υπογραφή συμβολαιογραφικής πράξεως συγχωνεύσεως.*

Καταρτίζεται η σύμβαση συγχωνεύσεως ενώπιον συμβολαιογράφου και υπογράφεται από τους εκπροσώπους των εταιριών. Στο συμβόλαιο προσαρτώνται υπεύθυνες δηλώσεις του άρθρου 8 ν. 1599/1986 των Δ.Σ. ότι δεν προβλήθηκαν από τους πιστωτές των εταιριών αντιρρήσεις ή αυτές που υπήρξαν έχουν ήδη επιλυθεί.

*Ζ) Έγκριση συγχωνεύσεως από την Εποπτεύουσα Διοικητική Αρχή. Δημοσιότητα συγχωνεύσεως.*

Η έκδοση της διοικητικής αποφάσεως που εγκρίνει τη συγχώνευση θα γίνει από την Εποπτεύουσα την απορροφούσα εταιρεία Αρχή (Υπουργείο Εμπορίου ή αρμόδια Νομαρχία). Η δημοσιότητα της συγχωνεύσεως περιλαμβάνει: α) Καταχώρηση της εγκριτικής αποφάσεως στο Μητρώο Α.Ε. και β) Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σχετικής ανακοινώσεως.

Τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως επέρχονται από την ημερομηνία της καταχώρησης στο Μητρώο.

Για την ακυρότητα της συγχωνεύσεως ισχύει το άρθρο 77.

**ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ

Μέτοχοι	100.000,00	
"ΑΚΡΗΛ Α.Ε."		100.000,00

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ

Ασώματα πάγια	5.000,00	
Ενσώματα πάγια	100.000,00	
Συμμετοχή στην ΑΕ "Κ"	10.000,00	
Αποθέματα	13.000,00	
Απαιτήσεις	24.000,00	
Διαθέσιμα	2.334,00	
Μεταβατικοί λογαρ.	1.000,00	
Αφορολόγητη κράτηση		2.000,00
Προβλέψεις για αποζημιώσεις		7.200,00
Προβλέψεις για απαιτήσεις		4.000,00
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		8.000,00
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		18.500,00
Μεταβατικοί λογαρ.		800,00
Αποσβέσεις εξόδων εγκαταστ		334,00
Αποσβέσεις ενσωμάτων παγίων		5.000,00
Προς μεταφορά		
Τακτικό αποθεματικό		500,00
Αποθεματικό ν. 1262/82		9.000,00
"ΗΡΑ ΑΕ"		100.000,00
"ΗΡΑ ΑΕ"	100.000,00	
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες		
ΕΠΙΧ		90.000,00
Υπεραξία από τη συγχώνευση		10.000,00

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

### ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

#### ❖ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΕ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Ν. 2166/93

Με το Ν. 2166/93 ενισχύεται η ιδιωτική πρωτοβουλία για τη δημιουργία μεγάλων επιχειρήσεων ικανών να ανταποκριθούν στα ζητήματα που προκύπτουν από τη σύγχρονη τεχνική και οικονομική εξέλιξη (αύξηση παραγωγικότητας, μείωση του κόστους κλπ.). Αμέσως παρακάτω αναπτύσσεται με λεπτομέρεια ο Ν. 2166/93, με όλα τα οφέλη και τους περιορισμούς, που προκύπτουν από τις συγχωνεύσεις, τις απορροφήσεις κλπ. των επιχειρήσεων.

Όσες επιχειρήσεις συγχωνεύονται με βάση τα άρθρα 1 - 5 του Ν. 2166/93 έχουν ορισμένες *φορολογικές απαλλαγές*. Οι απαλλαγές αυτές που χαρακτηρίζονται από το Ν. 2166/93 και ως "φορολογικά κίνητρα ανάπτυξης" παρέχονται στις εξής *περιπτώσεις*:

α. Όταν συγχωνεύονται επιχειρήσεις, που είναι εγκαταστημένες στην Ελλάδα οποιασδήποτε μορφής και αντικειμένου εργασιών, σε ημεδαπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. Τα ίδια ισχύουν και όταν συγχωνεύονται αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/86 με σκοπό την ίδρυση νέου αστικού συνεταιρισμού του ίδιου νόμου (άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 2166/93, Εγκ. Υπ. Οικ. 1032610/13.3.96).

β. Όταν γίνεται απορρόφηση επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής και αντικειμένου εργασιών (π.χ. ατομική, Ο.Ε., Ε.Π.Ε. κλπ) από υφιστάμενη ημεδαπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. (άρθρο 1β Ν. 2166/93). Δηλαδή, είναι δυνατή η απορρόφηση, με βάση το Ν. 2166/93, επιχειρήσεων μόνο από υφιστάμενη Α.Ε. ή Ε.Π.Ε., η οποία έχει ήδη συντάξει τουλάχιστον έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, όπως πρέπει να συμβαίνει και με τις απορροφούμενες. Η εισφορά από λειτουργούσα επιχείρηση ενός ή περισσότερων κλάδων ή τμημάτων μπορεί να γίνει μόνο σε λειτουργούσα Α.Ε., η οποία επίσης πρέπει να έχει ήδη συντάξει τουλάχιστον έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (Εγκ. Υπ. Οικ. 1085968/26.7.96).

γ. Όταν συγχωνεύονται ανώνυμες εταιρίες σύμφωνα με τα άρθρα 68 παρ. 1 και 79 του Ν. 2190/20, δηλαδή είτε με απορρόφηση μιας ή περισσότερων Α.Ε. από υφιστάμενη Α.Ε., είτε με εξαγορά μιας ή περισσότερων Α.Ε. από υφιστάμενη Α.Ε.

δ. Όταν γίνεται διάσπαση ανώνυμων εταιριών σύμφωνα με το άρθρο 81 παρ. 1 του Ν. 2190/20, με την προϋπόθεση ότι οι διασπώμενες απορροφούνται μόνο από υφιστάμενες Α.Ε. (Εγκ. Υπ. Οικ. 1085968/26.7.96). Οι υφιστάμενες Α.Ε. καθώς και οι διασπώμενες Α. Ε. θα πρέπει να έχουν ήδη συντάξει τουλάχιστον από έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 2166/93).

ε. Όταν γίνεται εισφορά ενός ή περισσότερων κλάδων ή τμημάτων από μια επιχείρηση που λειτουργεί σε Α.Ε. που ήδη λειτουργεί και έχει συντάξει τουλάχιστον έναν ισολογισμό με 12μηνη ή υπερδωδεκάμηνη χρονική περίοδο. Δηλαδή, δεν είναι δυνατή π.χ. η εισφορά από λειτουργούσα Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. ενός ή περισσότερων κλάδων αυτής σε συνιστώμενη Α.Ε. αλλά μόνο σε λειτουργούσα, η οποία μάλιστα θα πρέπει να έχει ήδη συντάξει τουλάχιστον έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, προϋπόθεση που πρέπει να τηρείται και από την εισφέρουσα τον κλάδο (ή τους κλάδους) Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. (Εγκ. Υπ. Οικ. 1085968/πολ. 1216/26.7.96, άρθρο 7 Ν. 2386/96). Τα ίδια ισχύουν και σε περίπτωση εισφοράς,

σύμφωνα με το Ν. 2166/93, ενός ή περισσότερων τμημάτων Α.Ε. σε άλλη Α.Ε. (Εγκ. Υπ. Οικ. Πολ. 1216/96).

στ. Συγχώνευση αστικών συνεταιρισμών του Ν. 1667/86 με σκοπό την ίδρυση νέου αστικού συνεταιρισμού του ίδιου αυτού νόμου.

**Οι κυριότερες απαλλαγές** που προβλέπονται από το Ν. 2166/93 είναι οι εξής:

α) *Απαλλαγή από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων* για το εισφερόμενο κεφάλαιο από τις μετασημάτιζα με νέες επιχειρήσεις. Δηλαδή, σε περίπτωση συγχώνευσης Ο.Ε. ή Ε.Ε. κλπ. σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε., δεν οφείλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων, εφόσον δεν προκύπτει διαφορά κεφαλαίου. Αντίθετα, σε περίπτωση συγχώνευσης ατομικής επιχείρησης σε Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων στη διαφορά του κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. που προκύπτει από τη συγχώνευση της ατομικής επιχείρησης. Δηλαδή, σε περίπτωση συγχώνευσης το κεφάλαιο της τυχόν ατομικής επιχείρησης υπόκειται σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου 1%, όχι όμως και το εταιρικό κεφάλαιο της Ο.Ε., της Ε.Ε. κλπ. Η παραπάνω απαλλαγή από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου ισχύει σήμερα και για τις αντίστοιχες συγχωνεύσεις που γίνονται και με βάση τις γενικές διατάξεις (Εγκ. πολ. 1388/28.12.01).

β) *Απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων*. Η απαλλαγή αυτή καταλαμβάνει τα εισφερόμενα ακίνητα, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται ή απορροφούνται κατά το χρόνο που γίνεται ο μετασηματισμός και παρέχεται για όλα τα ακίνητα που ανήκουν στις επιχειρήσεις αυτές, άσχετα αν χρησιμοποιούνταν από τις ίδιες επιχειρήσεις ή ήταν μισθωμένα σε τρίτους κατά το χρόνο του μετασηματισμού (δηλαδή της συγχώνευσης ή απορρόφησης κλπ.).

γ) *Απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος* των μεταβιβαζόμενων αυτοκινήτων (Δ.Χ. ή Ι.Χ.).

Σε περίπτωση εισφοράς από λειτουργούσα Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. ενός ή περισσότερων κλάδων αυτής σε λειτουργούσα Α.Ε., *το μετοχικό κεφάλαιο μετά την εισφορά*, της εταιρίας που απορροφά τον κλάδο, δεν μπορεί να είναι μικρότερο μετά την εισφορά από το ποσό 300.000 € και το κεφάλαιο της εισφέρουσας τον κλάδο επιχείρησης δεν μπορεί να είναι μικρότερο μετά την εισφορά από το ελάχιστο όριο κεφαλαίου που είναι 18.000 € για τις Ε.Π.Ε. και 60.000 € για τις Α.Ε. (άρθρο 11 παρ. 9 Ν. 2579/98, Εγκ. πολ. 1286/00, πολ. 1106/01, άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 2948/01). Τα ίδια εφαρμόζονται και σε περίπτωση εισφοράς ενός ή περισσότερων τμημάτων Α.Ε. σε άλλη λειτουργούσα Α.Ε. Δηλαδή, και στην περίπτωση αυτή, το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. που απορρόφησε τον κλάδο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό 300.000 € (Υ. Α. 1038678/25.4.01) μετά την εισφορά και το κεφάλαιο της Α.Ε. που εισέφερε το τμήμα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό 60.000 €. επίσης μετά την εισφορά. Το κεφάλαιο της νέας εταιρίας, αν πρόκειται για Ε.Π.Ε., δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό 146.735 € (άρθρο 11 παρ. 8 Ν. 2579/98, Εγκ. πολ. 1286/6.12.00). Η συγχώνευση μπορεί ν' ακυρωθεί και να μην ολοκληρωθεί εφόσον το παραπάνω κατώτερο όριο κεφαλαίου δεν μπορεί να καλυφθεί.

Με την εφαρμογή του Ν. 2166/93 δεν θίγονται οι διατάξεις: α) του άρθρου 51 παρ. 1, 2, 3, 5 και 7 και των άρθρων 53 έως 55 του Ν. 3190/1995 "Περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης" και β) των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 8, του άρθρου 9 και των άρθρων 69 έως 89 του Κ.Ν. 2190/1920 "Περί ανωνύμων εταιριών", όπως ισχύουν, πλην των περιπτώσεων που ορίζονται ειδικά με τις διατάξεις του παρόντος (π.χ. μη αποτίμηση

των εισφερομένων περιουσιακών στοιχείων από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20 κλπ.).

Η ισχύς των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/1972 (ΦΕΚ Α'217) παρατείνεται από την ημερομηνία λήξης της μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002 (άρθρο 6 παρ. 11 Ν. 2873/00). Κατά το χρόνο ισχύος του Ν.Δ. 1297/1972 και προς το σκοπό μετασχηματισμού των, οι επιχειρήσεις μπορούν να επιλέξουν ή τη διαδικασία μετασχηματισμού του Ν.Δ. 1297/72 ή τη διαδικασία του παρόντος νόμου 2166/93.

Η εταιρία, που προέρχεται από τη συγχώνευση (απορρόφηση κλπ), υποχρεούται να κλείσει *την πρώτη διαχειριστική της περίοδο* στις 30.6 ή στις 31.12 του έτους μέσα στο οποίο έχει ολοκληρωθεί η συγχώνευση, εφόσον μία τουλάχιστον από τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται κατά το παρελθόν έκανε χρήση του δικαιώματος για υπερδωδεκάμηνη διαχειριστική περίοδο. Αν όμως καμία από τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται δεν είχε ασκήσει κατά το παρελθόν το δικαίωμα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου, τότε η πρώτη διαχειριστική περίοδος της νέας εταιρίας που προέρχεται από τη συγχώνευση μπορεί να έχει διάρκεια μέχρι 24 μήνες μετρούμενες από την ημερομηνία σύνταξης των ισολογισμών της συγχώνευσης που θεωρείται και ως ημερομηνία έναρξης της πρώτης διαχειριστικής περιόδου της νέας αυτής εταιρίας (φυσικά ή διαχειριστική περίοδος λήγει ή στις 31.12 ή στις 30.6). Δηλαδή, η εταιρία που απορροφά εξακολουθεί να υπάρχει ως απορροφούσα εταιρία και μετά την απορρόφηση, οπότε την ημέρα που λαμβάνεται ή απόφαση της απορρόφησης δεν συντάσσει ισολογισμό, αλλά κανονικά στο τέλος της χρήσης, φυσικά μαζί και με τα στοιχεία των άλλων επιχειρήσεων που απορροφά (Εγκ. Υπ. Οικ. 1055240/πολ. 1131/9.5.95).

#### **❖ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΕ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Ν.Δ. 1297/72**

α) Η υπεραξία που προκύπτει κατά τη συγχώνευση των επιχειρήσεων δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος (άρθρο 2 παρ. 1 Ν.Δ. 1297/72). Η υπεραξία προσδιορίζεται κατά την απογραφή των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται και εμφανίζεται υποχρεωτικά σε λογαριασμούς τάξης της εταιρίας που προέρχεται από τη συγχώνευση αυτή μέχρι το χρόνο διάλυσης της. Όταν διαλυθεί η εταιρία αυτή για οποιονδήποτε λόγο, τότε φορολογείται η υπεραξία αυτή (άρθρο 2 παρ. 2). Δηλαδή, κατά το χρόνο της διάλυσης της εταιρίας, η υπεραξία προσαυξάνει τα κέρδη αυτής και φορολογείται σύμφωνα με αυτά που ισχύουν για τη φορολογία εισοδήματος τον καιρό εκείνο που διαλύεται η εταιρία (Εγκ. Υπ. Οικ. 25/73).

Για να προσδιοριστεί η υπεραξία από τα πάγια στοιχεία που εισφέρονται κατά τη συγχώνευση των επιχειρήσεων, γίνεται υποχρεωτικά εκτίμηση αυτών από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/20. Η υπεραξία που προκύπτει από τη συγχώνευση των επιχειρήσεων απαλλάσσεται από το φόρο κατά το χρόνο της συγχώνευσης, είτε αυτή προέρχεται από εισφορά πάγιων στοιχείων, είτε από εμπορεύσιμα αγαθά (αδιακρίτως) (Στ. Ε. 1802/88).

β) Όταν γίνεται συγχώνευση επιχειρήσεων, τότε από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εισφέρουν οι επιχειρήσεις οι οποίες συγχωνεύονται αναγνωρίζεται προς έκπτωση ένα μέρος μόνο από τις ετήσιες αποσβέσεις: Η αναπόσβεστη αξία των πάγιων στοιχείων, που εισφέρονται από τη συγχώνευση των επιχειρήσεων στη νέα εταιρία, προσαυξάνεται με την υπεραξία που προκύπτει κατά τη συγχώνευση και αναλογεί στην αναπόσβεστη αυτή αξία (άρθρο 2 παρ. 3). Οι υπόλοιπες ετήσιες αποσβέσεις που αναλογούν στην αναπόσβεστη αξία των πάγιων στοιχείων που εισφέρονται, δεν αναγνωρίζονται φορολογικά προς έκπτωση από τα

ακαθάριστα έσοδα της αντίστοιχης χρήσης. Κατά συνέπεια, αν μια επιχείρηση υπολογίσει στη συνέχεια και αποσβέσεις πάνω στην υπεραξία που αναλογεί στην αξία του πάγιου περιουσιακού στοιχείου που έχει ήδη αποσβεστεί, τότε το ποσό των αποσβέσεων αυτών θα πρέπει να προστεθεί και να προσαυξήσει τα φορολογητέα κέρδη ως "λογιστική διαφορά" (Εγκ. Υπ. Οικ. 26/79).

Σε περίπτωση συγχώνευσης Α.Ε. με άλλη Α.Ε., η νέα Α.Ε. που προέρχεται από τη συγχώνευση αυτή δικαιούται να συνεχίσει την αφορολόγητη κράτηση, με την προϋπόθεση, ότι τηρεί ειδικό λογαριασμό στον οποίο θα πρέπει να εμφανίζεται στο εξής η κράτηση αυτή (Στ. Ε. 3486/86).

γ) Η εισφορά και μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων επιχειρήσεων καθώς και άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κλπ. απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου και δικαιώματος υπέρ οποιουδήποτε τρίτου. Η απαλλαγή αυτή ισχύει, εφόσον η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση θα χρησιμοποιήσει για τις ανάγκες της τουλάχιστον για 5 χρόνια τα εισφερόμενα ακίνητα (άρθρο 3 παρ. 1). Επιβάλλεται όμως φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων 1% πάνω στην προκύπτουσα υπεραξία κατά τη συγχώνευση (άρθρο 15 παρ. 14 Ν. 2166/93).

Κατά τη διάρκεια της 5ετίας, επιτρέπεται η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση: (α) να εκμισθώνει (ενοικιάζει σε τρίτους) τα ακίνητα, με την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το κύριο αντικείμενο των εργασιών της (Στ. Ε. 1497/89) και (β) να πουλάει τα ακίνητα με την προϋπόθεση ότι μέσα σε 2 έτη από την εκποίηση αυτή να αγοράζει άλλα καινούργια πάγια στοιχεία, ίσης τουλάχιστον αξίας, που θα τα χρησιμοποιεί για τις ανάγκες της. Μπορεί όμως η εταιρία αυτή, να χρησιμοποιήσει το ποσό που προέρχεται από την εκποίηση των ακινήτων, αντί για αγορά άλλων παγίων, σε εξόφληση οφειλών σε τράπεζες, στο Δημόσιο ή στο ΙΚΑ (άρθρο 3 παρ. 1β) Ν.Δ. 1297/72).

Για να μην καταβληθεί Φ.Μ.Α., θα πρέπει το πάγιο στοιχείο να χρησιμοποιούνταν τουλάχιστον για εύλογο χρονικό διάστημα και επιπλέον η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση αυτή θα πρέπει να το χρησιμοποιήσει τουλάχιστον για μία 5ετία που αρχίζει από την ημέρα της συγχώνευσης (χτ. Ε. 764/86 Υπ. Οικ. 1009146/90).

*Για να ισχύουν τα φορολογικά ευεργετήματα θα πρέπει:*

α) Η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση να έχει κατά την ημέρα της συγχώνευσης, ολοσχερώς καταβλημένο κεφάλαιο όχι κατώτερο από 300.000 € αν είναι Α.Ε. και όχι κατώτερο από 146.735 € αν είναι Ε.Π.Ε. (άρθρο 11 Ν. 2579/98, άρθρο 11 παρ. 1 Ν. 2948/01, Υ.Α. 103Β678/πολ. 1106/01).

β) Στις περιπτώσεις συγχώνευσης ατομικής επιχείρησης ή προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε. με Α.Ε., οι μετοχές της Α.Ε., που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου, θα πρέπει να είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολο τους και μη μεταβιβάσιμες κατά ποσοστό 75% του συνόλου τους για μια 5ετία από την ημερομηνία της συγχώνευσης, με εξαίρεση μόνο τις μετοχές που αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου από ανώνυμη εταιρία της οποίας οι μετοχές είναι ανώνυμες και γίνεται συγχώνευση ανώνυμων εταιριών ή συγχώνευση ανώνυμης εταιρίας με επιχείρηση οποιασδήποτε άλλης νομικής μορφής.

γ) Σε περίπτωση συγχώνευσης ατομικών επιχειρήσεων ή προσωπικών εταιριών με Ε.Π.Ε. και η νέα εταιρία που προκύπτει είναι Ε.Π.Ε., τότε τα εταιρικά μερίδια της Ε.Π.Ε., τα οποία αντιστοιχούν στην αξία του εισφερόμενου κεφαλαίου, θα πρέπει να

είναι μη μεταβιβάσιμα κατά ποσοστό 75% του συνόλου των για μια 5ετία μετρούμενη από την ημερομηνία της συγχώνευσης.

Σε περίπτωση που η νέα εταιρία η οποία προήλθε από συγχώνευση άλλων εταιριών διαλυθεί με οποιονδήποτε τρόπο *πριν από την πάροδο 5 ετών* από την συγχώνευση, τότε αυτή υποχρεούται να καταβάλλει το Φ.Μ.Α. και οποιοδήποτε άλλο φόρο ή τέλος χαρτοσήμου που δεν καταβλήθηκε στο Δημόσιο κατά το χρόνο της συγχώνευσης των επιχειρήσεων.

Στην περίπτωση αυτή *οι φόροι και τα τέλη* υπολογίζονται ως εξής:

α) Ο φόρος της υπεραξίας που δεν είχε καταβληθεί κατά τη συγχώνευση των επιχειρήσεων υπολογίζεται με βάση το συντελεστή που φορολογούνται τα κέρδη που δεν διανέμονται κατά το χρόνο διάλυσης της εταιρίας αυτής που προήλθε από συγχώνευση και

β) οι λοιποί φόροι και τα τέλη χαρτοσήμου κλπ. υπολογίζονται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά το χρόνο που έγινε η συγχώνευση των επιχειρήσεων.

Οι παραπάνω φόροι και τα τέλη καταβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. χωρίς προσαύξηση λόγω εκπροθέσμου με συμπλήρωση σχετικής έντυπης δήλωσης και μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη διάλυση της (άρθρο 5 παρ. 2).

Σε περίπτωση διάλυσης της συγχωνευόμενης εταιρίας για το σκοπό της περαιτέρω συγχώνευσης με άλλη επιχείρηση με σκοπό την ίδρυση Α.Ε., απαλλάσσεται η διάλυση αυτή από την καταβολή του φόρου, εφόσον οι μετοχές της νέας εταιρίας, οι οποίες αντιστοιχούν στην αξία του εισφερομένου κεφαλαίου θα είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολο τους και μη μεταβιβάσιμες κατά ποσοστό 75% του συνόλου αυτών για μια πενταετία από τη συγχώνευση (Στ. Ε. 3231/84)

Η εταιρία που προέρχεται από τη συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων (ή από απορρόφηση κλπ.) με βάση το Ν. 1297/72 ή το Ν. 2190/20, δεν μπορεί να έχει δικαίωμα υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής χρήσης *για την πρώτη μετά το μετασχηματισμό διαχειριστική περίοδο*, εφόσον το δικαίωμα αυτό έχει ασκηθεί στο παρελθόν από κάποια συγχωνευόμενη επιχείρηση.

Τα παρεχόμενα από το νομοθέτημα αυτό πλεονεκτήματα εφαρμόζονται και στις εξής περιπτώσεις:

1. Στην εισφορά από λειτουργούσα επιχείρηση ενός ή περισσότερων βιομηχανικών κλάδων σε λειτουργούσα ή συνιστώμενη ανώνυμη βιομηχανική εταιρία. Προϋπόθεση ότι το καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, μετά την εισφορά, της εταιρίας που απορροφά τον κλάδο ή της νέας εταιρίας που συστήνεται, θα είναι τουλάχιστον 300,000 €.

2. Στη συγχώνευση ή μετατροπή γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων. Τα ευεργετήματα των άρθρων 2 και 3 του Ν.Δ. 1297/72 εφαρμόζονται και στις κάθε είδους εταιριών στις οποίες μετέχουν γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις μόνο ή και η ΑΤΕ. Επίσης εφαρμόζονται στη διάλυσή τους που γίνεται είτε με σκοπό την εγγραφή των μελών σε άλλη όμοια οργάνωση, στην οποία μεταβιβάζονται τα περιουσιακά στοιχεία της διαλυθείσας οργάνωσης ή επιχείρησης, είτε λόγω περιέλευσης όλων των μερίδων των κοινοπρακτούντων σε μία απ' αυτές.

3. Στη συγχώνευση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων (πλην Α.Ε.) για τη δημιουργία βιομηχανικής ή βιοτεχνικής προσωπικής εταιρίας ή Ε.Π.Ε.

Το Ν.Δ. 1297/72 —σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση και την ερμηνευτική εγκύκλιο 25/1973— σκοπό έχει να ενισχύσει την τάση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για τη δημιουργία στη χώρα ισχυρών οικονομικών μονάδων, ικανών να ανταποκριθούν στα ποικίλα προβλήματα, τα οποία ανακύπτουν από την ταχύτατη σύγχρονη τεχνική και οικονομική εξέλιξη (αύξηση παραγωγής, μείωση κόστους, βελτίωση παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, ορθολογικότερη οργάνωση παραγωγής και διανομής προϊόντων κλπ.). Έτσι, με το νομοθέτημα αυτό παρέχονται διάφορα κίνητρα (φορολογικές διευκολύνσεις και απαλλαγές) στις επιχειρήσεις που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρία ή Ε.Π.Ε. (δηλαδή, σε μορφές ανώτερης και ισχυρότερης βαθμίδας).

## ❖ ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ

### ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Όπως αναπτύχθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια:

α) Η μετατροπή επιχειρήσεων σε ανώνυμη εταιρία και η συγχώνευση επιχειρήσεων σε ανώνυμη εταιρία μπορεί να γίνει είτε με βάση μόνο τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20 είτε με βάση τις διατάξεις του νόμου αυτού και τις διατάξεις ενός εκ των νομοθετημάτων Ν.Δ. 1297/72 ή Ν. 2166/93 (που παρέχουν διάφορες φοροαπαλλαγές και διευκολύνσεις).

β) Αντίστοιχα, η μετατροπή επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε. και η συγχώνευση επιχειρήσεων σε Ε.Π.Ε. μπορεί να γίνει είτε με βάση μόνο τις διατάξεις του Ν. 3190/55 είτε με βάση το νόμο αυτό και παράλληλη εφαρμογή των ευεργετικών διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93.

γ) Η διάσπαση μπορεί να εφαρμοσθεί μόνο σε ανώνυμες εταιρίες και γίνεται είτε μόνο με βάση τις διατάξεις των άρθρων 81-89 του Κ.Ν. 2190/20 είτε με βάση τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93. Οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 εφαρμόζονται και στη διάσπαση ανωνύμων εταιριών και τα περιουσιακά στοιχεία της διασπώμενης ανώνυμης εταιρίας εισφέρονται σε λειτουργούσες ή συνιστώμενες νέες ανώνυμες εταιρίες (άρθρο 22 § 11 Ν. 1828/89).

Με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 μπορούν να μετασχηματισθούν (τροποποιηθούν ή συγχωνευθούν σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.) μόνο ημεδαπές επιχειρήσεις.

Αντίθετα, με τις διατάξεις του Ν. 2166/93 μπορούν να μετασχηματισθούν επιχειρήσεις τόσο ημεδαπές όσο και αλλοδαπές (νοείται συγχώνευση ελληνικής επιχειρήσεως με υποκατάστημα αλλοδαπής ανώνυμης εταιρίας, που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, σε Α.Ε.).

Πρόσφατα, ψηφίσθηκε ο νόμος 2578/98 που παρέχει φορολογικά κίνητρα σε περίπτωση συγχωνεύσεως ή διασπάσεως ή εισφοράς ενεργητικού ή ανταλλαγής τίτλων μεταξύ εταιριών διαφορετικών κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Όπως αναφέρεται στην § 1 του άρθρου 1 του Ν. 2578/98, οι διατάξεις του νομοθετήματος αυτού αποτελούν εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της υπ' αριθ. 90/434/ΕΟΚ Οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς για τις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές τίτλων που αφορούν εταιρίες διαφορετικών κρατών-μελών.

### ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) διέπονται από τις διατάξεις του Ν. 2810/2000.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του νόμου αυτού, οι Α.Σ.Ο. διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

α) Σε πρωτοβάθμιες (αγροτικοί συνεταιρισμοί).

β) Σε δευτεροβάθμιες (ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων).

γ) Σε τριτοβάθμιες (κεντρικές συνεταιριστικές ενώσεις).

Ο ίδιος νόμος (άρθρο 32) περιλαμβάνει και διατάξεις που αφορούν τη σύσταση συνεταιριστικών εταιριών.

*Συγχωνεύσεις και μετατροπές Α.Σ.Ο.*

Περατέρω, ο νόμος 2810/2000 προβλέπει, στο άρθρο 21 αυτού, τη δυνατότητα και τη διαδικασία:

α) Συγχωνεύσεως δύο ή περισσότερων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων είτε με σύσταση νέας αγροτικής συνεταιριστικής οργανώσεως, στην οποία ενσωματώνονται οι συγχωνευόμενες, είτε με την απορρόφηση μιας ή περισσότερων υφισταμένων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων από άλλη, η οποία ήδη λειτουργεί.

Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις, που συγχωνεύονται κατά τα άνω, απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος κ.λπ. υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, που έχει σχέση με τη συγχώνευση, εκτός από το φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίου. Και οι κάθε είδους φορολογικές απαλλαγές και τα άλλα κίνητρα για την ενίσχυση των συγχωνεύσεων των Α.Σ.Ο. που θεσπίστηκαν και περιλαμβάνονται στο άρθρο 33 του Ν. 2169/93, εξακολουθούν να ισχύουν (άρθρο 21 §§ 9 και 10 Ν. 2810/2000).

β) Μετατροπής δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας αγροτικής συνεταιριστικής οργανώσεως σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. Για τη μετατροπή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20 ή του Ν. 3190/55 (άρθρο 21 §§ 11 και 12 Ν. 2810/2000).

Σύμφωνα με την παράγραφο 15 του άρθρου 35 του Ν. 2810/2000, διατάξεις που θεσπίζουν κίνητρα ή απαλλαγές οικονομικής, φορολογικής ή άλλης φύσεως για τη μετατροπή Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. ή τη μετατροπή άλλου νομικού τύπου εμπορικών εταιριών σε Ε.Π.Ε., ισχύουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τη μετατροπή δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας αγροτικής συνεταιριστικής οργανώσεως σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε., εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών ή εταιρικών τους μεριδίων, αντίστοιχα, εξακολουθεί να ανήκει στις Α.Σ.Ο.

### **Συνεταιριστικές Εταιρίες (Σ.Ε.)**

Το άρθρο 32 του Ν. 2810/2000 προβλέπεται δυνατότητα των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων κάθε βαθμίδας και των συνεταιριστικών εταιριών να συνιστούν μεταξύ τους ή και με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που εδρεύουν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ανώνυμες εταιρίες ή εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

#### *Κίνητρα για μετατροπή Α.Σ.Ο. σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.*

Σύμφωνα με την παράγραφο 15 του άρθρου 35 του Ν. 2810/2000 «Διατάξεις που θεσπίζουν κίνητρα ή απαλλαγές οικονομικής, φορολογικής ή άλλης φύσεως για τη μετατροπή εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμες εταιρίες ή τη μετατροπή άλλου νομικού τύπου εμπορικών εταιριών σε εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ισχύουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τη μετατροπή δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας Α.Σ.Ο. σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών ή εταιρικών τους μεριδίων, αντίστοιχα, εξακολουθεί να ανήκει στις Α.Σ.Ο., σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου αυτού».

### **Μείωση συντελεστών φορολογίας επί συγχωνεύσεως Α.Σ.Ο. κατ' άρθρο 9§4Ν. 2992/2002.**

Οι μειώσεις των συντελεστών φορολογίας για τους δυο πρώτους μετά τη συγχώνευση ισολογισμούς, κατά 10 και 5 ποσοστιαίες μονάδες, ισχύουν και:

α) Για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που απορροφούν άλλες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή προέρχονται από συγχώνευση τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 2810/2000.

β) Για τις συνεταιριστικές εταιρίες που προκύπτουν κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 32 του Ν. 2810/2000, εφόσον η απορροφούσα ή συνιστώμενη συνεταιριστική εταιρία έχει τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας.

Για την εφαρμογή των μειωμένων, κατά τα άνω, φορολογικών συντελεστών στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και στις ανώνυμες συνεταιριστικές εταιρίες πρέπει:.

α) Ο μετασχηματισμός να έχει ολοκληρωθεί στο διάστημα από 1/1/2002 μέχρι 31/12/2004.

β) Ο μετασχηματισμός να γίνει με τις οικείες σε κάθε περίπτωση διατάξεις του Ν. 2810/2000.

γ) Δεν εξετάζεται η σχέση (ποσοτική αναλογία) μεταξύ ιδίων κεφαλαίων απορροφούσας και απορροφούμενης συνεταιριστικής οργανώσεως ή εταιρίας (άρθρο 9 § 4 Ν. 2992/2002).

## **ΠΑΡΟΧΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

Με το νόμο 2940/2001 παρασχέθηκαν διάφορα αναπτυξιακά, φορολογικά και θεσμικά κίνητρα στις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού τομέα.

Το άρθρο 4 του νόμου αυτού, που αντικατάστησε το άρθρο 16 του Ν. 1418/84, περιλαμβάνει διατάξεις για το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και την επανέγκριση των εργοληπτικών επιχειρήσεων. Στην παράγραφο 17 του εν λόγω άρθρου διαλαμβάνονται τα εξής:

«17. Μέχρι την 31.12.2001 οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες σε οποιαδήποτε τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. υποχρεούνται είτε αυτοτελώς είτε ύστερα από συγχώνευση μεταξύ τους, μόνο με βάση τις διατάξεις του ν. 2166/1993 (ΦΕΚ137 Α') και του κ.ν. 2190/1920, να υποβάλουν αίτηση έκτακτης επανάκρισης για την κατάταξη τους στην αντίστοιχη κατηγορία και τάξη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος αυτός, τα προεδρικά διατάγματα και οι υπουργικές αποφάσεις που θα εκδοθούν με εξουσιοδότηση του. Εργοληπτικές επιχειρήσεις, που δεν υποβάλουν αίτηση μέσα στην προθεσμία αυτή, διαγράφονται αυτοδικαίως από το Μ.Ε.ΕΠ.».

Και παρακάτω στην παράγραφο 36 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι:

«36. Εργοληπτική επιχείρηση που υποβάλλει αίτηση και προέρχεται από συγχώνευση που έγινε με βάση τις διατάξεις του ν. 2166/1993 και του κ.ν. 2190/1920, δεν επιτρέπεται να καταταγεί σε τάξη της επιχείρησης ή των επιχειρήσεων με την ανώτερη αντίστοιχη τάξη, από αυτές που συγχωνεύθηκαν. Εξαιρούνται από την ανωτέρω διάταξη η σύσταση νέων εταιρειών για κατάταξη στις τάξεις Α2, πρώτη, δεύτερη και οι ανώνυμες εταιρίες που στελεχώνονται για κατάταξη στην τρίτη με ή χωρίς την εφαρμογή του Τύπου Κατάταξης, αν διαθέτουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις κατάταξης για τις τάξεις αυτές, και στην περίπτωση εφαρμογής του Τύπου Κατάταξης, αν συγκεντρώνουν την απαιτούμενη βαθμολογία».

Τέλος, με το άρθρο 7 του Ν. 2940/2001 παρέχονται αναπτυξιακά και φορολογικά κίνητρα στις εργοληπτικές επιχειρήσεις του Μ.Ε.ΕΠ. που λειτουργούν ως ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες έχουν προκύψει από συγχώνευση με τις διατάξεις του Ν. 2166/93.

Τα παρεχόμενα κίνητρα είναι:

α) Αναπτυξιακά:

Τα κίνητρα του Ν. 2601/98 παρέχονται στις ανωτέρω εργοληπτικές ανώνυμες εταιρίες για τον εκσυγχρονισμό των μηχανημάτων τους και του λοιπού εξοπλισμού τους (πλην μεταφορικών μέσων υλικών και προσωπικού), καθώς και για την εγκατάσταση συγχρόνων συστημάτων μηχανοργάνωσης και δημιουργίας ειδικών εργαστηρίων ελέγχου και ποιότητας.

β) Σχηματισμός ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού επενδύσεων.

Οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες και Ε.Π.Ε., που προέρχονται από μετασχηματισμούς άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93, εφόσον ο μετασχηματισμός ολοκληρώνεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2004, δικαιούνται να σχηματίσουν από τα αδιανέμητα κέρδη τους των χρήσεων 2002 έως 2005 (οικ. έτη 2003-2006), ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων του άρθρου 22 του Ν. 1828/89.

Οι προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος (άρθρο 9 § 7 Ν. 2992/2002) για να έχουν δικαίωμα οι ανωτέρω εταιρίες να σχηματίσουν αφορολόγητο αποθεματικό, είναι:

α) Ο μετασχηματισμός (μετατροπή, συγχώνευση) σε ανώνυμη εταιρεία ή Ε.Π.Ε. να έγινε με βάση τις σχετικές διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 ή του Ν. 2166/93 και να έχει ολοκληρωθεί μέχρι 31/12/2004.

β) Η εταιρία (Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.), που προέκυψε από το μετασχηματισμό, να έχει ελληνική ιθαγένεια.

γ) Η εταιρία (Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.), που προέκυψε από το μετασχηματισμό, να υπάγεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 2601/98, με εξαίρεση τις περιπτώσεις π' (εταιρίες διεθνούς εμπορίου) και ρ' (εμπορικές επιχειρήσεις), οι οποίες δεν έχουν το ευεργέτημα του σχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού επενδύσεων.

Να σημειωθεί ιδιαίτερα, ότι όλα τα παρεχόμενα, κίνητρα αφορούν τις ανώνυμες εταιρίες που προέρχονται από συγχώνευση αποκλειστικά με τις διατάξεις του Ν. 2166/93, όχι και του Ν.Δ. 1297/72.

#### **❖ ΠΑΡΟΧΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΣΤΙΣ Α.Ε. ΚΑΙ Ε.Π.Ε. ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Ν. 2992/2002**

Το άρθρο 9 του πρόσφατου νόμου 2992/2002 παρέχει ορισμένα φορολογικά κίνητρα για τη συγχώνευση εταιριών, οποιουδήποτε νομικού τύπου, σε ανώνυμη εταιρεία ή Ε.Π.Ε.

Κίνητρο μειωμένου φορολογικού συντελεστή.

Γίνεται διαχωρισμός, από τις διατάξεις του άρθρου 9, όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, στα οποία παρέχεται το κίνητρο του μειωμένου συντελεστή φορολογίας καθαρών κερδών ως εξής: α) Ανώνυμες εταιρίες μη εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, που προέρχονται από συγχώνευση ή απορροφούν άλλες εταιρίες, β) Ανώνυμες εταιρίες με μετοχές εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, που απορροφούν μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες εισαγμένες ή μη στο Χ.Α.Α. γ) Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) που απορροφούν άλλες Α.Σ.Ο. ή προέρχονται από συγχώνευση τους και συνεταιριστικές εταιρίες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρία. Στις α' και β' περιπτώσεις τα κίνητρα χορηγούνται στις από συγχώνευση προερχόμενες εταιρίες μόνον εφόσον αυτές έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρίας. Η περίπτωση γ' αφορά συγχωνεύσεις μόνο αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και συνεταιριστικών εταιριών.

Κίνητρα χορηγούνται, επίσης:

α) Στις Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που προέρχονται από μετασχηματισμό επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1-5 του Ν. 2166/93 ή του άρθρου 16 § 5 Ν. 2515/97 (δυνατότητα μεταφοράς ζημιών μετασχηματιζομένων επιχειρήσεων και συμψηφισμού τους με κέρδη της νέας εταιρίας).

β) Στις ημεδαπές Α.Ε. και Ε.Π.Ε. που προέρχονται από μετασχηματισμό άλλων επιχειρήσεων σύμφωνα με το Ν. 1297/72 και Ν.Δ. 2166/93 (δυνατότητα σχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού επενδύσεων).

*A) Ανώνυμες εταιρίες μη εισαγμένες στο ΧΑΑ.*

Οι ανώνυμες εταιρίες με μετοχές μη εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών εταιρίες, οποιασδήποτε νομικής μορφής, φορολογούνται για τα κέρδη που θα προκύψουν κατά τον πρώτο και δεύτερο μετά την ολοκλήρωση της συγχωνεύσεως ισολογισμό με μειωμένο συντελεστή ως εξής:

1) Τα κέρδη του πρώτου μετά τη συγχώνευση ισολογισμού φορολογούνται με συντελεστή μειωμένο κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες.

2) Τα κέρδη που προκύπτουν στο δεύτερο μετά τη συγχώνευση ισολογισμό φορολογούνται με συντελεστή μειωμένο κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες.

Η μείωση του φορολογικού συντελεστή κατά 10 ή 5 ποσοστιαίες μονάδες νοείται σε σχέση με τον ισχύοντα κατά το χρόνο υποβολής της οικείας δηλώσεως συντελεστή.

Σύμφωνα με τη διάταξη της § 1 του άρθρου 9, ο μειωμένος συντελεστής φορολογίας θα ισχύσει για τα κέρδη που θα παρουσιάσουν οι δύο πρώτοι μετά τη συγχώνευση ισολογισμοί. Ο πρώτος ισολογισμός της ανώνυμης εταιρίας που προήλθε μετά τη συγχώνευση μπορεί να αντιστοιχεί σε διαχειριστική περίοδο μικρότερη ή μεγαλύτερη του δωδεκαμήνου και μέχρι 24 μηνών (η ευχέρεια αυτή παρέχεται από τα άρθρα 26 § 1 Κ.Β.Σ. και 29 § 1 Ν. 2238/94).

*Απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις.*

Οι μειωμένοι κατά 10 και 5 ποσοστιαίες μονάδες συντελεστές φορολογίας των κερδών του πρώτου και δεύτερου, αντίστοιχα, ισολογισμού, που θα κλείσει η ανώνυμη εταιρία μετά την ολοκλήρωση της συγχωνεύσεως, ισχύουν εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να έχουν καταστεί συνδεδεμένες κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 42ε του Κ.Ν. 2190/20. β) Ο μετασχηματισμός (συγχώνευση) να έχει γίνει με τις διατάξεις του Ν.Δ. 297/72 ή του Ν. 2166/93 ή του άρθρου 16 του Ν. 2515/97 (που αναφέρεται στις συγχωνεύσεις πιστωτικών ιδρυμάτων).

γ) Σε περίπτωση που η συγχώνευση γίνεται με απορρόφηση, τα ίδια κεφάλαια κάθε μιας από τις απορροφούμενες εταιρίες πρέπει να ανέρχονται τουλάχιστον στο ένα πέμπτο (1/5) των ιδίων κεφαλαίων της απορροφούσας εταιρίας.

*B) Ανώνυμες εταιρίες εισαγμένες στο ΧΑΑ.*

Οι ανώνυμες εταιρίες που έχουν τις μετοχές τους εισαγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, οι οποίες απορροφούν μία ή περισσότερες ανώνυμες εταιρίες εισαγμένες ή όχι στο Χ.Α.Α. απολαμβάνουν του ευεργετήματος των μειωμένων φορολογικών συντελεστών, κατά 10 ή 5 ποσοστιαίες μονάδες, για τα κέρδη του πρώτου και δεύτερου μετά την απορρόφηση ισολογισμού τους (άρθρο 9 § 2 Ν.2992/2002).

*Προϋποθέσεις απαιτούμενες από το νόμο.*

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση της διατάξεως, για την εφαρμογή του ευεργετήματος των μειωμένων φορολογικών συντελεστών, απαιτείται να συντρέξουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Οι συγχωνευόμενες εταιρίες (απορροφούσα και απορροφούμενες) πρέπει να είναι όλες ανώνυμες εταιρίες, εκ των οποίων η απορροφούσα οποιαδήποτε εισαγμένη στο Χ.Α.Α.

β) Η συγχώνευση πρέπει να γίνει με απορρόφηση. Συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας δεν είναι νοητή, γιατί θα απωλεσθεί η ιδιότητα της εισαγμένης στο Χ.Α.Α. ανώνυμης εταιρίας, που με την ολοκλήρωση της συγχωνεύσεως θα παύσει να υπάρχει.

γ) Αν απορροφηθεί εταιρία με μετοχές εισαγμένες στο Χρημασθηριο Αξιών Αθηνών από άλλη ανώνυμη εταιρία, επίσης, εισαγμένη στο Χ.Α.Α., τα ίδια κεφάλαια κάθε εταιρίας που απορροφάται πρέπει να ανέρχονται τουλάχιστον στο ένα δέκατο (1/10) των ιδίων κεφαλαίων της απορροφούσας εταιρίας.

*Γ) Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και Εταιρίες.* Οι μειώσεις των συντελεστών φορολογίας για τους δύο πρώτους μετά τη συγχώνευση ισολογισμούς, κατά 10 και 5 ποσοστιαίες μονάδες, ισχύουν και:

α) Για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που απορροφούν άλλες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή προέρχονται από συγχώνευση τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 2810/2000.

β) Για τις συνεταιριστικές εταιρίες που προκύπτουν κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 32 του Ν. 2810/2000, εφόσον η απορροφούσα ή συνιστώμενη συνεταιριστική εταιρία έχει τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας.

Για την εφαρμογή των μειωμένων, κατά τα άνω, φορολογικών συντελεστών στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και στις ανώνυμες συνεταιριστικές εταιρίες πρέπει:

α) Ο μετασχηματισμός να έχει ολοκληρωθεί στο διάστημα από 1/1/2002 μέχρι 31/12/2004!

β) Ο μετασχηματισμός να γίνει με τις οικείες σε κάθε περίπτωση διατάξεις του Ν, 2810/2000.

γ) Δεν εξετάζεται η σχέση (ποσοτική αναλογία) μεταξύ ιδίων κεφαλαίων απορροφούσας και απορροφούμενης συνεταιριστικής οργανώσεως ή εταιρίας (βλ. άρθρο 9 §4Ν. 2992/2002).

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

### **❖ ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ**

Ο θεσμός της διασπάσεως ανώνυμων εταιριών εισάγεται για πρώτη φορά στη χώρα μας το 1987. Με το Π.Δ. 498/87 προστέθηκαν στον Κ.Ν. 2190/20 τα σχετικά με το θέμα αυτό άρθρα 81-89, που μετέφεραν στο ελληνικό δίκαιο τις διατάξεις της 6ης Οδηγίας της ΕΟΚ.

Απόσχιση κλάδου και εισφορά αυτού σε Α.Ε. ("

Εντούτοις, η έννοια της διασπάσεως επιχειρήσεων (και όχι ανώνυμων εταιριών) είχε προηγηθεί με άλλες διατάξεις. Το άρθρο 7 του Ν.Δ. 1297/72 προβλέπει την εισφορά από λειτουργούσα επιχείρηση τμημάτων ή κλάδων αυτής σε λειτουργούσα ή συνιστώμενη ανώνυμη εταιρία με την προϋπόθεση ότι το καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, μετά την εισφορά, της απορροφούσας τον κλάδο ή της συνιστώμενης νέας Α.Ε. δεν θα είναι κατώτερο των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) €.

### **Έννοια της διασπάσεως Α.Ε.**

Την έννοια της διασπάσεως ανώνυμης εταιρίας δίδει το άρθρο 81 του Κ.Ν. 2190/20, ως της πράξεως, κατά την οποία μια Α.Ε. (διασπώμενη), χωρίς να περάσει από το στάδιο της εκκαθαρίσεως και χωρίς να γίνει διανομή της περιουσίας της, λύεται και όλα τα περιουσιακά της στοιχεία (ενεργητικού και παθητικού) μεταβιβάζονται σε άλλες υφιστάμενες ή το πρώτον συνιστώμενες ανώνυμες εταιρίες (που καλούνται επωφελούμενες). Μετά την ολοκλήρωση της διασπάσεως, η διασπώμενη Α.Ε. παύει να υπάρχει.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο νόμος 2190/20 αναγνωρίζει και ρυθμίζει τη διάσπαση μόνο ανώνυμης εταιρίας.

Συνεπώς, ο θεσμός της διασπάσεως δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στις υπόλοιπες μορφές εμπορικών εταιριών (Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε.).

Οι λόγοι που οδηγούν ή και επιβάλλουν, τη διάσπαση μιας ανώνυμης εταιρίας μπορεί να είναι: α) Οι διαφωνίες μεταξύ των μετόχων, που πολλές φορές παραλύουν αξιολογες οικονομικές μονάδες. Αυτό συμβαίνει, κυρίως, στις λεγόμενες οικογενειακές Α.Ε., όπου, μετά το θάνατο ή την κατ' άλλο τρόπο απομάκρυνση του ιδρυτή της επιχείρησης, οι διάδοχοι του δεν κατορθώνουν να συνεργασθούν αποδοτικά, β) Η ανάγκη χωρισμού των διαφόρων τμημάτων ή κλάδων μιας μεγάλης ανώνυμης εταιρίας, που ελπίζεται ότι θα οδηγήσει στην καλύτερη οργάνωση της και τη βελτίωση της αποδοτικότητας της. Π.χ. μια ανώνυμη βιομηχανική και εμπορική εταιρεία, που παράγει απορρυπαντικά και τα προωθεί η ίδια στην αγορά, αποφασίζει τη διάσπαση της σε δύο Α.Ε., από τις οποίες η μία θα κρατήσει τον κλάδο της παραγωγής (βιομηχανική) και η άλλη θα αναλάβει τον κλάδο της διαθέσεως των προϊόντων της πρώτης (εμπορική). Μια άλλη Α.Ε. που έχει την έδρα της στην Αθήνα και δύο εργοστάσια παιχνιδιών, ένα στην Αθήνα και ένα στη Θεσσαλονίκη, προχωρεί στη διάσπαση της σε δύο εταιρείες, σε κάθε μια από τις οποίες θα υπάγεται ένα εργοστάσιο, για να πετύχει αποκέντρωση και αυτονομία των παραγωγικών μονάδων της.

## Τρόποι διασπάσεως.

Τα άρθρα 81-89 του ΚΝ. 2190/20 ακολουθούν, σχετικά με τη διάσπαση ανωνύμων εταιριών, την ίδια μεθόδευση, όπως και για την προβλεπόμενη από το νόμο αυτό συγχώνευση Α.Ε. Έτσι, διακρίνουν τις εξής περιπτώσεις διασπάσεως:

α) Διάσπαση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μια ανώνυμη εταιρία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως στους μετόχους της μετοχών εκδιδομένων από τις επωφελούμενες εταιρίες και, ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών στις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της διασπώμενης εταιρίας και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσεως της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρίας.

Στη μορφή αυτή της διασπάσεως υπάγεται και η περίπτωση κατά την οποία όλες οι μετοχές της διασπώμενης εταιρίας, που παρέχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων της, ανήκουν στις επωφελούμενες εταιρίες (άρθρο 87 Κ.Ν. 2190/20).

β) Διάσπαση με σύσταση νέων εταιριών είναι η πράξη με την οποία μια ανώνυμη εταιρία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει σε άλλες ανώνυμες εταιρίες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες) το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως στους μετόχους της μετοχών εκδιδομένων από τις επωφελούμενες εταιρίες και ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρίας και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσεως της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρίας.

β) Διάσπαση με απορρόφηση και με σύσταση νέων εταιριών είναι η πράξη με την οποία μια ανώνυμη εταιρία (διασπώμενη), η οποία λύεται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζει μερικώς σε άλλες υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες (επωφελούμενες με απορρόφηση) και μερικώς σε άλλες ανώνυμες εταιρίες που συνιστώνται ταυτόχρονα (επωφελούμενες με σύσταση) το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και παθητικό) έναντι αποδόσεως στους μετόχους της μετοχών εκδιδομένων από τις επωφελούμενες εταιρίες και, ενδεχομένως, καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους της διασπώμενης εταιρίας και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσεως της εισφερόμενης περιουσίας αυτής της εταιρίας.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων των περιπτώσεων διασπάσεως ανωνύμων εταιριών, ότι οι διασπώμενες εταιρίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσουν το στάδιο της εκκαθάρισεως. Φυσικά η διασπώμενη ανώνυμη εταιρία, σε κάθε περίπτωση, παύει να υπάρχει.

Να σημειωθεί, πάντως, ότι σύμφωνα με το άρθρο 81 του Κ.Ν. 2190/20, μία ανώνυμη εταιρία μπορεί να διασπασθεί μεταβιβάζοντας το σύνολο των περιουσιακών της στοιχείων σε άλλες ανώνυμες εταιρίες (επωφελούμενες) που λειτουργούν κατά το χρόνο της διασπάσεως ή τότε (επ' ευκαιρία της διασπάσεως) συνιστώνται.

*Διάσπαση με τον Κ.Ν. 2190/20 και το Ν.Δ. 1297/72.*

Η ίδια δυνατότητα υπάρχει και όταν η διάσπαση γίνεται με τη συνδρομή των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/72 (βλ. άρθρο 22 § Π Ν. 1828/89). Και στην περίπτωση αυτή, δηλαδή, γίνεται δεκτό, όπως τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται σε λειτουργούσες ήδη ή συνιστώμενες νέες ανώνυμες εταιρίες.

*Διάσπαση με τον Κ.Ν. 2190/20 και το Ν. 2166/93.*

Αντίθετα, εάν η διάσπαση πραγματοποιείται με βάση τις διατάξεις του Ν. 2166/93, απαιτείται όπως τα περιουσιακά στοιχεία της διασπώμενης απορροφηθούν μόνο από υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες, αλλιώς (εάν μεταξύ των επωφελούμενων υπάρχουν και νεοϊδρυόμενες Α.Ε.) δεν παρέχονται οι προβλεπόμενες από το νόμο φοροαπαλλαγές (άρθρο 1 Ν. 2166/93).

### ***Απόσχιση κλάδου και εισφορά αυτού σε Α.Ε.***

Η απόσχιση κλάδου ή τμήματος επιχειρήσεως και η εισφορά αυτού σε υφιστάμενη ή συνιστώμενη ανώνυμη εταιρία προβλέπεται από διάφορες διατάξεις, αλλά διαχωρίζεται σαφώς από τη διάσπαση Α.Ε.

Ως κλάδος νοείται το κομμάτι της επιχειρήσεως, το οποίο αποτελεί ανεξάρτητο λειτουργικό και οργανωτικά (ενίοτε και οικονομικά) σύνολο μέσα στα πλαίσια της επιχειρήσεως, χωρίς αυτό να καλύπτει το σύνολο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της μονάδας. Ως τμήμα νοείται μικρότερο, αυτοτελές οργανωτικά και λειτουργικά, κομμάτι της επιχείρησης. Το τμήμα, συνήθως είναι μέρος του κλάδου.

### ***Διαφορές ανάμεσα στη διάσπαση Α.Ε. και την απόσχιση κλάδου επιχειρήσεως και εισφοράς αυτού σε Α.Ε.***

Η διάσπαση εφαρμόζεται μόνο σε ανώνυμες εταιρίες, όπως λεπτομερώς ορίζεται στα άρθρα 81-89 του Κ.Ν. 2190/20. Ο θεσμός της διασπάσεως — με την έννοια των διατάξεων αυτών— δεν μπορεί να εφαρμοσθεί σε άλλου νομικού τύπου επιχειρήσεις (Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε. κ.λπ.). Η απόσχιση, αντίθετα, κλάδου ή τμήματος μπορεί να γίνει — με βάση τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72 (άρθρου 7)— από οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση (ατομική, προσωπική εταιρία, Ε.Π.Ε. κ.λπ.), αλλά για να τύχει των ευεργετημάτων του νόμου αυτού, πρέπει να εισφερθεί αποκλειστικά σε ανώνυμη εταιρία.

Στη διάσπαση, μια υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία διασπάται και λύεται, χωρίς εκκαθάριση, όλα δε τα περιουσιακά στοιχεία της (ενεργητικού και παθητικού) μεταβιβάζονται σε άλλες ανώνυμες εταιρίες. Η διασπώμενη εταιρία παύει να υπάρχει (εξαφανίζεται ως νομικό πρόσωπο). Στην απόσχιση κλάδου και εισφορά αυτού σε λειτουργούσα ή συνιστώμενη Α.Ε., η επιχείρηση, από την οποία αποσπάται ο κλάδος, εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί με τα υπόλοιπα παραγωγικά τμήματα αυτής.

### ***Υψος κεφαλαίου στη διάσπαση Α.Ε. ή απόσχισης κλάδου.***

α) Διάσπαση Α.Ε. Το κεφάλαιο των επωφελούμενων από τη διάσπαση ανωνύμων εταιριών, εφόσον η διάσπαση γίνεται με τις διατάξεις των άρθρων 15 του Ν. 2166/93, πρέπει, να ανέρχεται τουλάχιστον στα 300.000 € (βλ. απόφαση Υπ. Οικ. και Αναπτ. υπ' αριθ. 1038678/πολ. 1106/11.4.2001).

Τα ίδια ισχύουν και όταν η διάσπαση γίνεται με τις διατάξεις του Ν. 1297/72 σε συνδυασμό με το άρθρο 22 & 11 Ν. 1828/89. Και εδώ το κεφάλαιο κάθε επωφελούμενης ανώνυμης εταιρίας πρέπει να ανέρχεται σε 300.000 € (βλ. υπ. απόφαση 1038678/πολ. 1106/11.4.2001).

β) Σε περίπτωση αποσχίσεως κλάδου ή τμήματος από λειτουργούσα επιχείρηση οποιασδήποτε νομικής μορφής και εισφοράς αυτού σε λειτουργούσα ή συνιστώμενη ανώνυμη εταιρία το κεφάλαιο (μετά την εισφορά) της Α.Ε. που απορροφά τον κλάδο ή της νέας εταιρίας που συστήνεται δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 300,000 € και το κεφάλαιο της εταιρίας που εισφέρει τον κλάδο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 300,000 € προκειμένου για Α.Ε. και 146,735 € για Ε.Π.Ε. (βλ. άρθρο 7 §1 και 2 Ν.Δ. 1297/72).

## **Διαδικασία διασπάσεως Α.Ε.**

Οι διατάξεις για τη διάσπαση ανώνυμης εταιρίας περιλαμβάνονται (άρθρα 81-89) στο ΚΝ. 2190/20, που προστέθηκαν στο νόμο με τα άρθρα 14-17 του Π.Δ. 498/87.

Οι διατάξεις αυτές για τη διάσπαση ανώνυμης εταιρίας καθιερώνουν διαδικασία ανάλογη προς τη διαδικασία συγχωνεύσεως Α.Ε., στην οποία και παραπέμπουν, πολλές φορές ευθέως.

Ο θεσμός της διασπάσεως εφαρμόζεται μόνο σε ανώνυμες εταιρίες. Η εταιρία που διασπάται καλείται στο νόμο διασπώμενη, ενώ οι εταιρίες, στις οποίες μεταβιβάζεται η περιουσία αυτής, καλούνται επωφελούμενες.

Περίληπτικά, η διαδικασία διασπάσεως ανωνύμων εταιριών, για όλες τις περιπτώσεις, έχει ως εξής:

α) Σχέδιο συμβάσεως διασπάσεως. Έκθεση Δ.Σ. των συμμετεχουσών στη διάσπαση Α.Ε.

Τα διοικητικά συμβούλια των εταιριών, που συμμετέχουν στη διάσπαση, καταρτίζουν εγγράφως σχέδιο συμβάσεως διασπάσεως. Το ελάχιστο περιεχόμενο αυτού του σχεδίου ορίζεται στο άρθρο 82 του ΚΝ. 2190/20.

Το σχέδιο συμβάσεως διασπάσεως υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β, δηλαδή: α) Καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. της οικείας νομαρχίας από κάθε μια από τις εταιρίες που συμμετέχουν στη διάσπαση, β) Δημοσιεύεται σχετική ανακοίνωση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Το Δ. Συμβούλιο κάθε μιας εταιρίας από αυτές που συμμετέχουν στη διάσπαση συντάσσει έκθεση προς τη γενική συνέλευση των μετόχων, στην οποία επεξηγεί και αιτιολογεί και το κριτήριο κατανομής στους μετόχους της διασπώμενης εταιρίας των εκδιδομένων μετοχών των επωφελούμενων εταιριών (άρθρο 82 § 5 Κ.Ν. 2190/20).

β) Έκθεση Επιτροπής Εμπειρογνομόνων. Η επιτροπή αυτή, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κ.Ν. 2190/20 κατόπιν κοινής απήσεως όλων των εταιριών που μετέχουν στη διάσπαση, συντάσσει έκθεση προς τις γενικές συνελεύσεις των εταιριών αυτών. Στην έκθεση περιλαμβάνεται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των εταιριών που συμμετέχουν στη διάσπαση, εκφράζεται γνώμη για το σχέδιο συμβάσεως διασπάσεως και γενικά ακολουθούνται οι διατάξεις του άρθρου 71 του Κ.Ν. 2190/20, που εφαρμόζονται και εδώ αναλόγως.

γ) Δημοσίευση σχεδίου συμβάσεως διασπάσεως. Μέσα σε δέκα ημέρες από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας του σχεδίου συμβάσεως διασπάσεως (καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. κ.λπ.) πρέπει να δημοσιευθεί περίληψη του σχεδίου αυτού σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα. Τη δημοσίευση αυτή μπορεί να ακολουθήσουν μια σειρά ενέργειες που αποβλέπουν στην εξασφάλιση των πιστωτών (δικαίωμα αυτών να ζητήσουν και να λάβουν επαρκείς εγγυήσεις ή να προβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις). Όλα αυτά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 70 του Κ.Ν. 2190/20, που εφαρμόζονται και εδώ αναλόγως.

δ) Απόφαση γενικής συνελεύσεως. Μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω ενεργειών, συνέρχονται, ξεχωριστά, οι γενικές συνελεύσεις των μετόχων όλων των εταιριών που συμμετέχουν στη διάσπαση και εγκρίνουν το σχέδιο συμβάσεως της διασπάσεως, όπως αυτό έχει κατατεθεί στο Μητρώο Α.Ε. και ενδεχομένως έχει τροποποιηθεί από την εποπτεύουσα αρχή.

ε) Κατάρτιση συμβάσεως διασπάσεως. Η επόμενη ενέργεια είναι η κατάρτιση της συμβάσεως της διασπάσεως ενώπιον του συμβολαιογράφου. Στη σύμβαση περιλαμβάνονται και τα καταστατικά των ανωνύμων εταιριών που προκύπτουν από τη διάσπαση (επωφελούμενες εταιρίες). Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο συναρτώνται τόσο οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων, όσο και υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 ότι δεν προβλήθηκαν αντιρρήσεις των πιστωτών και ότι οι τυχόν προβληθείσες επιλύθηκαν.

στ) Έγκριση συμβάσεως διασπάσεως. Δυο κυρωμένα αντίγραφα του συμβολαιογραφικού εγγράφου διασπάσεως υποβάλλονται στην οικεία νομαρχία για την έκδοση της εγκριτικής αποφάσεως. Η έγκριση παρέχεται μετά από έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων και διατυπώσεων που ακολούθησαν οι εταιρίες που συμμετέχουν στη διάσπαση.

Η απόφαση της εποπτεύουσας αρχής που παρέχει την έγκριση για την ή τις προερχόμενες από τη διάσπαση εταιρίες υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/20: α) Καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. Η καταχώρηση γίνεται χωριστά στη μερίδα κάθε μιας από τις συμμετέχουσες στη διάσπαση εταιρίες, β) Δημοσιεύεται ανακοίνωση με τα κυριότερα στοιχεία της συμβάσεως διασπάσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για τη διαδικασία εγκρίσεως της πράξεως διασπάσεως ανώνυμης εταιρίας και των καταστατικών των επωφελούμενων εταιριών από την Εποπτεύουσα Αρχή.

### **Αποτελέσματα διασπάσεως. Ακυρότητα αυτής.**

Από τη χρονική στιγμή που καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. η απόφαση του νομάρχη περί της διασπάσεως (και όχι από τη δημοσίευση της σχετικής ανακοινώσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, που μπορεί και να καθυστερήσει) επέρχονται τα εξής αποτελέσματα:

α) Μεταβιβάζεται το σύνολο της περιουσίας (ενεργητικού και παθητικού) της διασπώμενης εταιρίας στις επωφελούμενες Α.Ε.

β) Οι μέτοχοι της διασπώμενης Α.Ε. γίνονται μέτοχοι μιας ή περισσοτέρων επωφελούμενων Α.Ε., σύμφωνα με την κατανομή που προβλέπεται στη σύμβαση διασπάσεως.

γ) Η διασπώμενη εταιρία παύει να υπάρχει.

δ) Οι εκκρεμείς δίκες της διασπώμενης συνεχίζονται αυτοδικαίως από τις επωφελούμενες εταιρίες.

Ακυρότητα της διασπάσεως κηρύσσεται με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου μόνον εάν: α) δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 74 περί δημοσιότητας (καταχώρηση συμβάσεως διασπάσεως στο Μητρώο Α.Ε. κ.λπ.) και β) η απόφαση γενικής συνελεύσεως είναι άκυρη ή ακυρώσιμη. Όσα ισχύουν για την ακυρότητα της συγχωνεύσεως ισχύουν και για την ακυρότητα της διασπάσεως (βλ. άρθρο 86 Κ.Ν. 2190/20).

#### *Φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%.*

Η πράξη της διασπάσεως ανώνυμης εταιρίας, αυτή καθαυτή, δεν υπόκειται στο φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίων, γιατί δεν απαριθμείται μεταξύ των υποκειμένων πράξεων, που αναφέρει το άρθρο 18 του Ν. 1676/86.

Όμως, ταυτόχρονα με τη διάσπαση, έχουμε μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της διασπώμενης σε υφιστάμενες ή συνιστώμενες ανώνυμες εταιρίες. Στην πρώτη περίπτωση συντελείται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των υφιστάμενων επωφελούμενων Α.Ε. Στη δεύτερη περίπτωση υπάρχει εισφορά (καταβολή) για το σχηματισμό του μετοχικού κεφαλαίου των συνιστώμενων επωφελούμενων εταιριών. Και οι δύο αυτές πράξεις (αύξηση - καταβολή μετοχικού κεφαλαίου) υπόκεινται στο φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίων του Ν. 1676/86, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1% στο σύνολο της αυξήσεως ή του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου εκάστης επωφελούμενης Α.Ε.

Επί διασπάσεως ανώνυμης εταιρίας για τον υπολογισμό του άνω φόρου, δεν θα αφαιρεθεί από τα μετοχικά κεφάλαια των επωφελούμενων Α.Ε. μέρος — κατ' αναλογία — του μετοχικού κεφαλαίου της διασπώμενης Α.Ε., όπως γίνεται επί συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών. Και τούτο, γιατί στη διάσπαση δεν μπορούν να εφαρμοσθούν ούτε κατ' αναλογίαν, τα ισχύοντα επί συγχωνεύσεως Α.Ε. σχετικά με το φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίων.

Διάσπαση Α.Ε. της οποίας οι μετοχές κατέχονται κατά 100% από τις επωφελούμενες Α.Ε. Στην περίπτωση αυτή, με τη διάσπαση της ανώνυμης εταιρίας,

δεν επέρχεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των επωφελομένων εταιριών και συνεπώς δεν τίθεται θέμα επιβολής φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίων.

### **Συμβολαιογραφική Πράξη Διασπάσεως**

Η πράξη της διασπάσεως ανώνυμης εταιρίας γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο υπογράφεται:

α) Στην περίπτωση διασπάσεως με απορρόφηση, όπου η διασπώμενη Α.Ε. μεταβιβάζει σε άλλες υφιστάμενες Α.Ε. το σύνολο της περιουσίας της, από τους νόμιμους εκπροσώπους όλων των συμμετεχουσών στη διάσπαση ανωνύμων εταιριών (διασπώμενης και επωφελομένων).

β) Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση διασπάσεως Α.Ε. με απορρόφηση και σύσταση νέων εταιριών.

γ) Στην περίπτωση διασπάσεως Α.Ε. με σύσταση αποκλειστικά νέων ανωνύμων εταιριών, όπου η περιουσία της διασπώμενης μεταβιβάζεται σε δύο ή περισσότερες εταιρίες, που συστήνονται ταυτόχρονα με την ολοκλήρωση της διασπάσεως, τότε τη συμβολαιογραφική πράξη υπογράφουν μόνο οι εκπρόσωποι της διασπώμενης Α.Ε.

Το συμβολαιογραφικό έγγραφο της πράξεως διασπάσεως περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

α) Τα στοιχεία των προσώπων που εμφανίστηκαν ενώπιον του συμβολαιογράφου για να υπογράψουν την πράξη διασπάσεως ως νόμιμοι εκπρόσωποι της διασπώμενης εταιρίας και των επωφελομένων εταιριών, καθώς και τα έγγραφα νομιμοποίησεως αυτών.

β) Το ιστορικό της διασπώμενης εταιρίας, δηλ. σύσταση με αριθμό ιδρυτικού συμβολαίου και ΦΕΚ, στο οποίο δημοσιεύθηκε η ανακοίνωση συστάσεως, όλες οι τροποποιήσεις του καταστατικού και τα ΦΕΚ, στα οποία δημοσιεύθηκαν αυτές και, τέλος, το ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε το τελευταίο (ισχύον) Δ. Συμβούλιο.

γ) Τις αποφάσεις, κατά χρονολογική σειρά, που ελήφθησαν σε συνεδριάσεις του Δ. Συμβουλίου και σε Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων της εταιρίας, για τη διάσπαση αυτής, τον τρόπο διασπάσεως και τον αριθμό των επωφελομένων εταιριών, το χρόνο συντάξεως του ισολογισμού μετασηματισμού, την παροχή εξουσιοδοτήσεως στα πρόσωπα που θα συντάξουν το Σχέδιο Διασπάσεως και την Έκθεση που αιτιολογεί τη διάσπαση, καθώς και στα πρόσωπα που θα υπογράψουν την πράξη διασπάσεως. Επίσης, περιλαμβάνεται η έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20.

δ) Αναφέρονται ακόμα: i) Το ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε η ανακοίνωση της διασπάσεως, που έστειλε η Εποπτεύουσα Αρχή (Νομαρχία) και ii) Η ημερήσια οικονομική εφημερίδα, στην οποία δημοσιεύθηκε περίληψη του Σχεδίου Διασπάσεως. Επιπροσθέτως, αναφέρεται ο αριθμός και η ημερομηνία καταθέσεως του Σχεδίου Διασπάσεως και των λοιπών εγγράφων στο Μητρώο Α.Ε.

ε) Εάν προβλήθηκαν αντιρρήσεις από τους πιστωτές της διασπώμενης εταιρίας, καθώς και πώς επιλύθηκαν αυτές ή τι εγγυήσεις παρασχέθηκαν σε αυτούς, αναφέρεται, επίσης στο κείμενο της συμβολαιογραφικής πράξεως. Εάν δεν υπήρξαν τέτοιες αντιδράσεις, επισυνάπτεται σχετική υπεύθυνη δήλωση (Ν. 1599/86), που υπογράφουν οι εξουσιοδοτημένοι εκπρόσωποι της διασπώμενης Α.Ε.

στ) Επί πλέον, αναφέρεται η Γενική Συνέλευση των μετόχων της διασπώμενης, που συνήλθε μετά από όλες τις παραπάνω σημειούμενες ενέργειες και ενέκρινε:

1) Το Σχέδιο Διασπάσεως. 2) Την παροχή εξουσιοδοτήσεως σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα που θα υπογράψουν τη συμβολαιογραφική πράξη διασπάσεως. 3) Την απαλλαγή των μελών του Δ. Συμβουλίου και των Ελεγκτών της διασπώμενης εταιρίας από κάθε ευθύνη για το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία ενάρξεως της τελευταίας εταιρικής χρήσεως μέχρι την ημερομηνία συνεδριάσεως της εν λόγω Γ. Συνελεύσεως.

ζ) Εάν οι επωφελούμενες από τη διάσπαση εταιρίες δεν ιδρύονται με την πράξη διασπάσεως, αλλά είναι ήδη λειτουργούσες, θα κάμουν και αυτές γενικές συνελεύσεις των μετόχων τους, που θα εγκρίνουν το Σχέδιο Διασπάσεως και τη συναφή απορρόφηση των αναλογούντων σε κάθε μία περιουσιακών στοιχείων της διασπώμενης. Στο συμβόλαιο αναφέρονται και αυτές οι γενικές συνελεύσεις.

η) Στο συμβόλαιο θα περιληφθεί και ολόκληρο το κείμενο της εκθέσεως της Επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20.

ι) Εάν οι επωφελούμενες εταιρίες είναι νεοϊδρυόμενες, στο συμβόλαιο θα περιληφθούν και τα καταστατικά αυτών.

Στο τέλος του συμβολαιογραφικού εγγράφου περιλαμβάνονται διάφορες ρήτρες για τη μεταβίβαση των ακινήτων κι άλλων στοιχείων, όπου απαιτείται η τήρηση ιδιαίτερων διατυπώσεων, για τις διατάξεις βάση των οποίων γίνεται η διάσπαση για την παράσταση δικηγόρου, για τα έξοδα του συμβολαίου κλπ.

## ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΣΠΑΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

### Εγγραφές μεταβίβασης στις επωφελούμενες

Ισολογισμός			
Ισολογισμός κλεισίματος			216.400,00
Επωφελούμενες	A	B	
Οικόπεδα	10.000,00		
Εργοστάσιο	38.000,00		
Μηχανήματα	26.000,00		
Μεταφορικά μέσα	6.000,00	6.000,00	
Έπιπλα	5.000,00	3.000,00	
Προϊόντα		28.000,00	
Πρώτες ύλες	26.000,00		
Πελάτες	17.000,00		
Παραγγελίες στο εξωτερικό	5.000,00		
Χρηματικά διαθέσιμα	6.000,00	12.000,00	
Ζημίες	20.000,00	8.400,00	
	159.000,00	57.400,00	
Εδαφικές εκτάσεις			10.000,00
Κτίρια			38.000,00
Μηχανήματα			26.000,00
Μεταφορικά μέσα			12.000,00
Έπιπλα			8.000,00
Προϊόντα			28.000,00
Πρώτες ύλες			26.000,00
Πελάτες			17.000,00
Παραγγελίες στο εξωτερικό			5.000,00
Χρηματικά διαθέσιμα			18.000,00
ταμείο		2.500,00	

κατ.όψεως	4.500,00	
κατ προθεσμίας	11.000,00	
Αποτελέσματα εις νέον Ζημία προηγ. Χρήσεων		28.400,00
Εγγραφή μεταφοράς στοιχείων ενεργητικού της διασπώμενης στις επωφελούμενες		

Επωφελούμενες	A	B	
Κεφάλαιο	65.000,00	35.000,00	100.000,00
Αποθεματικά	6.800,00		6.800,00
Προμηθευτές	40.000,00		40.000,00
Τράπεζες			61.000,00
ΕΤΕ Δάνειο	41.000,00		
Τρ Πίστεως Δάνειο		20.000,00	
Υποχρεώσεις από φόρους	1.200,00	2.400,00	3.600,00
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	5.000,00		5.000,00
	159.000,00	57.400,00	
Ισολογισμός Ισολογισμός κλεισίματος			216.400,00
Εγγραφή μεταφοράς στοιχείων παθητικού της διασπώμενης στις επωφελούμενες			

**Συγκεντρωτικές εγγραφές μεταφοράς των πράξεων που διενήργησε η διασπώμενη κατά το μεταβατικό στάδιο από την επόμενη του ισολ μέχρι την μέρα που τελείωσε η διάσπαση.**

Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο	9.440,00	
Πωλήσεις εμπορευμάτων		8.000,00
Υποχρεώσεις από φόρους Φ.Π.Α.		1.440,00
Πώληση προϊόντων		
Πελάτες	5.900,00	
Πωλήσεις εμπορευμάτων		5.000,00
Υποχρεώσεις από φόρους Φ.Π.Α.		900,00
Πώληση προϊόντων		

Τράπεζες		
ΕΤΕ Δάνειο	3.200,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		
Καταθέσεις όψεως		3.200,00
Εξόφληση ληξιπρόθεσμης δόσης		
Τράπεζες		
Τράπεζα Πίστεως	2.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο		2.000,00
Εξόφληση ληξιπροθ δόσης δανείου		
Πρώτες & βοηθ ύλες	600,00	
Υποχρεώσεις από φόρους		
ΦΠΑ	48,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο		648,00
Αγορά διαφορών		

**Εγγραφές μεταφοράς των πράξεων της μεταβατικής περιόδου στις επωφελούμενες εταιρίες:**

Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο	648,00	
Καταθέσεις όψεως	3.200,00	
Τράπεζες		
ΕΤΕ Δάνειο		3.200,00
Πρώτες ύλες		600,00
Υποχρεώσεις από φόρους		
ΦΠΑ		48,00
Συγκεντρωτική εγγραφή στην επωφελούμενη Α'		
Πωλήσεις εμπορευμάτων	13.000,00	
Υποχρεώσεις από φόρους		
ΦΠΑ	2.340,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο	2.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		
Ταμείο		9.440,00
Πελάτες		
Τράπεζες		
Τρ Δάνειο Πίστεως		2.000,00
Συγκεντρωτική εγγραφή μεταβατικής περιόδου της Β'		

**Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία των επωφελομένων Α.Ε.**

Χρεώστες διάφοροι		
Μέτοχοι	65.000,00	
Κεφάλαιο		

Οφειλόμενο μετ κεφάλαιο		65.000,00
Κάλυψη αυξήσεως μετ κεφαλαίου		
Εδαφικές εκτάσεις		
Οικόπεδο	10.000,00	
Κτίρια		
Εργοστάσιο	38.000,00	
Μηχανήματα	26.000,00	
Μεταφορικά μέσα	6.000,00	
Έπιπλα	5.000,00	
Πρώτες ύλες	26.000,00	
Πελάτες	17.000,00	
Παραγγελίες στο εξωτερικό	5.000,00	
Χρηματικά διαθέσιμα	6.000,00	
Αποτελέσματα εις νέον		
Ζημίες προηγ χρήσεων	20.000,00	
Ισολογισμός		
Ισολογισμός ανοίγματος		159.000,00
Εγγραφή εισφοράς περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού από τη διασπώμενη εταιρία		
Ισολογισμός		
Ισολογισμός ανοίγματος	159.000,00	
Χρεώστες διάφοροι		
Μέτοχοι		65.000,00
Αποθεματικά		
Διαφορές προσαρμογής		6.800,00
Προμηθευτές		40.000,00
Τράπεζες		
ΕΤΕ Δάνειο		41.000,00
Υποχρεώσεις από φόρους		1.200,00
Ασφαλιστικοί οργανισμοί		5.000,00
Εγγραφή εισφοράς στοιχείων παθητικού διασπώμενης.		
Τράπεζες		
ΕΤΕ Δάνειο	3.200,00	
Πρώτες ύλες	600,00	
Υποχρεώσεις από φόρους	48,00	
Χρηματικά διαθέσιμα		3.848,00
Συγκεντρωτική εγγραφή πράξεων μεταβατικής περιόδου για την Α'		

Ανάλογες θα είναι οι εγγραφές που θα γίνουν στην  
επωφελούμενη Β'





## **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:**

- 📖 Φορολογία ανώνυμων εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης  
Τόμος 1<sup>ος</sup>  
Νικόλαος Τότσης, Χρήστος Τότσης  
Εκδοτικός οίκος «ΠΑΜΙΣΟΣ»
- 📖 Λογιστική εταιριών  
Βασίλειος Σαρσέντης, Αναστάσιος Παπαναστασάτος  
Εκδόσεις Interbooks
- 📖 Λογιστική εμπορικών εταιριών  
Κωσταντίνος Καρδακάρης  
Εκδόσεις Interbooks
- 📖 Αφορολόγητα αποθεματικά, Επιχορηγήσεις – Μετατάξεις, Μετατροπές – Συγχωνεύσεις,  
Λύσεις και Εκκαθαρίσεις επιχειρήσεων στην πράξη  
Δημήτρης Ι. Καραγιάννης
- 📖 Εμπορικό Δίκαιο  
Γ. Κ. Σφακιανός  
Έκδοση Ι,  
Εκδόσεις Interbooks
- 📖 Η λογιστική στις εταιρικές επιχειρήσεις  
Δικαίος Καούνης  
Έκδοση Β
- 📖 Εκτίμηση αξίας επιχειρήσεως, Συγχωνεύσεις και Μετατροπές εταιριών  
(από άποψη νομική, φορολογική, λογιστική)  
Εμμανουήλ Ι. Σακέλλης
- 📖 Λογιστική εταιριών  
Σ. Γεωργουδάκης
- 📖 Προσωπικές εταιρίες – Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης – Κοινοπραξίες  
Μιλτιάδης Κ. Λεοντάρης  
Εκδόσεις Παμισός
- 📖 Συγχωνεύσεις – Εξαγορές και οι Επιπτώσεις τους στις Εργασιακές Σχέσεις  
Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πανεπιστήμιο Αθηνών  
Εκδόσεις Σάκκουλα
- 📖 Μετατροπή, συγχώνευση, διάσπαση εταιριών  
Μιλτιάδης Κ. Λεοντάρης  
Εκδόσεις Παμισός
- 📖 Συστάσεις – Μετατάξεις – Μετατροπές – Συγχωνεύσεις – Λύσεις και Εκκαθαρίσεις  
Επιχειρήσεων  
Δημήτριος Ι. Καραγιάννης